

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΜΕ ΘΕΜΑ:

**“Η ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ
ΜΕΤΑ ΤΟΥΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ”**

ATHENS 2004

MATINA ΚΟΥΒΕΛΑ

Τοιμελής επιτροπή:

Υπεύθυνος Επιβλέπων:

Αναπληρωτής Καθηγητής, Χονδρογιάννης Γεώργιος

Μέλη επιτροπής:

Καθηγητής, Αποστολόπουλος Κωνσταντίνος

Λέκτορας, Βαμβακάρη Μαλβίνα

Αθήνα, 2005

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τον Αύγουστο του 2004 η Ελλάδα βίωσε ένα ιστορικό γεγονός · οι Ολυμπιακοί Αγώνες επέστρεψαν στον τόπο όπου πρωτοξεκίνησαν, γεμίζοντας με υπερηφάνεια και συγκίνηση τον ελληνικό πληθυσμό. Η επιτυχημένη διοργάνωση και διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, έδωσε στην Ελλάδα την ευκαιρία να αποδείξει τις δυνατότητές της σα χώρα και ως εκ τούτου, να απολαύσει τη διεθνή αναγνώριση και αναγνωρισιμότητα. Ταυτόχρονα, εκτός από την ανύψωση του παγκόσμιου προφίλ της χώρας, οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 επέτρεψαν στους Έλληνες, και κυρίως στους κατοίκους της Αττικής, όχι μόνο να απολαύσουν την εμπειρία των Αγώνων, αλλά και να βιώσουν μία σειρά θετικών αλλαγών στη ζωή τους¹. Η τόνωση της ελληνικής οικονομίας, η δημιουργία νέων υποδομών και εγκαταστάσεων, η εφαρμογή περιβαλλοντικών πρακτικών και η τουριστική αναγέννηση αποτελούν μέρος της πληθώρας αυτών των αλλαγών.

Σε πολλές σύγχρονες μελέτες οι Ολυμπιακοί Αγώνες έχουν αναγνωριστεί όχι μόνο για το ρόλο τους στην ανάδειξη του διεθνούς προφίλ της περιοχής όπου φιλοξενούνται, αλλά, και για τη βελτίωση της Ποιότητας Ζωής στην περιοχή αυτή (Deccio *et al.* 2002). Από τη βιβλιογραφία γνωρίζουμε ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες συχνά φέρουν στις πόλεις νέες υποδομές και εγκαταστάσεις, καθώς και μία ποικιλία κοινωνικών, οικονομικών και πολιτισμικών γεγονότων, τα οποία επηρεάζουν τις προϋπάρχουσες μορφές δραστηριότητας και τον τρόπο ζωής στην κοινωνία όπου φιλοξενούνται (Kim *et al.* 2005). Παραδείγματος χάριν, το οδικό δίκτυο στην ευρύτερη περιοχή της Αττικής αποτελούνταν από περίπου 13 χιλιάδες χλμ., στα οποία προστέθηκαν 2.8 χλμ. νέων δρόμων, με αφορμή τη διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων². Ακόμη, τους πρώτους έξι μήνες του 2005, οι διεθνείς αφίξεις στο αεροδρόμιο Ελευθέριος Βενιζέλος σημείωσαν αύξηση της τάξης του 8%³.

Ωστόσο, οι Ολυμπιακοί Αγώνες δύναται να έχουν και αρνητικές επιπτώσεις. Η εμπειρία αποδεικνύει ότι όταν μία περιοχή γίνεται προορισμός, η Ποιότητα Ζωής των κατοίκων της επηρεάζεται (Gursoy *et al.* 2002), καθώς, οι κάτοικοι των περιοχών αυτών λαμβάνουν μία ευρεία γκάμα από θετικές, αλλά και αρνητικές επιπτώσεις (Owen, 2002).

---

¹ Οργανωτική Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων ΑΘΗΝΑ 2004 www.athens2004.gr

² Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή της Ελλάδος <http://www.oke.gr/greek/gnomi99.htm>

³ Υπουργείων Οικονομίας και Οικονομικών http://www.vpetho.gr/FactSheet_September05.pdf

Από τη συνολική αξιολόγηση των θετικών και αρνητικών επιπτώσεων μπορεί να διερευνηθεί εάν οι Ολυμπιακοί Αγώνες βελτίωσαν ή υποβάθμισαν την Ποιότητα Ζωής σε μία κοινωνία. Η αξιολόγηση των επιπτώσεων των Ολυμπιακών Αγώνων σε μία κοινωνία μπορεί να πραγματοποιηθεί ερευνώντας τις αντιλήψεις των κατοίκων σχετικά με το κόστος ή όφελος που πηγάζει για τη ζωή τους από την φιλοξενία των Ολυμπιακών Αγώνων στη χώρα τους (Deccio *et al.* 2002).

Η διεξαγωγή της παρούσας εργασίας είχε σκοπό να διερευνηθεί η υπόθεση εάν η Ποιότητα Ζωής στην Αθήνα υπέστη βελτίωση μετά από τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004. Για την επίτευξη του σκοπού της εργασίας τέθηκαν τρεις κύριοι στόχοι. Ο πρώτος στόχος ήταν να αξιολογηθούν οι αντιλήψεις των κατοίκων της Αθήνας για τις κυριότερες θετικές και αρνητικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004. Ο δεύτερος στόχος ήταν να αξιολογηθεί η Ποιότητα Ζωής στην Αθήνα μετά από τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004. Ο τρίτος στόχος ήταν η αναζήτηση του ρόλου των δημογραφικών χαρακτηριστικών των κατοίκων στις αντιλήψεις αυτών για τις επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην Ποιότητα της Ζωής τους.

Η συγκεκριμένη εργασία αποτελείται από 9 Κεφάλαια. Στο 1^ο Κεφάλαιο της εργασίας πραγματοποιείται βιβλιογραφική ανασκόπηση για την έννοια και την αξιολόγηση της Ποιότητας Ζωής και εξάγονται οι παράγοντες αξιολόγησης της Ποιότητας Ζωής που συμπεριλήφθηκαν στην έρευνα.

Στο 2^ο Κεφάλαιο της εργασίας πραγματοποιείται βιβλιογραφική ανασκόπηση εμπειρικών ερευνών, οι οποίες εξετάζουν τις αντιλήψεις των κατοίκων για τις επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων και άλλων Μεγάλων Γεγονότων στην Ποιότητα Ζωής, και εξάγονται οι παράγοντες αξιολόγησης των επιπτώσεων των Ολυμπιακών Αγώνων που συμπεριλήφθηκαν στην έρευνα.

Στο 3^ο Κεφάλαιο της εργασίας παρουσιάζονται οι αλλαγές που συνέβησαν στην Αθήνα εξαιτίας της διεξαγωγής των Ολυμπιακών Αγώνων και επηρέασαν την Ποιότητα Ζωής των κατοίκων της Αθήνας. Καταγράφονται οι αλλαγές στον τομέα της οικονομίας, του περιβάλλοντος, του αθλητισμού, του πολιτισμού και των κοινωνικών υπηρεσιών.

Το 4^ο Κεφάλαιο της εργασίας αφορά στη μεθοδολογία της έρευνας που πραγματοποιήθηκε. Συγκεκριμένα, παρουσιάζεται το ερωτηματολόγιο, η διαδικασία που ακολουθήθηκε για τη συλλογή των δεδομένων και οι στατιστικές μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν στην έρευνα.

Στο 5^ο Κεφάλαιο της εργασίας αναλύονται οι Πίνακες Συχνοτήτων και παρουσιάζονται διαγραμματικά τα αποτελέσματα της έρευνας για τα δημογραφικά

χαρακτηριστικά και τη συμμετοχή των ερωτηθέντων στους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας.

Στο 6^ο Κεφάλαιο της εργασίας αναλύονται οι Πίνακες Συχνοτήτων, παρουσιάζονται διαγραμματικά και σχολιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας, τα οποία αφορούν στις αντιλήψεις των κατοίκων της Αθήνας για τις επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται τα ποσοστά των ατόμων που συμφωνούν ή διαφωνούν με τις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων.

Στο 7^ο Κεφάλαιο της εργασίας αναλύονται οι Πίνακες Συχνοτήτων και παρουσιάζονται διαγραμματικά τα αποτελέσματα της έρευνας για την Ποιότητα Ζωής στην Αθήνα, μετά από τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Συγκεκριμένα, παρουσιάζεται το μέγεθος της ικανοποίησης των κατοίκων της Αθήνας με τον οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό τομέα της ζωής τους μετά από τους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Στο 8^ο Κεφάλαιο της εργασίας παρουσιάζονται και σχολιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας όσον αφορά στις διαφορές που διαπιστώθηκαν στις αντιλήψεις των κατοίκων για τις επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων, ανάλογα με τα δημογραφικά τους χαρακτηριστικά και το αν συμμετείχαν ή όχι στους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας.

Το 9^ο Κεφάλαιο αποτελεί την κατακλείδα της παρούσας εργασίας, όπου παρουσιάζονται οι διαπιστώσεις και τα συμπεράσματα τα οποία εξήχθησαν από την έρευνα. Τέλος, στα Παραρτήματα παρατίθενται το ερωτηματολόγιο της έρευνας και οι Πίνακες Συχνοτήτων των περιγραφικών μεταβλητών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

1.1 Ιστορική αναδρομή του όρου Ποιότητα Ζωής

Ερωτήματα σχετικά με την ευζωία και τις απαραίτητες ποιότητες που πρέπει να διέπουν μία καλή κοινωνία, έχουν απασχολήσει τη σκέψη των σπουδαιότερων διανοητών σε κάθε χρόνο και πολιτισμό (Diener and Suh, 1997). Η ιδέα της καλής ζωής και της καλής κοινωνίας πρωτοεμφανίστηκε στην Ελλάδα κατά την αρχαιότητα, καθώς γραπτά τεκμήρια των όρων «ευζωία» και «ευδαιμονία» προϋπάρχουν από την εποχή του φιλοσόφου Αριστοτέλη (Smith, 2000). Ο Αριστοτέλης υποστήριζε ότι τα άτομα έπρεπε να αξιοποιούν πλήρως τις δυνατότητές τους, ώστε να πετύχουν την «ευζωία» (Diener and Suh, 1997). Αντίθετα, την ίδια εποχή, οι ανατολικοί φιλόσοφοι, υποστήριζαν ότι οι άνθρωποι πρέπει να συγκρατούν τις εσωτερικές τους επιθυμίες και διέδιδαν μία ιδεολογία η οποία ενθάρρυνε την ίση κατανομή των φυσικών πόρων ανάμεσα στους ανθρώπους (Diener and Suh, 1997), με στόχο την επίτευξη της καλής κοινωνίας. Αργότερα, ο Emanuel Kant προσκαλούσε τους ανθρώπους να δημιουργήσουν μία καλή κοινωνία, με το να δρουν ηθικά, ώστε οι πράξεις τους να αποτελέσουν τη βάση των νόμων του σύμπαντος.

Παρά τις πλείστες προσεγγίσεις για την καλή ζωή και την καλή κοινωνία, οι οποίες έχουν παρουσιαστεί από διάφορα φιλοσοφικά ρεύματα ανά τους αιώνες, μόλις στο τέλος του 19ου αιώνα εμφανίστηκαν οι όροι «Ποιότητα» και «Ζωή». Η πρώτη κοινή χρήση των όρων «Ποιότητα» και «Ζωή» μέσα σε μία φράση πραγματοποιήθηκε το 1889 από τον James Seth, στο άρθρο του «Η εξέλιξη της ηθικής» (Smith, 2000). Ωστόσο, ο όρος «Ποιότητα Ζωής» χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά στην Αμερική, αμέσως μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο (Meeberg, 1993). Πιο συγκεκριμένα, το 1964 ο τότε Πρόεδρος Lyndon Johnson, ανέφερε για πρώτη φορά τον όρο σε μία ομιλία, για να εκφράσει την άποψη ότι το να έχει κάποιος μία καλή Ποιότητα Ζωής είναι κάτι περισσότερο από το να είναι απλά οικονομικά ασφαλής (Day *et al.* 2002).

Καθ' όλη τη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα, η Ποιότητα Ζωής έπαιξε πρωτεύον ρόλο κυρίως στην ιατρική έρευνα και επιστήμη, καθώς κυριάρχησε η αντίληψη ότι η έννοια της Ποιότητας Ζωής έχει βαθιά της ρίζες της στην αντίληψη της υγείας (Van Kamp *et*

al. 2003). Έτσι, η Ποιότητα Ζωής έχει κατά κόρον χρησιμοποιηθεί για την αξιολόγηση διάφορων τύπων ασθενειών και θεραπειών από τις οποίες επηρεάζεται (Smith, 2000). Εντούτοις, η έρευνα της Ποιότητας Ζωής από τη σκοπιά της ιατρικής επιστήμης παρέχει σήμερα έναν πιο εξειδικευμένο όρο για τη μελέτη της Ποιότητας Ζωής. Πιο συγκεκριμένα, ο όρος «Σχετιζόμενη με την υγεία Ποιότητα Ζωής» (Health-related quality of life), χρησιμοποιείται για να περιγράψει την Ποιότητα Ζωής σε σχέση με την υγεία (Smith, 2000). Σήμερα, είναι ευρέως αποδεκτό ότι η Ποιότητα Ζωής επεκτείνεται πέρα από τα στενά όρια της ιατρικής επιστήμης, σε τομείς όπως η κοινωνιολογία, η ψυχολογία, το περιβάλλον, η κοινωνική εργασία και πολιτική και σε άλλους ερευνητικούς τομείς.

Η ευρεία διάδοση του όρου, τόσο στα λαϊκά, όσο και στα ακαδημαϊκά κοινωνικά στρώματα, εξελίχθηκε μόνο κατά το δεύτερο μισό του 20^{ου} αιώνα. Από την πρώτη στιγμή η Ποιότητα Ζωής αναφερόταν στον υλικό πλούτο του ατόμου. Στη συνέχεια εξαπλώθηκε για να συμπεριλάβει και άλλα πράγματα, όπως την υγεία, την εκπαίδευση, την ατομική ελευθερία, την απόλαυση, τον πλούτο (Farquhar, 1995). Ταυτόχρονα, επικράτησε η τάση η Ποιότητα Ζωής να μην αξιολογείται αυστηρά με βάση «αντικειμενικούς» παράγοντες (για παράδειγμα, με βάση το εισόδημα, την συχνότητα διαζυγίων, τον αριθμό αυτοκινήτων ανά νοικοκυριό), αλλά η αξιολόγηση να περιλαμβάνει περισσότερο «υποκειμενικούς» παράγοντες (για παράδειγμα, την αίσθηση ευημερίας του ατόμου, τις ατομικές αντιλήψεις για την υγεία και την ευτυχία) (Smith, 2000).

1.2 Ο ορισμός της Ποιότητας Ζωής

Ενώ η Ποιότητα Ζωής βρίσκεται στο επίκεντρο του ακαδημαϊκού ενδιαφέροντος για περισσότερο από μισό αιώνα, μέχρι σήμερα δεν έχει υπάρξει ένας συναινετικός και ευρέως αποδεκτός ορισμός για την Ποιότητα Ζωής (Smith, 2000, Basu, 2004, Brown *et al.* 2004). Αυτό έγκειται στην εγγενή ασάφεια του όρου, εφόσον η Ποιότητα Ζωής έχει διαφορετική σημασία για κάθε άνθρωπο, την οποία οι ερευνητές ακόμη επιχειρούν να διευκρινίσουν και να αξιολογήσουν (Claussen, 2004). Όπως επισημαίνει ο Farquhar (1995): «η Ποιότητα Ζωής αποτελεί ένα προβληματικό όρο, εφόσον διαφορετικοί άνθρωποι δίνουν αξία σε διαφορετικά πράγματα». Μέχρι σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί πολλές απόπειρες για τον ορισμό της Ποιότητας Ζωής, με τον

όρο να έχει χρησιμοποιηθεί σε μεγάλο εύρος πεδίων, από το περιβάλλον μέχρι την υγεία.

Κάποιοι ορισμοί επικεντρώνονται αυστηρά στην υγεία και στη φυσική κατάσταση του ατόμου (Smith, 2000). Η Meeberg (1993) όρισε την Ποιότητα Ζωής ως το συναίσθημα της συνολικής ικανοποίησης από τη ζωή, όπως αυτό καθορίζεται από τις πνευματικές και διανοητικές δυνατότητες του ατόμου, η ζωή του οποίου αξιολογείται. Σύμφωνα με τους Leidy *et al.* (1999), η Ποιότητα Ζωής ορίζεται ως η υποκειμενική εκτίμηση των επιπτώσεων που έχει η κατάσταση της υγείας, συμπεριλαμβανομένων των ασθενειών και της θεραπείας, στην φυσική, ψυχολογική και κοινωνική λειτουργία και ευημερία του ατόμου.

Ωστόσο επειδή δεν υπήρχε ένας ευρέως αποδεκτός ορισμός της Ποιότητας Ζωής, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (WHOQOL Group) επιχείρησε να διευκρινίσει και να ορίσει αυτή την έννοια το 1993 (Sanexa and Orley, 1997). Έτσι, σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (WHOQOL-Bref, 1996) η Ποιότητα Ζωής ορίζεται ως «η αντίληψη του ατόμου για τη θέση την οποία έχει στη ζωή υπό την έννοια της κουλτούρας και του συστήματος αξιών στο οποίο ζει, και σε σχέση με τους στόχους, τις προσδοκίες, τα στάνταρτ και τις ανησυχίες του. Είναι μία μεγάλου εύρους έννοια, η οποία επηρεάζεται με πολύπλοκο τρόπο από τη φυσική υγεία, την ψυχολογική κατάσταση, το επίπεδο ανεξαρτησίας, τις κοινωνικές σχέσεις και τις σχέσεις του ατόμου με τα προεξέχοντα χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος». Αυτός ο ορισμός αντανakλά την άποψη ότι η Ποιότητα Ζωής αναφέρεται σε μία υποκειμενική εκτίμηση η οποία ενσωματώνεται σε ένα πολιτισμικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό πλαίσιο (WHOQOL-BREF, 1996).

Εντούτοις, εκτός από την υγεία, πολλοί άλλοι παράγοντες (για παράδειγμα οι οικονομικοί πόροι, η κατοικία, η ασφάλεια, και οι πολιτικές συνθήκες) μπορούν να επηρεάσουν την Ποιότητα Ζωής (Leidy *et al.* 1999). Επομένως, η Ποιότητα Ζωής αποτελεί μία σύνθετη, πολύπλευρη έννοια και απαιτεί πολλαπλές προσεγγίσεις από διαφορετικές θεωρητικές απόψεις (Diener and Suh, 1997). Οι περαιτέρω προσπάθειες ορισμού της Ποιότητας Ζωής, περιλαμβάνουν το συσχετισμό της Ποιότητας Ζωής με την *ευτυχία* (happiness) και την ικανοποίηση στη ζωή (life satisfaction), με το τελευταίο να επικρατεί. Σύμφωνα με την Meeberg (1993), η ικανοποίηση, η ευτυχία και η ευημερία είναι απόρροια της Ποιότητας Ζωής. Οι Diener and Suh (1997) αντιλαμβάνονται την Ποιότητα Ζωής ως την *ικανοποίηση* την οποία απολαμβάνει το άτομο στη ζωή του (life satisfaction), ενώ για τους Steg and Gifford (2005) η

Ποιότητα Ζωής αποτελεί το βαθμό στον οποίο οι σημαντικές ανθρώπινες αξίες και ανάγκες πραγματοποιούνται.

Για τον Veenhoven (2004), ο όρος Ποιότητα Ζωής λειτουργεί σα σλόγκαν για τις διαφορετικές αντιλήψεις για την *ευζωία*. Ο όρος Ποιότητα Ζωής υποδηλώνει στην πραγματικότητα μία πληθώρα ποιοτήτων στη ζωή, οι οποίες μπορούν να διαταχθούν με βάση τους εξής δύο διαχωρισμούς: ο πρώτος διαχωρισμός είναι ανάμεσα στις ευκαιρίες για ευζωία και στην έκβαση της ζωής. Ο δεύτερος είναι ανάμεσα στις εσωτερικές ποιότητες (άτομο) και στις εξωτερικές ποιότητες (περιβάλλον). Από το συνδυασμό των διαχωρισμών προκύπτει οι τέσσερις ποιότητες της ζωής: η βιωσιμότητα του περιβάλλοντος, η χρησιμότητα της ζωής, η ικανότητα ζωής του ατόμου και η ευχαρίστηση της ζωής. (Πίνακας 1.1)

Πίνακας 2.1 Οι τέσσερις ποιότητες στη ζωή

	<i>Εξωτερικές Ποιότητες</i>	<i>Εσωτερικές Ποιότητες</i>
<i>Αλλαγές στη ζωή</i>	<i>Βιωσιμότητα του περιβάλλοντος</i>	<i>Ικανότητα ζωής του ατόμου</i>
<i>Αποτελέσματα στη ζωή</i>	<i>Χρησιμότητα της ζωής</i>	<i>Ευχαρίστηση της ζωής</i>

Πηγή: Veenhoven , 2004

Παρά τις πολλές απόπειρες διευκρίνησης του όρου, το μεγαλύτερο μέρος της βιβλιογραφίας κυρίως παρέχει μόνο ένα υπονοούμενο ορισμό για την Ποιότητα Ζωής (Van Kamp *et al.* 2003), επειδή η κάθε έρευνα εξετάζει την Ποιότητα Ζωής από διαφορετική σκοπιά, χρησιμοποιώντας διαφορετικούς παράγοντες για την αξιολόγηση της. Με βάση τα συμφραζόμενα ή την επιλογή των παραγόντων μπορεί κάποιος να συμπεράνει ποια σημασία έχει δοθεί στον όρο Ποιότητα Ζωής σε κάθε έρευνα (Van Kamp *et al.* 2003). Για παράδειγμα, σύμφωνα με το μοντέλο των Shafer *et al.* (2000) η Ποιότητα Ζωής σε μία κοινωνία προκύπτει από την αλληλεπίδραση τριών τομέων ` της Κοινωνίας, του Περιβάλλοντος και της Οικονομίας, οι οποίοι αλληλοεπικαλύπτονται για να δημιουργήσουν την Ποιότητα Ζωής των ατόμων και της κοινωνίας στο σύνολό της (Σχήμα 1.1)

Σχήμα 1.1 Η Ποιότητα Ζωής από μία ανθρωποοικολογική προσέγγιση

Πηγή: Shafer et al. (2000)

1.3 Η αξιολόγηση της Ποιότητας Ζωής

Πολλοί πρόσφατοι ορισμοί για την Ποιότητα Ζωής περιλαμβάνουν αντικειμενικές και υποκειμενικές αξιολογήσεις (Smith, 2000). Έτσι, η συνολική αξιολόγηση της Ποιότητας Ζωής μπορεί περιλαμβάνει την αξιολόγηση «Αντικειμενικών» και «Υποκειμενικών» παραγόντων (Diener and Suh, 1997). Οι Αντικειμενικοί (ή Κοινωνικοί) παράγοντες αντανακλούν τις αντικειμενικές συνθήκες της ζωής των ανθρώπων μέσα σε ένα δεδομένο πολιτισμικό ή γεωγραφικό περιβάλλον. Το χαρακτηριστικό στοιχείο των Αντικειμενικών παραγόντων είναι ότι βασίζονται στην αντικειμενική, ποσοτική στατιστική. Από την άλλη πλευρά, η βασική προϋπόθεση στην έρευνα της υποκειμενικής Ποιότητας Ζωής, είναι ότι για την κατανόηση της ευημερίας του ατόμου είναι σημαντική η μέτρηση των αντιδράσεων του ατόμου στην ζωή του ή σε συγκεκριμένους τομείς της ζωής (Diener and Suh, 1997).

Σύμφωνα με τον Hancock (2000) η έννοια της Ποιότητας Ζωής περιλαμβάνει τόσο «υποκειμενικά» φαινόμενα σε επίπεδο ατόμου (ικανοποίηση από τη ζωή, ευτυχία, αίσθηση ευημερίας/ υγείας) και σε επίπεδο κοινωνίας (ικανότητα συμμετοχής και επηρεασμού των συνθηκών διαβίωσης, ικανοποίηση με την κοινωνία), όσο και «αντικειμενικές» μετρήσεις της κατάστασης των ατόμων (λειτουργικό επίπεδο, μορφωτικό επίπεδο) και της κοινωνίας (περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες, κατάσταση υγείας του πληθυσμού, διακυβέρνηση) (Πίνακας 1.2).

Πίνακας 1.2 Τα συστατικά στοιχεία της έννοιας «Ποιότητα Ζωής» (Hancock, 2000)

	Άτομο	Κοινωνία
Υποκειμενική/ Ποιοτική Ποιότητα Ζωής (συναισθήματα)	Πώς αισθάνονται οι άνθρωποι για τους εαυτούς τους και για τις καταστάσεις	Πώς αισθάνονται οι άνθρωποι για την κοινωνία και την ικανότητά τους να συμμετάσχουν και να επηρεάσουν τις αποφάσεις οι οποίες επηρεάζουν την Ποιότητα της Ζωής τους
Αντικειμενική / Ποσοτική Ποιότητα Ζωής (συνθήκες)	Λειτουργική κατάσταση, μορφωτικό επίπεδο	Περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες, κατάσταση υγείας του πληθυσμού, διακυβέρνηση)

Πηγή: Hancock (2000)

Οι Αντικειμενικοί και οι Υποκειμενικοί παράγοντες συνιστούν ανεξάρτητα χρήσιμες εκτιμήσεις για την ερμηνεία της Ποιότητας Ζωής (Cummins, 2000). Οι περισσότεροι Αντικειμενικοί παράγοντες αποτελούν έμμεσες μετρήσεις του πώς αισθάνονται οι άνθρωποι για τις συνθήκες της ζωής τους, ενώ οι Υποκειμενικές μετρήσεις παρέχουν σημαντικές επιπρόσθετες πληροφορίες, οι οποίες μπορούν να ενισχύουν και να πιστοποιούν τις πληροφορίες οι οποίες προέρχονται από τους Αντικειμενικούς παράγοντες (Claussen, 2004).

1.4 Η αξιολόγηση της Υποκειμενικής Ποιότητας Ζωής

Η καλύτερα αξιολογήσιμη Ποιότητα Ζωής είναι η μέτρηση του πόσο πολύ αρέσει στους ανθρώπους η ζωή τους (Veenhoven, 2004)

Η προσέγγιση της Ποιότητας Ζωής σε μία κοινωνία εστιάζεται στον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται τα μέλη της κοινωνίας αυτής, το τι κάνει τη ζωή καλή ή όχι καλή για τους ίδιους. Οι διαθέσεις και τα συναισθήματα των ανθρώπων αντανakλούν ευθέως τις αντιδράσεις στους στα γεγονότα τα οποία τους συμβαίνουν. Κάθε άτομο επίσης κάνει ευρείες κρίσεις για τη ζωή του σα σύνολο, καθώς και για διάφορους

τομείς της ζωής του, όπως είναι ο γάμος ή η εργασία (Diener, 2000). Η Υποκειμενική Ποιότητα Ζωής αποτελείται από διαφορετικά στοιχεία, τα οποία είναι:

- Η ικανοποίηση από τη ζωή (γενική εκτίμηση της ζωής)
- Η ικανοποίηση από διάφορους τομείς της ζωής (για παράδειγμα η ικανοποίηση από την εργασία)
- Οι θετικές συγκινήσεις (η βίωση πολλών ευχάριστων συναισθημάτων και διαθέσεων)
- Τα χαμηλά επίπεδα των αρνητικών συγκινήσεων (βίωση λίγων δυσάρεστων συναισθημάτων και διαθέσεων)

Η αξιολόγηση της ικανοποίησης της οποία απολαμβάνει το κάθε άτομο από τους διάφορους τομείς της ζωής του, συνιστά μία διαφορετική μέτρηση από ότι η αξιολόγηση της Ποιότητας Ζωής συνολικά. Για την αξιολόγηση της ικανοποίησης από τους διάφορους τομείς της ζωής, οι ερευνητές δημιουργούν τα λεγόμενα *μοντέλα προσέγγισης* στα οποία ενσωματώνονται οι παράγοντες αξιολόγησης για συγκεκριμένους τομείς. Τα μοντέλα προσέγγισης της Ποιότητας Ζωής επικεντρώνουν την προσοχή τους στο πώς οι υποκειμενικοί παράγοντες επηρεάζουν τις ζωές των ατόμων, εξετάζοντας εάν και κατά πόσο η ανθρώπινη ύπαρξη συναντά τις ανθρώπινες ανάγκες σε μία κοινωνία (Raphael *et al.* 2001). Έτσι, στις έρευνες της υποκειμενικής Ποιότητας Ζωής, τα άτομα καλούνται να αξιολογήσουν την Ποιότητα Ζωής τους με βάση το πόσο ικανοποιημένοι ή ευτυχισμένοι αισθάνονται με διάφορους τομείς της ζωής τους. Παρόλα αυτά η ευτυχία είναι ανεπηρέαστη από την πραγματική Ποιότητα Ζωής, εφόσον οι άνθρωποι μπορεί να είναι υποκειμενικά ευτυχισμένοι σε αντικειμενικές κακές συνθήκες, ή το αντίστροφο (Veenhoven, 1991). Έτσι οι επιστήμονες θεώρησαν ότι η ικανοποίηση είναι ευκολότερα αξιολογήσιμη, ενώ η ευτυχία αντανακλά μία βραχυπρόθεσμη διάθεση έπαρσης ή ευθυμίας (Marans, 2002).

Η Ποιότητα Ζωής είναι μία πολυδιάστατη έννοια, η οποία περιλαμβάνει πολλούς διαφορετικούς τομείς. Επομένως, είναι λογικό ανάμεσα στις εκάστοτε έρευνες να εμφανίζονται διαφοροποιήσεις ως προς στην επιλογή των προς εξέταση τομέων της ζωής. Οι τομείς της Ποιότητας Ζωής όπως εδραιώθηκαν αρχικά από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας αντιπροσώπευαν τέσσερις (4) τομείς της ανθρώπινης ζωής: (WHOQOL-BREF, 1996): τον τομέα της Φυσικής Υγείας, τον τομέα της Ψυχολογίας, τον τομέα των Κοινωνικών Σχέσεων και τον τομέα του Περιβάλλοντος. Τέσσερα χρόνια αργότερα, το 2000 ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας ανέπτυξε ένα εργαλείο αξιολόγησης 100 ερωτήσεων, το οποίο διανεμήθηκε σε 15 χώρες και μεταφράστηκε σε

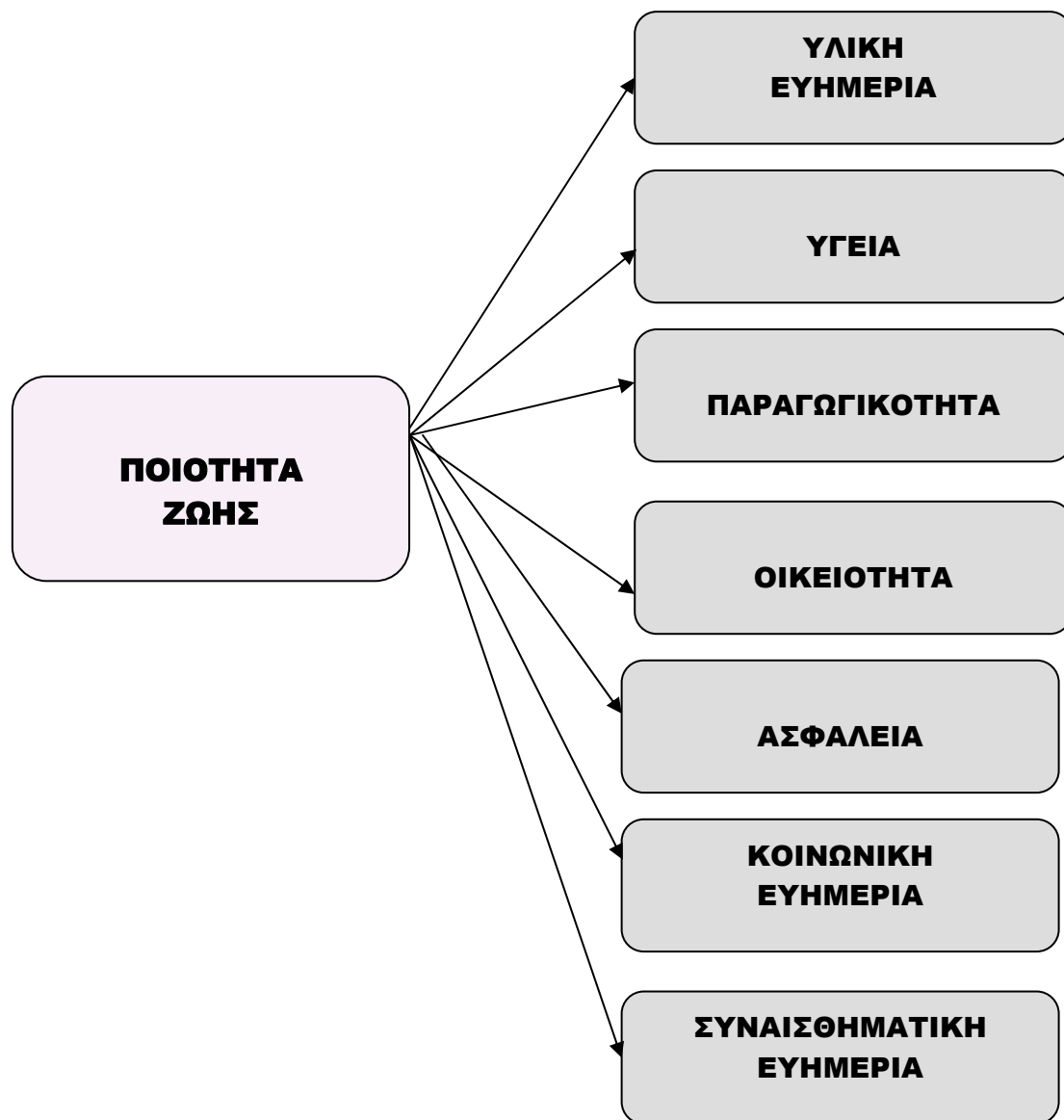
20 γλώσσες, με σκοπό την πραγματοποίηση μία διεθνούς αξιολόγησης της Ποιότητας Ζωής. Η αξιολόγηση επικεντρώθηκε σε έξι μεγάλους τομείς της ζωής: στο φυσικό (σωματικό) τομέα, στον ψυχολογικό τομέα, στα επίπεδα ανεξαρτησίας, στις κοινωνικές σχέσεις, στο περιβάλλον και στον πνευματικό-θρησκευτικό τομέα⁴.

Ο Cummins (1997), πρότεινε την Περιοδική Κλίμακα Ποιότητας Ζωής, σύμφωνα με την οποία, η αξιολόγηση της Υποκειμενικής Ποιότητας Ζωής προκύπτει με την αξιολόγηση της ικανοποίησης του ατόμου σε επτά τομείς (Σχήμα 1.3). Έτσι, σύμφωνα με τον Cummins, η ικανοποίηση του ατόμου αξιολογείται σε σχέση με την υλική ευημερία, την υγεία, την παραγωγικότητα, την οικειότητα, την ασφάλεια, την κοινωνική ευημερία και τη συναισθηματική ευημερία. Ο κάθε τομέας περιλαμβάνει τους δικούς του παράγοντες, με τους οποίους αξιολογείται η συνολική ικανοποίηση για κάθε έναν από τους επτά αυτούς τομείς. Η συνεκτίμηση της ικανοποίησης για τους επτά τομείς δίνει την συνολική αξιολόγηση της ικανοποίησης με την Ποιότητα Ζωής.

---

⁴ Πηγή: <http://www.who.int/msa/mnh/gl.htm>

Σχήμα 1.3 Οι 8 τομείς της Ποιότητας Ζωής σύμφωνα με τον Cummins (1997)

Σύμφωνα με τους Rahman *et al.* (2003), εκτός από μία συνολική αξιολόγηση της Ποιότητας Ζωής, μπορούν να καθοριστούν ειδικότεροι τομείς αξιολόγησης, κατά τη συνάρτηση:

$$\text{Ποιότητα Ζωής} = \Pi. Z. (T_1, T_2, \dots, T_n),$$

όπου T οι τομείς της ζωής και n ο αριθμός των διαφορετικών τομέων ζωής

Επιπρόσθετα, ο κάθε τομέας T ενέχει τους δικούς τους παράγοντες χ , έτσι για κάθε τομέα T ισχύει:

$$\chi^n = (\chi_1^n, \dots, \chi_k^n),$$

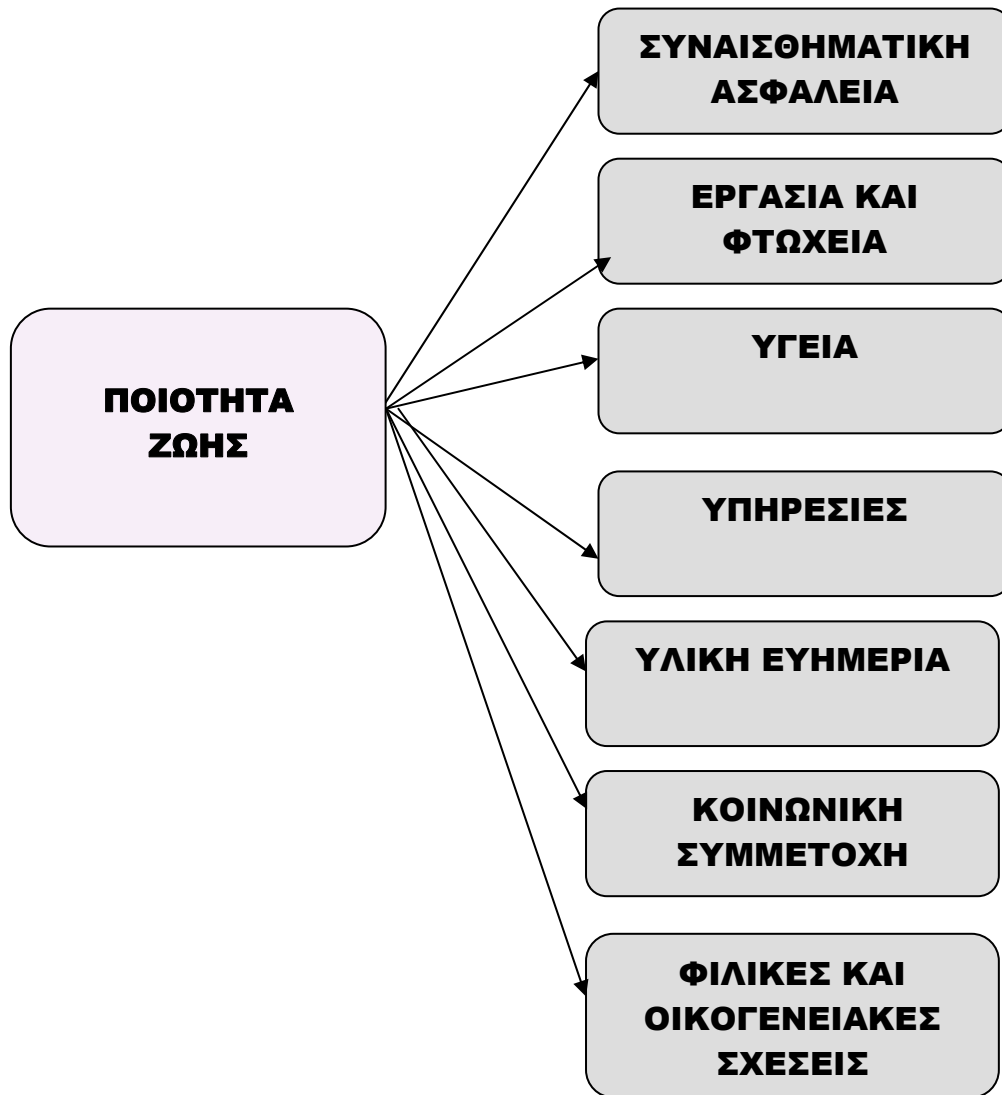
όπου n ο αριθμός των διαφορετικών τομέων και k ο αριθμός των παραγόντων.

Έτσι, η διαμόρφωση της συνάρτησης της Ποιότητας Ζωής γίνεται ως εξής:

$$\text{Ποιότητα Ζωής} = \Pi. Z. ((T_1(\chi^1), \dots, T_n(\chi^n)))$$

Η έρευνα των Rahman *et al.* (2003), η οποία παρουσίασε τους παράγοντες της Ποιότητας Ζωής σε 43 χώρες, περιελάμβανε την αξιολόγηση της Ποιότητας Ζωής σε 8 τομείς της ζωής: η υγεία, η εργασία, η συναισθηματική ευημερία, η ποιότητα του περιβάλλοντος, η ατομική ασφάλεια, η αίσθηση κοινωνικής συμμετοχής, η υλική ευημερία, η εργασία και η φτώχεια, και οι οικογενειακές και φιλικές σχέσεις (Σχήμα 1.4).

Σχήμα 1.4 Οι παράγοντες της Ποιότητας Ζωής, Rahman *et al.* (2003)

Οι παράγοντες αξιολόγησης της Ποιότητας Ζωής, όπως χρησιμοποιήθηκαν στις έρευνες των Cummins (1997) και Rahman *et al.* (2003), αναλύονται παρακάτω σε τρεις κατηγορίες:

- Η υλική ευημερία και η εργασία
- Η κοινωνική ευημερία και οι διαπροσωπικές σχέσεις
- Η υγεία και η ασφάλεια

1.4.1 Η υλική ευημερία και η εργασία

Η υλική ευημερία είναι απόρροια της ικανοποίησης για το κόστος ζωής, της ικανοποίησης για την εργασία και της ικανοποίησης για το βιοτικό επίπεδο. Η ικανοποίηση για το κόστος ζωής αναφέρεται στην ικανοποίηση την οποία αισθάνονται τα άτομα για τις τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών, στις οποίες συμπεριλαμβάνεται και η φορολογία.

Σύμφωνα με τους VanPraag *et al.* (2001), η ικανοποίηση για την εργασία αφορά τόσο στο εισόδημα όσο και στο κατά πόσο αισθάνεται ο εργαζόμενος ότι η δουλειά του εκτιμάται από τον εργοδότη. Σύμφωνα με τον Veenhoven (1991), το εισόδημα σχετίζεται θετικά με την ευημερία. Ο Rojas (2005) βρήκε ότι μία αύξηση στο οικογενειακό εισόδημα αυξάνει την οικονομική ικανοποίηση, δηλαδή την υλική ευημερία. Επιπλέον, η εύρεση εργασίας είναι βασικός παράγοντας για την Ποιότητα Ζωής, γιατί αποτελεί την προϋπόθεση για την αποφυγή της φτώχειας, η οποία σύμφωνα με τους Rahman *et al.* (2003) έχει αρνητική επίδραση στην ικανοποίηση του ατόμου.

Τέλος, το βιοτικό επίπεδο σύμφωνα με τον Cummins (1996), είναι προσδιοριστικός παράγοντας της Ποιότητας Ζωής καθώς επηρεάζει την υλική ευημερία. Συγκεκριμένα, η ικανοποίηση για την κατοχή αγαθών είναι θετική συνάρτηση της Ποιότητας Ζωής, δηλαδή το βιοτικό επίπεδο σχετίζεται θετικά με την ιδιοκτησία υλικών αγαθών.

Συγκεντρωτικά, η ικανοποίηση με την υλική ευημερία και την εργασία περιλαμβάνει τους εξής παράγοντες:

1. Ικανοποίηση για τις τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών
2. Ικανοποίηση με τη φορολογία
3. Ικανοποίηση με το εισόδημα
4. Ικανοποίηση με τα πράγματα που έχει κάποιος στην κατοχή του (περιουσιακά στοιχεία)

1.4.2 Η κοινωνική ευημερία και οι διαπροσωπικές σχέσεις

Η κοινωνική ευημερία παίζει σημαντικό ρόλο στην συνολική Ποιότητα Ζωής και σχετίζεται με την πρόσβαση και την ποιότητα των εγκαταστάσεων, με το επίπεδο

των προσφερόμενων υπηρεσιών, με τις ευκαιρίες αναψυχής, με τα επίπεδα εγκληματικότητας και με τις διαπροσωπικές σχέσεις των ατόμων στην κοινωνία.

Οι Filkins *et al.* (1999) ερεύνησαν την ικανοποίηση των κατοίκων σχετικά με τις προσφερόμενες υπηρεσίες στην κοινότητα της Nebraska των Η.Π.Α. Οι παράγοντες που χρησιμοποίησαν ήταν οι εξής: κοινωνική/ πνευματική ικανοποίηση, ικανοποίηση με την εργασία, κοινωνικά χαρακτηριστικά, ικανοποίηση με τις υπηρεσίες, ικανοποίηση με τις μεταφορές, υπηρεσίες τοπικής διακυβέρνησης, περιβαλλοντικές υπηρεσίες και καταναλωτικές υπηρεσίες. Βρήκαν ότι ο κοινωνικός/ πνευματικός παράγοντας έπαιξε σημαντικό ρόλο στην ικανοποίηση με την κοινότητα, όπως και η οικονομική ικανοποίηση με την εργασία, το εισόδημα και τη σύνταξη. Οι υπόλοιπες μεταβλητές με μικρή σημαντικότητα ήταν η ικανοποίηση με τις μεταφορές, οι υπηρεσίες υγείας και περιβάλλοντος και το μέγεθος της κοινότητας. Αντίθετη άποψη έχουν οι Raphael *et al.* (2001), σύμφωνα με τους οποίους οι κοινωνικές υπηρεσίες και, ιδιαίτερα, οι υποδομές στις δημόσιες συγκοινωνίες ενδυναμώνουν σημαντικά την Ποιότητα Ζωής.

Επιπλέον, οι ευκαιρίες αναψυχής, για παράδειγμα τα χόμπι (Jago, 2005) και, γενικά, οι εκτός της οικίας δραστηριότητες αυξάνουν την ικανοποίηση του ατόμου στην κοινωνία (Cummins, 1997). Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων ψυχαγωγίας εντάσσεται και η συμμετοχή σε πολιτισμικές δραστηριότητες, που αποτελεί σημαντική πηγή της Ποιότητας Ζωής.

Η ικανοποίηση για τις διαπροσωπικές σχέσεις αποτελεί πρωταρχικής σημασίας παράγοντα για την κοινωνική ευημερία. Ο Jago (2005) βρήκε ότι οι οικογενειακές σχέσεις είναι τεράστιας σημασίας για την ατομική ευημερία. Εκτός από τις οικογενειακές, οι εργασιακές, οι φιλικές και οι διαπροσωπικές σχέσεις έχουν θετική επίδραση στην ικανοποίηση του ατόμου στην κοινωνία. Σύμφωνα με τον Hancock (2000), η συμμετοχή στην κοινωνική ζωή, γενικά, αυξάνει την ικανοποίηση του ατόμου και την κοινωνική ευημερία.

Συγκεντρωτικά, η ικανοποίηση με την κοινωνική ευημερία και τις διαπροσωπικές σχέσεις, περιλαμβάνει τους εξής παράγοντες:

1. Ικανοποίηση με τις διαπροσωπικές σχέσεις
2. Ικανοποίηση με το επίπεδο των προσφερόμενων υπηρεσιών
3. Ικανοποίηση με τις ευκαιρίες αναψυχής
4. Ικανοποίηση με τις συνθήκες ασφάλειας

1.4.3 Η υγεία και η ασφάλεια

Η φυσική υγεία των ατόμων και η ποσότητα και ποιότητα της φυσικής δραστηριότητας σημαντικούς παράγοντες της Ποιότητας Ζωής (Marans, 2002). Οι διαταραχές της υγείας έχουν τεράστιο αντίκτυπο στην Ποιότητα Ζωής (Saxena and Orley, 1997), ενώ, η πρόοδος της ιατρικής σήμερα, δε στοχεύει απλά στην επιμήκυνση της ζωής, αλλά, στην βελτίωση της Ποιότητας Ζωής (Basu, 2004).

Η υγεία έχει άμεση σχέση με το περιβάλλον, επειδή η Ποιότητα του Περιβάλλοντος επηρεάζει την κατάσταση της υγείας και συνακόλουθα την Ποιότητα Ζωής. Οι Lau *et al.* (2003) βρήκαν ότι η καλή κατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος (ρύπανση, θόρυβος, κυκλοφοριακός συνωστισμός, κλίμα), έχει θετική επίδραση στην υγεία των ατόμων, που επιβίωσαν μετά από εγκεφαλικό. Επίσης, σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (WHO) οι συνθήκες ασφάλειας σε μία κοινωνία έχουν μεγάλη σημασία για την Ποιότητα Ζωής (WHOQOL-Bref, 1996), καθώς επηρεάζουν την κατάσταση της υγείας. Επομένως, το φυσικό περιβάλλον οι συνθήκες ασφαλείας και η κατάσταση της υγείας αποτελούν παράγοντες, οι οποίοι επηρεάζουν την Ποιότητα Ζωής.

Οι αντιλήψεις των ατόμων για την ποιότητα του περιβάλλοντος, με την έννοια της βιωσιμότητας του περιβάλλοντος, δίνουν την ικανοποίηση του ατόμου για το περιβάλλον (VanKamp *et al.* 2003). Η ικανοποίηση με το φυσικό περιβάλλον είναι η ικανοποίηση με όσα περιβάλλουν το άτομο (VanPraag *et al.* 2001). Η ποιότητα του περιβάλλοντος αποτελείται από την ποιότητα της ατμόσφαιρας και των υδάτων, από την προστασία της βιοποικιλότητας, από την ύπαρξη πρασίνου και από την ανακύκλωση. Καθώς οι αστικές περιοχές στον κόσμο συνεχίζουν να αναπτύσσονται, είναι πιθανό η ποιότητα των πόλεων, των προαστίων και η ποιότητα του περιβάλλοντος να γίνουν ακόμη πιο σημαντικοί προσδιοριστικοί παράγοντες για την συνολική ευημερία (Marans, 2002).

Συγκεντρωτικά, η ικανοποίηση με την υγεία και την ασφάλεια, περιλαμβάνει τους εξής παράγοντες:

1. Ικανοποίηση με την υγεία
2. Ικανοποίηση με την κατάσταση του περιβάλλοντος
3. Ικανοποίηση με τα επίπεδα της ρύπανσης (της ατμόσφαιρας και των υδάτων)

Ο Πίνακας 1.3 περιλαμβάνει το σύνολο των παραγόντων αξιολόγησης της Ποιότητας Ζωής

*Πίνακας 1.3 Οι παράγοντες αξιολόγησης της μεταβολής της Ποιότητας Ζωής
μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες*

Υλική ευημερία, Εργασία

1. Ικανοποίηση για τις τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών
2. Ικανοποίηση με τη φορολογία
3. Ικανοποίηση με το εισόδημα
4. Ικανοποίηση με τα πράγματα που έχει κάποιος στην κατοχή του (περιουσιακά στοιχεία)

Κοινωνική ευημερία, Διαπροσωπικές σχέσεις

1. Ικανοποίηση με τις διαπροσωπικές σχέσεις
2. Ικανοποίηση με τις προσφερόμενες υπηρεσίες
3. Ικανοποίηση με τις ευκαιρίες αναψυχής
4. Ικανοποίηση με τις συνθήκες ασφάλειας

Υγεία, Ασφάλεια

1. Ικανοποίηση με την υγεία
2. Ικανοποίηση με την κατάσταση του περιβάλλοντος
3. Ικανοποίηση με τα επίπεδα της ρύπανσης (ατμοσφαιρική και των υδάτων)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΣΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

«Η ανάληψη της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων αντιπροσωπεύει μία μακροχρόνια και πολυδάπανη δέσμευση μίας πόλης για αυτό το Μεγάλο Γεγονός»

Cashman, 2003

Γιατί, λοιπόν, η εκάστοτε πόλη ρίχνεται στη μάχη της υποψηφιότητας για την ανάληψη των Ολυμπιακών Αγώνων καταβάλλοντας κάθε προσπάθεια για να γίνει η επόμενη Ολυμπιακή Πόλη; Το κίνητρο για μία υποψηφιότητα συνήθως προέρχεται από τον κυβερνητικό και επιχειρηματικό κόσμο μίας πόλης, οι οποίοι θεωρούν τους Ολυμπιακούς Αγώνες ως ένα μέσο ενίσχυσης της παγκόσμιας εικόνας της πόλης και της χώρας οδηγώντας σε επιχειρηματικές ευκαιρίες, ανάπτυξη του τουρισμού και γενική αναγνωρισιμότητα της πόλης παγκοσμίως (Cashman, 2003).

Στην παγκόσμια αρένα, είτε πρόκειται για τους Ολυμπιακούς Αγώνες είτε για το Παγκόσμιο Πρωτάθλημα, η προβολή την οποία λαμβάνει ένα έθνος θεωρείται επαρκής αποζημίωση για όλες τις επενδύσεις (Yiannakis *et al.* 2003), οι οποίες πραγματοποιούνται κατά την προετοιμασία αυτών των Γεγονότων. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση, οι κάτοικοι και οι διοργανωτές αντιλαμβάνονται τα Φεστιβάλ και τα Μεγάλα Γεγονότα ωφέλιμα για την τοπική οικονομία και προσβλέπουν στο να προσελκύσουν όσο το δυνατόν περισσότερους επισκέπτες (Delamere, 2001). Επομένως, η παγκόσμια προβολή και το διεθνές προφίλ το οποίο μπορούν να προσφέρουν οι Ολυμπιακοί Αγώνες στους οικοδεσπότες, είναι οι κυρίαρχες αιτίες για τις οποίες η ανάληψή τους αποτελεί τεράστιο δέλεαρ για τις υποψήφιες Ολυμπιακές Πόλεις.

Πέρα από τις οικονομικές ωφέλειες, οι οποίες έρχονται ως αποτέλεσμα της έλευσης τουριστών, οι πόλεις αναλαμβάνουν την προετοιμασία των Αγώνων καθώς επιδιώκουν να αποκομίσουν αναπτυξιακά οφέλη και ευκαιρίες σε τοπικό επίπεδο (Andranovitch *et al.* 2001). Δηλαδή, η φιλοξενία Μεγάλων Γεγονότων συχνά αναπτύσσεται εξαιτίας τόσο των τουριστικών και οικονομικών οφελών, όσο και των κοινωνικών και πολιτιστικών κερδών (Raj, 2003). Έτσι, οι Ολυμπιακοί Αγώνες συχνά φέρουν στις πόλεις νέες υποδομές και εγκαταστάσεις καθώς και μία ποικιλία

κοινωνικών και πολιτισμικών γεγονότων, τα οποία επηρεάζουν τις προϋπάρχουσες μορφές δραστηριότητας και τον τρόπο ζωής στην κοινωνία όπου φιλοξενούνται, αλλά, και στις γειτονικές κοινωνίες (Kim and Petrick, 2005). Επιπλέον, σύμφωνα με τους Mihalik and Simonetta (1999) οι πολυπληθείς δραστηριότητες, οι οποίες πλαισιώνουν τους Αγώνες, αποτελούν ισχυρές ευκαιρίες για ενίσχυση του προφίλ της πόλης στην αντίληψη των εθνικών και διεθνών επισκεπτών, αλλά και αιτία πρόκλησης περηφάνιας για τους ντόπιους. Άρα, όταν μία περιοχή γίνεται προορισμός, οι συνέπειες της ανάπτυξης, που τη συνοδεύουν, επηρεάζουν την Ποιότητα Ζωής των κατοίκων αυτής της περιοχής (Gursoy *et al.* 2002).

Συγκεντρωτικά, υπάρχουν πολλοί τύποι επίδρασης των Ολυμπιακών Αγώνων στην Ποιότητα Ζωής της κοινωνίας, οι οποίοι δίδονται συνοπτικά στον Πίνακα 2.1.

Πίνακας 2.1 Οι επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων στην φιλοξενούσα πόλη

▪ αλλαγές στο σχεδιασμό της πόλης   ▪ αλλαγές στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον   ▪ αντιπροσώπευση της πόλης, της χώρας και της κουλτούρας της   ▪ βελτιώσεις στον τομέα των μεταφορών (αεροδρόμια, δρόμοι, τρένα)   ▪ αυξημένο κόστος και φορολογία   ▪ αλλαγές στη διακυβέρνηση και την δημιουργία κοινωνικής πολιτικής   ▪ καινοτομίες στην πολιτική και τις πολιτικές σχέσεις   ▪ πιθανή αύξηση του τουρισμού και της επιχειρηματικής δραστηριότητας   ▪ δημιουργία νέων αθλητικών εγκαταστάσεων, οι οποίες θα έχουν πιθανή χρήση από τους πολίτες στη Μετα-Ολυμπιακή περίοδο   ▪ δυνατότητα καλύτερης κοινωνικής διαχείρισης, συμμετοχής, ακόμη και διαμαρτυρίας   ▪ συμμετοχή των πολιτών σαν εθελοντές και λαμπαδηδρόμοι φορείς της Ολυμπιακής Φλόγας

Πηγή: Cashman, 2003

Κατά το παρελθόν έχουν πραγματοποιηθεί αρκετές έρευνες σχετικά με τις επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων και παρόμοιων Μεγάλων Γεγονότων στην ζωή των κατοίκων των Ολυμπιακών Πόλεων από πλειάδα ερευνητών, οι κυριότερες των οποίων παρουσιάζονται αναλυτικά στην επόμενη ενότητα. Από την ανάλυση, η οποία έπεται, καθίσταται εμφανές ότι, οι Ολυμπιακοί Αγώνες, μεταβάλλοντας πολλούς τομείς

της ζωής στην κοινωνία, μπορεί να έχουν είτε θετική είτε αρνητική επίδραση στη ζωή των κατοίκων (Fredline and Faulkner, 2000).

2.1 Ανασκόπηση ερευνών για την αξιολόγηση των αντιλήψεων των κατοίκων για τις επιπτώσεις των Μεγάλων Γεγονότων

Καθώς με την παρούσα έρευνα επιχειρείται η αξιολόγηση της Ποιότητας Ζωής στην Αθήνα μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004, η εξεταζόμενη βιβλιογραφική ανασκόπηση αφορά σε μελέτες επιπτώσεων παρελθόντων Μεγάλων Γεγονότων και Φεστιβάλ, με τις οποίες αξιολογήθηκαν οι εκτιμήσεις των κατοίκων. Η αναλυτική παρουσίαση των ερευνών που ακολουθεί στοχεύει στην αποσαφήνιση, κατάδειξη και μετέπειτα κατηγοριοποίηση των βασικότερων επιπτώσεων στην Ποιότητα Ζωής σε μια πόλη μετά από τη φιλοξενία των Ολυμπιακών Αγώνων.

2.1.1 Οι Χειμερινοί Ολυμπιακοί Αγώνες του Καναδά

Οι πρώτες έρευνες για την αξιολόγηση των αντιλήψεων των κατοίκων σχετικά με τις επιπτώσεις των Μεγάλων Γεγονότων, πραγματοποιήθηκε στο Calgary του Καναδά, και αφορούσαν στους Χειμερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες του 1988 (Ritchie and Lyons (1987), Ritchie and Lyons (1990)). Οι έρευνες διενεργήθηκαν σε πολλαπλά χρονικά στάδια με ερωτήσεις, που αφορούσαν στις αντιλήψεις των κατοίκων για τους Ολυμπιακούς Αγώνες στο Calgary. Η αξιολόγηση των αντιλήψεων των κατοίκων αφορούσε σε ευρεία γκάμα επιπτώσεων των Χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων του Calgary στην Ποιότητα Ζωής.

Συνοπτικά, τέθηκαν υπό διερεύνηση οι αντιλήψεις των κατοίκων σχετικά με: το επίπεδο υποστήριξης που επεδείκνυαν για τη διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων, την απογοήτευση και τις αναμενόμενες αρνητικές επιπτώσεις, τα αναμενόμενα οφέλη, τη συμβολή των διοργανωτικών φορέων στην επιτυχία των Αγώνων, τη μετα-Ολυμπιακή αξιοποίηση των Ολυμπιακών έργων, την πρόθεση παρακολούθησης των Αγώνων, την αναμενόμενη συμμετοχή στους Ολυμπιακούς Αγώνες, την παρακολούθηση των τελετών έναρξης και λήξης, την τηλεοπτική κάλυψη των Αγώνων, την ικανοποίηση με τη συνολική Ολυμπιακή εμπειρία, τη φιλοξενία συγγενών και φίλων κατά τη διάρκεια των Αγώνων, την εκτίμηση των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων,

την Οικονομική επιτυχία των Αγώνων, την υποστήριξη για τη χαλάρωση στην εφαρμογή των νόμων κατά τη διάρκεια των Αγώνων, τη συμβολή των κατοίκων στην επιτυχία των Αγώνων, την ικανοποίηση και δυσαρέσκεια με συγκεκριμένες διαστάσεις των Αγώνων, τη γνώση για το κόστος των Αγώνων καθώς και με πληθώρα παρεμφερών ζητημάτων.

Επικεντρώνοντας στις αντιλήψεις των κατοίκων του Calgary σχετικά με τα οφέλη και τις αρνητικές επιπτώσεις των Χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων, τα αποτελέσματα των ερευνών έδειξαν ότι για το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων η φιλοξενία των Αγώνων σήμαινε παγκόσμια αναγνωρισιμότητα για το Calgary. Σημαντικό ήταν το ποσοστό εκείνων οι οποίοι ανέμεναν αύξηση του τουρισμού και οικονομικά οφέλη (δημιουργία θέσεων εργασίας, ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας κ.α.). Λιγότεροι κάτοικοι θεωρούσαν ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες άφησαν κληρονομιά (για παράδειγμα εγκαταστάσεις) στο Calgary, ενώ πολύ μικρό ποσοστό αναγνώρισε ως όφελος την αίσθηση περηφάνιας, τον ενθουσιασμό για τους Αγώνες και την κοινωνική συνοχή. Μεγάλο ποσοστό επέδειξε απογοήτευση ως προς το συνωστισμό, την διανομή των εισιτηρίων και τις αναβολές στη διεξαγωγή λόγω καιρικών συνθηκών.

Το 75.5% απάντησαν ότι οι Αγώνες ήταν πολύ πετυχημένοι από οικονομικής απόψεως και παρουσιάστηκαν πολύ ικανοποιημένοι από τη συνολική Ολυμπιακή εμπειρία. Το συντριπτικό ποσοστό του 83.3% των κατοίκων θεωρούσαν ότι συνολικά τα οικονομικά οφέλη των Ολυμπιακών Αγώνων θα υπερείχαν του κόστους και των συσχετιζόμενων με τους Ολυμπιακούς Αγώνες προβλημάτων. Συγκεντρωτικά, οι Ολυμπιακοί Αγώνες επηρέασαν θετικά τη ζωή των κατοίκων σε μεγάλο βαθμό και το 66% των ερωτηθέντων ήταν θετικοί στο ενδεχόμενο να φιλοξενηθούν οι επόμενοι θερινοί Ολυμπιακοί Αγώνες στη πόλη τους.

2.1.2 Οι Ολυμπιακοί Αγώνες της Ατλάντα

Οι Mihalik and Simonetta (1999) μελέτησαν τη διαχρονική μεταβολή των αντιλήψεων των κατοίκων της περιοχής της Georgia στην Ατλάντα σχετικά με τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1996. Πραγματοποίησαν τρεις έρευνες πριν από τη διεξαγωγή των Αγώνων σε διαφορετικές χρονικές περιόδους (1992, 1993, 1994), με

εργαλείο αξιολόγησης ένα κοινό για τις τρεις έρευνες ερωτηματολόγιο, το οποίο περιελάμβανε τους εξής παράγοντες:

- Πρόθεση για παρακολούθηση των Ολυμπιακών Αγώνων
- Επίπεδο υποστήριξης των Ολυμπιακών Αγώνων
- Θετικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων
  - Διεθνής αναγνώριση
  - Αύξηση του μελλοντικού τουρισμού
  - Οικονομικές ωφέλειες
  - Ανάπτυξη Ολυμπιακών εγκαταστάσεων
  - Ενίσχυση της εικόνας και της φήμης της Πολιτείας Georgia
  - Αύξηση της περηφάνιας
- Αρνητικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων
  - Κυκλοφορική συμφόρηση
  - Πληθωριστικές πιέσεις στις λιανικές τιμές
  - Εντάσεις στην επιβολή του νόμου
  - Αρνητική στάση των κατοίκων απέναντι στους επισκέπτες
  - Αρνητική στάση των επισκεπτών απέναντι στους κατοίκους
  - Εγκληματικότητα στους δρόμους
  - Άδικη κατανομή των Πολιτειακών οικονομικών πόρων
  - Τρομοκρατία
  - Αστική διατάραξη

Τα αποτελέσματα των ερευνών έδειξαν ότι διαχρονικά οι κάτοικοι θεωρούσαν ότι το μεγαλύτερο όφελος των Ολυμπιακών Αγώνων ήταν η παγκόσμια αναγνώριση της Πολιτείας της Georgia, με την αυξημένη περηφάνια, την αύξηση του τουρισμού και τα οικονομικά οφέλη να ακολουθούν. Εντούτοις, η σημαντικότητα αυτών έφθινε διαχρονικά. Αντίθετα, ο αριθμός των κατοίκων εκείνων, οι οποίοι διέβλεπαν αρνητικές επιπτώσεις αυξανόταν με την πάροδο του χρόνου. Το ίδιο συνέβη και με την πρόθεση των πολιτών να παρευρεθούν στους Ολυμπιακούς Αγώνες ως θεατές.

Όπως επισημαίνουν οι ερευνητές, η μεταστροφή των αντιλήψεων μπορεί να οφείλεται είτε στο ότι οι κάτοικοι της Georgia συνειδητοποίησαν παροδικά ότι δε θα είχαν την οικονομική δυνατότητα να παρακολουθήσουν τους Ολυμπιακούς Αγώνες, είτε στο ότι η καθημερινότητα τους θα επηρεαζόταν δυσμενώς από τους Ολυμπιακούς

Αγώνες. Συνολικά, για τους κατοίκους το κόστος και τα προβλήματα που πηγάζανε από τους Ολυμπιακούς Αγώνες ξεπερνούσαν το όφελος.

2.1.3 Η Διεθνής Έκθεση Expo στην Taejon, Κορέα

Η μελέτη των Jeong and Faulkner (1996), επικεντρώθηκε στις αντιλήψεις των κατοίκων της Taejon της Κορέας για τις επιπτώσεις της Διεθνούς Έκθεσης EXPO, η οποία πραγματοποιήθηκε το 1993 στην πόλη τους. Πραγματοποιώντας έρευνα τόσο κατά τη διάρκεια, όσο και μετά την πραγματοποίηση της EXPO, δημιουργήθηκαν δύο ερωτηματολόγια για τις ανάγκες της έρευνας.

Το πρώτο και αναφερόμενο στις επιπτώσεις κατά τη διάρκεια της πραγματοποίησης της Διεθνούς Έκθεσης περιελάμβανε τους εξής παράγοντες:

- Τα οφέλη της EXPO στην περιοχή όπου φιλοξενήθηκε
- Οι επιπτώσεις της προσέλευσης επισκεπτών στην EXPO
- Η φιλοξενία συγγενών και φίλων
- Οι επιπτώσεις της EXPO στην τοπική βιομηχανία εγκαταστάσεων διαμονής

Το δεύτερο και αναφερόμενο στις επιπτώσεις μετά την πραγματοποίηση της Διεθνούς Έκθεσης περιελάμβανε τους εξής παράγοντες (Πίνακας 2.3):

- Θετικές συνέπειες στην αστική ανάπτυξη
- Συνέπειες στην τουριστική εικόνα της πόλης
- Θετικές κοινωνικοοικονομικές συνέπειες
- Οφέλη τουριστικής ανάπτυξης
- Επιπτώσεις στην αναψυχή
- Αρνητικές κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις
- Αρνητικές επιπτώσεις της αστικής ανάπτυξης

Οι μακροχρόνιες επιπτώσεις της EXPO στην κοινωνία της Taejon φάνηκαν να είναι περισσότερο συνδεδεμένες με την τουριστική και αστική ανάπτυξη. Έτσι, οι κάτοικοι έδειξαν να θεωρούν ότι μετά την EXPO καλυτέρεψαν οι δρόμοι, αυξήθηκαν οι εγκαταστάσεις τουριστικής πληροφόρησης και η αναγνωρισιμότητα της Taejon ως τουριστικού προορισμού. Ακόμη, σύμφωνα με τους κατοίκους η Διεθνής Έκθεση EXPO βελτίωσε την Ποιότητα Ζωής δημιουργώντας προσωρινές θέσεις εργασίας,

φέροντας σε επαφή τους ντόπιους με ξένους πολιτισμούς και αυξάνοντας την ποικιλία των αγαθών και τις ευκαιρίες αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου.

Ωστόσο, οι κάτοικοι ήταν δυσαρεστημένοι με τις αυξημένες τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών, τον αυξημένο συνωστισμό, την κυκλοφοριακή συμφόρηση και τα προβλήματα στη στάθμευση των αυτοκινήτων. Συμπερασματικά, τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας έδειξαν ότι οι κάτοικοι της Taejon θεωρούσαν τις επιπτώσεις της EXPO στην περιοχή τους γενικά θετικές, καθώς μετά το Μεγάλο Γεγονός βελτιώθηκαν οι προαναφερθέντες τομείς της ζωής τους, και κυρίως ο οικονομικός τομέας.

Πίνακας 2.3 Οι επιπτώσεις της Expo μετά από την πραγματοποίηση της στην Taejeon

θετικές συνέπειες αστικής ανάπτυξης

1. βελτιώθηκε το κυκλοφοριακό πρόβλημα
2. βελτιώνει τους τοπικούς δρόμους
3. επιταχύνει το ρυθμό της αστικής ανάπτυξης στην Taejeon

τοπικές επιπτώσεις στην τουριστική εικόνα

1. προωθεί την εθνική αναγνωρισιμότητα πολλών τουριστικών attraction της Taejeon
2. αυξάνει τη διεθνή αναγνωρισιμότητα της Taejeon ως τουριστικού προορισμού
3. τα οφέλη της EXPO αντισταθμίζουν τα κόστη

θετικές κοινωνικοοικονομικές συνέπειες

1. δημιουργεί επιπρόσθετες θέσεις εργασίας
2. αυξάνει τις επενδύσεις στην οικονομία της Taejeon
3. βελτιώνει την υγιεινή στα τοπικά εστιατόρια
4. δυναμώνει το ενδιαφέρον των ντόπιων στις ξένες γλώσσες

οφέλη τουριστικής ανάπτυξης

1. αυξάνει τον αριθμό δωματίων στα ξενοδοχεία
2. υιοθετείται τοπική ανάπτυξη των τουριστικών εγκαταστάσεων
3. αυξάνει τον αριθμό των εγκαταστάσεων τουριστικής πληροφόρησης
4. δημιουργεί καλύτερο σύστημα μετακινήσεων ανάμεσα στην Taejeon και τη Seoul

επιπτώσεις στην αναψυχή

1. αυξάνει τα πάρκα και τις εγκαταστάσεις αναψυχής
2. αυξάνει τις ευκαιρίες για αγορές
3. αυξάνει τις πολιτισμικές, και επιστημονικές εκδηλώσεις

αρνητικές κοινωνικο-οικονομικές επιπτώσεις

1. αυξάνει τις τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών
2. προκαλεί υπερβολική ανέγερση διαμερισμάτων
3. αυξάνει το κόστος των ακινήτων
4. αυξάνει την «ηδονιστική» βιομηχανία (bar, nightclubs, κ.α.)

αρνητικές επιπτώσεις αστικής ανάπτυξης

1. προκαλεί τοπικά οικονομικά προβλήματα διαρροών
2. διατηρεί το περιβάλλον
3. καταστρέφει τα μικρά ιστορικά και πολιτισμικά αξιοθέατα

Πηγή: Jeong and Faulkner (1996)

2.1.4 Οι Αγώνες Ράλι στη Χρυσή Ακτή, Αυστραλία

Οι Fredline and Faulkner (2000), μελέτησαν τις αντιλήψεις των κατοίκων της Χρυσής Ακτής της Αυστραλίας σχετικά με τις επιπτώσεις που έχει στη ζωή τους η πραγματοποίηση των αυτοκινητιστικών αγώνων ταχύτητας «Indy» στην περιοχή τους. Πιο συγκεκριμένα, κατηγοριοποίησαν τους κατοίκους σε ομάδες με βάση τις αντιλήψεις τους σχετικά με τα οφέλη που αποκόμισαν ή το κόστος που επωμίστηκαν από την πραγματοποίηση των αγώνων.

Το ερωτηματολόγιο περιελάμβανε τρία κύρια μέρη. Το πρώτο μέρος αναφερόταν στις θετικές και αρνητικές οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις του Indy Gold Coast, σε συνάρτηση με το επίπεδο της συμφωνίας ή διαφωνίας σε κλίμακα πέντε επιπέδων. Το δεύτερο μέρος περιελάμβανε ερωτήσεις σχετικές με το δημογραφικό προφίλ των ερωτηθέντων και τον τρόπο με τον οποίο ενεπλάκησαν στο Indy Gold Coast. Το τελευταίο μέρος περιελάμβανε μία ερώτηση, η οποία αφορούσε στις δραστηριότητες των κατοίκων κατά τη διάρκεια διεξαγωγής του Indy Gold Coast. (Πίνακας 2.4)

Από τα αποτελέσματα της έρευνας προέκυψαν πέντε (5) κατηγορίες στις οποίες κατατάχθηκαν οι κάτοικοι με βάση τις αντιλήψεις τους για τις συνέπειες του Indy στη ζωή τους. Οι κατηγορίες είναι οι εξής:

1^η κατηγορία: *Οι διαφορούμενοι υποστηρικτές* (15% των ερωτηθέντων), οι οποίοι συμφώνησαν με τα κοινωνικά οφέλη, το προφίλ και τα οικονομικά οφέλη που προσφέρει το Μεγάλο Γεγονός στην περιοχή τους

2^η κατηγορία: *Οι αρνητικοί* (23% των ερωτηθέντων), οι οποίοι διαφώνησαν με τα κοινωνικά οφέλη και συμφώνησαν με τις βραχυπρόθεσμες αρνητικές επιπτώσεις

3^η κατηγορία: *Οι ρεαλιστές* (29% των ερωτηθέντων), οι οποίοι αναγνώρισαν ότι το Indy έχει τόσο θετικές, όσο και αρνητικές επιπτώσεις

4^η κατηγορία: *Οι θερμοί υποστηρικτές* (24% των ερωτηθέντων), οι οποίοι επέδειξαν ενθουσιασμό ως προς τη διεξαγωγή του Indy, υποστήριξαν τις θετικές συνέπειες και διαφώνησαν με τις αρνητικές επιπτώσεις

5^η κατηγορία: *Οι για κάποιο λόγο ανήσυχοι* (9% των ερωτηθέντων), οι οποίοι βρέθηκαν ιδιαιτέρως θετικοί ως προς τη συνέχιση της διεξαγωγής του Indy, αλλά και ανήσυχοι με κάποιες αρνητικές επιπτώσεις, χωρίς ωστόσο να έχουν εντελώς αρνητική αντίληψη για το Γεγονός.

Πίνακας 2.4 Οι επιπτώσεις των Αγώνων Ταχύτητας Indy στη Χρυσή Ακτή

Το Indy αυξάνει τις ευκαιρίες απασχόλησης στη Χρυσή Ακτή   Το Indy αποσπά εθνικούς οικονομικούς πόρους από πιο αξιόλογες εργασίες   Το Indy αυξάνει το εμπόριο για την τοπική επιχειρηματική δραστηριότητα   Οι τιμές στα μαγαζιά αυξήθηκαν εξαιτίας του Indy.   Υπάρχουν αυξημένες επιχειρηματικές ευκαιρίες εξαιτίας του Indy   Το Indy προωθεί τη Χρυσή Ακτή ως τουριστικό προορισμό   Οι τιμές των ακινήτων αυξήθηκαν εξαιτίας του Indy.   Το Indy προκαλεί καταστροφή στο περιβάλλον   Το Indy δημιουργεί επίπεδα θορύβου τα οποία ενοχλούν τους κατοίκους   Οι δρόμοι στην περιοχή διατηρούνται σε καλή κατάσταση εξαιτίας του Indy.   Το Indy προκαλεί αύξηση των σκουπιδιών στην περιοχή   Η εμφάνιση της περιοχής βελτιώθηκε εξαιτίας του Indy.   Το Indy έκανε τη Χρυσή Ακτή ένα πιο ενδιαφέρον μέρος για να ζει κανείς   Οι επισκέπτες του Indy δείχνουν απερισκεψία προς τους ντόπιους   Το Indy αύξησε την περηφάνια των ντόπιων κατοίκων στην πόλη τους   Το Indy ξεβολεύει τους κατοίκους εξαιτίας της κυκλοφοριακής συμφόρησης   Το Indy οδήγησε στη δημιουργία νέων εγκαταστάσεων οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους ντόπιους   Το Indy προκαλεί πολυκοσμία και είναι δύσκολο να χρησιμοποιηθούν οι εγκαταστάσεις από τους ντόπιους   Η παγκόσμια προβολή του Indy δίνει στη Χρυσή Ακτή μια διεθνή ταυτότητα   Το Indy φέρνει υπερβολικά πολλούς επισκέπτες   Υπάρχει μεγαλύτερη γκάμα προϊόντων στα μαγαζιά   Το Indy ενθαρρύνει τους οδηγούς να οδηγούν με επικίνδυνο τρόπο   Η πραγματοποίηση του Indy στη Χρυσή Ακτή δίνει την ευκαιρία στους κατοίκους να παρακολουθήσουν ένα παγκόσμιο γεγονός   Κατά τη διάρκεια του Indy είναι δύσκολο να βρεις χώρο για παρκάρισμα   Το Indy προωθεί τους αγώνες δρόμου στην Αυστραλία και δίνει στους νεαρούς οδηγούς νέες ευκαιρίες   Το Indy ενθαρρύνει τον ερχομό λάθος τύπων ανθρώπων στην περιοχή   Η νυχτερινή ζωή είναι πιο συναρπαστική   Το Indy προκαλεί μεγαλύτερα επίπεδα εγκληματικότητας στην περιοχή   Το Indy δίνει την ευκαιρία στον κόσμο να δει τι μπορούμε να κάνουμε   Το Indy φέρνει την κοινωνία πιο κοντά   Το Indy οδήγησε σε μεγαλύτερα επίπεδα υπηρεσιών στην τοπική κοινωνία   Το Indy ενισχύει το τοπικό πνεύμα φιλοξενίας των κατοίκων   Το Indy έχει διαταράξει την ηρεμία και ησυχία της Χρυσής Ακτής   Το Indy δίνει στους κατοίκους την ευκαιρία να γνωρίσουν νέους ανθρώπους

Πηγή: Fredline and Faulkner (2000)

Και στις πέντε (5) κατηγορίες οι κάτοικοι κατά το μεγαλύτερο ποσοστό τους συμφωνούν στην συνέχιση της διεξαγωγής του Indy στη Χρυσή Ακτή, γεγονός που δείχνει ότι θεωρούν ότι τα οφέλη τα οποία αποκομίζουν είναι μεγαλύτερα από τις αρνητικές επιπτώσεις, τις οποίες επιφέρει η διεξαγωγή των αγώνων στη ζωή τους.

2.1.5 Οι Χειμερινοί Ολυμπιακοί Αγώνες του Salt Lake City

Οι Deccio and Baloglu (2002), ερεύνησαν τις αντιλήψεις των κατοίκων της πολιτείας του Garfield σχετικά με τις επιπτώσεις τις οποίες ανέμεναν να έχουν οι Χειμερινοί Ολυμπιακοί Αγώνες του 2002 στο Salt Lake City και την συνακόλουθη υποστήριξη τους προς την πραγματοποίηση των Αγώνων σε σχέση με τις αναμενόμενες επιπτώσεις (Θεωρίας Κοινωνικής Συναλλαγής).

Το ερωτηματολόγιο, το οποίο χρησιμοποιήθηκε στην έρευνα περιελάμβανε τέσσερα μέρη. Στο πρώτο μέρος οι κάτοικοι ερωτούνταν σχετικά με το βαθμό της συναισθηματικού δεσίσματος τους με την κοινωνία. Το δεύτερο μέρος περιελάμβανε ερωτήσεις σχετικά με τις επιπτώσεις των Ο.Α. στον τουρισμό και την ανάπτυξη και με την υποστήριξη που επεδείκνυαν προς τους Αγώνες. Το τρίτο μέρος αφορούσε στην περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και το τελευταίο περιείχε ερωτήσεις για το δημογραφικό προφίλ και την οικονομική εξάρτηση των ερωτηθέντων από τον τουρισμό. Οι παράγοντες οι οποίοι αξιολογήθηκαν ήταν οι εξής:

- Ευκαιρίες απασχόλησης
- Ευκαιρίες αγορών
- Έσοδα για την τοπική κυβέρνηση
- Ευκαιρίες αναψυχής
- Κυκλοφορική συμφόρηση
- Εγκληματική συχνότητα
- Φυσικό περιβάλλον
- Κόστος γης και ακινήτων
- Τιμές αγαθών και υπηρεσιών
- Διατήρηση πολιτισμικής κληρονομιάς
- Σχέσεις με τους τουρίστες
- Τοπικές υπηρεσίες

Οι περισσότεροι κάτοικοι δεν υποστήριζαν την πραγματοποίηση των Ολυμπιακών Αγώνων, διότι σύμφωνα με τη Θεωρία της Κοινωνικής Συναλλαγής, δεν ανέμεναν προσωπικά οφέλη. Πιο συγκεκριμένα, τα αποτελέσματα έδειξαν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού (46%) δεν υποστήριζε ή κρατούσε αρνητική στάση απέναντι στην πραγματοποίηση των Αγώνων, καθώς παρουσίασε ανησυχία σχετικά με τις επιπτώσεις των Ο.Α. στην εγκληματικότητα, το κυκλοφοριακό

πρόβλημα, το φυσικό περιβάλλον, το κόστος της γης και των ακινήτων, τις τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών και τις σχέσεις με τους τουρίστες.

Το 31% του πληθυσμού ανέμενε οικονομικές και τουριστικές ευκαιρίες. Έτσι, αν και οι κάτοικοι δεν υποστήριζαν την πραγματοποίηση των Αγώνων, ενθάρρυναν την προβολή της περιοχής κατά τη διάρκεια των Ο.Α. και θα ήταν πρόθυμοι να υποστηρίξουν τις αγροτικές κοινωνικές δραστηριότητες την ίδια περίοδο.

2.1.6 Τα Μεγάλα Αθλητικά Γεγονότα στο Connecticut, Η.Π.Α.

Οι Yiannakis *et al.* (2003) ερεύνησαν τον τρόπο με τον οποίο τα άτομα αντιλαμβάνονται τις επιδράσεις των Αθλητικών Γεγονότων σε διάφορους τομείς της ζωής τους, στην οικονομία, στο περιβάλλον, στην κοινωνική συμπεριφορά, γενικότερα στην ποιότητα ζωής τους, ενώ μετρήθηκαν οι αντιλήψεις των ατόμων για τις επιδράσεις των Αθλητικών Γεγονότων σε Παγκόσμιο επίπεδο.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε δείγμα 702 κατοίκων στο Connecticut των Η.Π.Α, με το ερωτηματολόγιο να περιλαμβάνει παράγοντες αναφερόμενους στους εξής τομείς της ζωής (Πίνακας 2.5):

- Δημιουργία θέσεων εργασίας
- Υποδομές
- Προφίλ και αναγνωρισιμότητα
- Οικονομικές συνέπειες
- Περιβαλλοντικές επιπτώσεις
- Εγκληματικότητα και παρεκτροπές
- Κοινωνική συμπεριφορά
- Παγκόσμιες συνέπειες

Οι απόψεις των ερωτηθέντων έδειξαν ότι ο Αθλητισμός έχει γενικά θετική συμβολή στην κοινωνία τους, στην πολιτεία και στο έθνος, με την επίδραση να είναι μεγαλύτερη στην οικονομία της πολιτείας Connecticut. Ωστόσο, τα άτομα διαφώνησαν με τον παράγοντα «Τα αθλητικά γεγονότα δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας». Η συμβολή των Αθλητικών Γεγονότων στην ανάδειξη του προφίλ και της αναγνωρισιμότητας υποστηρίχθηκε από μεγάλη πλειονότητα των ερωτηθέντων, τόσο σε επίπεδο τοπικό (Πολιτεία Connecticut), όσο και σε Εθνικό (Η.Π.Α.). Συγκεκριμένα, τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η επιτυχία στον τομέα του αθλητισμού επηρεάζει θετικά

τις εξαγωγές, καθώς αναδεικνύει το προφίλ των Η.Π.Α. Η διάθεση των ατόμων έδειξε να επηρεάζεται από τα αποτελέσματα των Αθλητικών Γεγονότων, ακόμη και από τους μη-οπαδούς. Αντίθετα, η κοινωνική συμπεριφορά τους, δεν μεταβαλλόταν με βάση το αν θα έχανε ή θα κέρδιζε η ομάδα τους.

Στα περιβαλλοντικά ζητήματα οι ερωτώντες δήλωσαν ότι τα Αθλητικά Γεγονότα συντελούν στην αύξηση του θορύβου, της ατμοσφαιρικής ρύπανσης των απορριμμάτων και της κυκλοφοριακής συμφόρησης. Ακόμη, μεγάλος μέρος του πληθυσμού ένιωθαν ότι τα Αθλητικά Γεγονότα δεν συνέβαλαν στην εγκληματικότητα, ενώ μικρό ποσοστό ατόμων αναγνώρισαν επιπτώσεις των Αθλητικών Γεγονότων όπως βανδαλισμούς, επιθέσεις, χρήση ναρκωτικών και αλκοόλ.

Ένα μεγάλο μέρος των ατόμων είχαν την πεποίθηση ότι τα Αθλητικά Γεγονότα έχουν αρνητικές επιπτώσεις στους δρόμους, στις λεωφόρους και τις μαζικές μεταφορές, αλλά θετικές συνέπειες στις αεροπορικές μεταφορές. Τέλος, ένα μεγάλο μέγεθος του δείγματος, ήταν της άποψης ότι τα Αθλητικά Γεγονότα έχουν μηδενική επίδραση στη δημιουργία υποδομών στην Πολιτεία Connecticut. Έτσι, όσον αφορά στην Ποιότητα Ζωής, υπήρξε διχογνωμία του πληθυσμού, καθώς το 46% δήλωσε ότι τα Αθλητικά Γεγονότα βελτιώνουν την Ποιότητα Ζωής τους, ενώ το 46% δήλωσε ότι τα Αθλητικά Γεγονότα δεν έχουν καμία επίδραση στην Ποιότητα Ζωής.

Πίνακας 2.5 Οι επιπτώσεις των Μεγάλων Αθλητικών Γεγονότων στο Connecticut

Οικονομικές επιπτώσεις

1. Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας
2. Οικονομικές επιπτώσεις στην Πολιτεία

Εικόνα του Connecticut

Επιπτώσεις στις υποδομές

1. Δρόμοι και λεωφόροι
2. μαζικές μεταφορές
3. Αεροδρόμια

Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

1. Ατμοσφαιρική μόλυνση
2. Θόρυβος
3. Ρύπανση των υδάτων
4. Απορρίμματα
5. Κυκλοφοριακό

Επιπτώσεις στην εγκληματικότητα

1. Τυχρά παιχνίδια
2. Κλοπές
3. Βανδαλισμοί
4. Πορνεία
5. Επιθέσεις
6. Κανγάρδες
7. Κατάχρηση αλκοόλ
8. Κατάχρηση ναρκωτικών ουσιών

Επιπτώσεις στην Ποιότητα Ζωής

Επιπτώσεις στη διάθεση όταν η ομάδα που υποστηρίζουν κερδίζει/ χάνει

Επιπτώσεις στην κοινωνική συμπεριφορά όταν η ομάδα τους κερδίζει/ χάνει

Επιπτώσεις της επιτυχίας των ΗΠΑ στους Ολυμπιακούς Αγώνες

1. Ενισχύει το προφίλ των ΗΠΑ
2. Βοηθά την εξωτερική πολιτική
3. Ενισχύει την πολιτική επιρροή των ΗΠΑ στο εξωτερικό
4. Βοηθά τις εξαγωγές των ΗΠΑ
5. Αυξάνει τον τουρισμό στις ΗΠΑ

Πηγή: Yiannakis et al. (2003)

2.1.7 Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του Sydney, Αυστραλία

Ο Waitt (2003), μελέτησε τις αλλαγές στον ενθουσιασμό των κατοίκων του Σίδνεϋ εν όψει των Ολυμπιακών Αγώνων του 2000, με βάση την θεωρία της κοινωνικής ανταλλαγής, πραγματοποιώντας δύο έρευνες · την πρώτη το 1998 και τη δεύτερη το 2000. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε τηλεφωνικά, με ερωτήσεις που αφορούσαν στις αντιλήψεις των κατοίκων σχετικά με (Πίνακας 2.6):

- Το βαθμό ενθουσιασμού που ένιωθαν για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2000
- Τις οικονομικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων του 2000
- Τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων του 2000

Πίνακας 2.6 Οι επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων του Σίδνεϋ

Επιθυμία να συμμετάσχει στους Ο.Α. ως εθελοντής
Επιθυμία να παρακολουθήσει τους Αγώνες
Υποστήριξη για τους Ολυμπιακούς (αν συνέβαιναν την εκείνη χρονική περίοδο)
Αίσθημα περηφάνιας στο Σίδνεϋ σαν αποτέλεσμα των Ο.Α.
Αίσθημα ενθουσιασμού σαν αποτέλεσμα των Ο.Α.
Αίσθημα περηφάνιας στην Αυστραλία σαν αποτέλεσμα των Ο.Α.
Οικονομική σημασία των Ο.Α.
Αύξηση φορολογίας
Ευκαιρίες απασχόλησης
Κόστος ζωής
Υπευθυνότητα των οργανωτικών φορέων
Επιπτώσεις στην ατμόσφαιρα
Επιπτώσεις στα ύδατα
Επιπτώσεις στη βιοδιαθεσιμότητα

Πηγή: Waitt (2003)

Τα αποτελέσματα των ερευνών έδειξαν ότι τα επίπεδα του ενθουσιασμού όχι μόνο διατηρήθηκαν από το 1998 έως το 2000, αλλά αυξήθηκαν. Οι κάτοικοι που επέδειξαν ενθουσιασμό εν όψει των Ολυμπιακών Αγώνων αναλογιζόμενοι τα αναμενόμενα κόστη και τα οφέλη ήταν οι νεαροί ενήλικες, οι οικογένειες με παιδιά και οι μετανάστες. Όσον αφορά στις οικονομικές επιπτώσεις των Ο.Α. , το ποσοστό εκείνων που πίστευαν ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες θα έχουν θετική επιρροή στην οικονομία του Σίδνεϋ παρουσίασε σημαντική μείωση το 2000. Ωστόσο, ο αριθμός των

ερωτούμενων οι οποίοι πίστευαν ότι θα παρουσιαζόταν αύξηση στη φορολογία και στο κόστος ζωής εξαιτίας των Ολυμπιακών Αγώνων, μειώθηκε.

Συνολικά, η πλειονότητα των ερωτηθέντων εκτίμησε ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες θα βελτίωναν τη ζωή τους ενισχύοντας το πατριωτικό πνεύμα, τη διεθνή αναγνωρισιμότητα, τις επιχειρηματικές επενδύσεις, και θα συνέβαλαν στη δημιουργία αστικών υποδομών, κάτι που θα αποτελούσε μακροχρόνια κληρονομιά για τους κατοίκους του Σίδνεϋ.

2.1.8 Τα Μεγάλα Φεστιβάλ στη Virginia, Η.Π.Α.

Σε αντίθεση με τις υπόλοιπες έρευνες για τις αντιλήψεις των κατοίκων σχετικά με τις επιπτώσεις των Μεγάλων Γεγονότων, οι Gursoy *et al.* (2004), πρότειναν ένα εργαλείο αξιολόγησης των αντιλήψεων των διοργανωτών των Φεστιβάλ και των Μεγάλων Γεγονότων.

Δημιουργώντας αρχικά ένα εργαλείο αξιολόγησης 17 παραγόντων επιπτώσεων σε τέσσερις κατηγορίες (επιπτώσεις στην κοινοτική συνοχή, οικονομικά οφέλη, κοινωνικά κίνητρα, κοινωνικό κόστος) των Φεστιβάλ στην Κοινοπολιτεία της Virginia των Η.Π.Α., κατέληξαν στο ότι οι επιπτώσεις μπορούν να αξιολογηθούν με 12 παράγοντες, οι οποίοι είναι:

- Κοινοτική συνοχή
  - αστικές αναπλάσεις,
  - βελτίωση του προφίλ,
  - αίσθημα περηφάνιας,
  - διατήρηση της πολιτισμική κληρονομιάς
- Οικονομικά οφέλη
  - αύξηση ευκαιριών απασχόλησης,
  - αύξηση του επιπέδου διαβίωσης,
  - ενθάρρυνση των ντόπιων για τη δημιουργία νέων εγκαταστάσεων
- Κοινωνικά κίνητρα
  - ευκαιρίες αναψυχής,
  - προώθηση οργανισμών και επιχειρήσεων,
  - ευκαιρίες για οικογενειακές δραστηριότητες

- Κοινωνικά κόστη
  - κυκλοφορική συμφόρηση
  - πίεση στις τοπικές υπηρεσίες

Οι Gursoy *et al.* βρήκαν ότι οι διοργανωτές θεωρούσαν ότι τα Φεστιβάλ και τα Μεγάλα Γεγονότα αποτελούσαν Κοινωνικά Γεγονότα, καθώς συνέβαλαν στην κοινοτική συνοχή και στη δημιουργία κοινωνικών κινήτρων για την τοπική κοινωνία. Ακόμη, πίστευαν ότι τα κοινωνικά οφέλη ξεπερνούσαν τις αρνητικές κοινωνικές επιπτώσεις. Ωστόσο, σε αντίθεση με προγενέστερες έρευνες στη βιβλιογραφία, τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι διοργανωτές δε θεωρούσαν τα Μεγάλα Γεγονότα και τα Φεστιβάλ παράγοντες θετικής συμβολής στην τοπική οικονομία.

2.1.9 Το Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου FIFA 2002, Seoul

Οι Kim and Petrick (2005), μελέτησαν τις αντιλήψεις των κατοίκων σχετικά με τις επιπτώσεις του Παγκοσμίου Πρωταθλήματος FIFA του 2002 που πραγματοποιήθηκε στην Κορέα και στην Ιαπωνία, καθώς και το αν οι αντιλήψεις τους παρέμειναν αμετάβλητες ανάμεσα σε δύο χρονικά σημεία.

Η ανάλυση των παραγόντων περιελάμβανε 22 θετικές συνέπειες και 9 αρνητικές επιπτώσεις (Πίνακας 2.7) και αφορούσε σε επιδράσεις στον οικονομικό και κοινωνικό/ πολιτισμικό τομέα, στις αστικές και τουριστικές υποδομές, και στο περιβάλλον.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι νεότεροι κάτοικοι ήταν περισσότερο ευαίσθητοι στις αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις, ενώ οι μεγαλύτερης ηλικίας άνθρωποι έδειξαν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για τα παγκόσμια Μεγάλα Γεγονότα και τους ξένους πολιτισμούς.

Οι γυναίκες επέδειξαν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για το Παγκόσμιο Πρωτάθλημα, ενώ οι νοικοκυρές ήταν οι πιο θετικές, καθώς έτειναν να αντιλαμβάνονται τις επιπτώσεις του Παγκοσμίου Πρωταθλήματος στη ζωή τους περισσότερο θετικές συγκριτικά με άλλα επαγγέλματα. Στη σύγκριση των αντιλήψεων των κατοίκων σε δύο διαφορετικά χρονικά σημεία, αυξήθηκε το ποσοστό εκείνων που πίστευαν ότι το Παγκόσμιο Πρωτάθλημα θα είχε αρνητικές επιπτώσεις στη ζωή τους.

Πίνακας 2.7 Οι επιπτώσεις του Παγκόσμιου Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου στη Seoul

ανάπτυξη τουρισμού και αστική αναγέννηση

1. βελτίωσε την ομορφιά της πόλης
2. ενίσχυσε τις εγκαταστάσεις για ψώνια
3. αύξησε τις ανέσεις τουριστικής πληροφόρησης
4. αύξησε τις ανέσεις για δραστηριότητες στον ελεύθερο χρόνο
5. αύξησε τον αριθμό των πολιτισμικών γεγονότων
6. ενίσχυσε τις εγκαταστάσεις υγείας

βελτίωση και παγίωση του προφίλ

1. αύξησε την παγκόσμια αναγνώριση της Seoul
2. βελτίωσε την εικόνα της Seoul παγκοσμίως
3. αύξησε την περηφάνια των κατοίκων της Seoul ως οικοδεσπότες

οικονομικά οφέλη

1. αύξησε τις ευκαιρίες απασχόλησης
2. βελτίωσε τις οικονομικές συνθήκες
3. επιτάχυνε την ανάπτυξη της Seoul
4. αύξησε τις επενδύσεις στη Seoul

ενδιαφέρον για ξένες χώρες ή τον πολιτισμό τους

1. αύξησε το ενδιαφέρον για τους ξένους πολιτισμούς
2. αύξησε το ενδιαφέρον για ξένες γλώσσες
3. αύξησε το ενδιαφέρον για τα παγκόσμια εμβέλεια γεγονότα

ανάπτυξη τουριστικών υποδομών

1. επιτάχυνε την ανάπτυξη των τουριστικών υποδομών
2. βελτίωσε τις συνθήκες του οδικού δικτύου

αρνητική οικονομική προοπτική

1. αύξησε την τιμή των ακινήτων
2. αύξησε την κερδοσκοπία στην αγορά ακινήτων
3. αύξησε τις τιμές των προϊόντων
4. αύξησε τις πωλήσεις των βιομηχανιών ψυχαγωγίας
5. υπερβολική δαπάνη για την προετοιμασία του Παγκοσμίου Πρωταθλήματος
6. φασαρίες και συμπλοκές
7. έφερε ενόχληση από χούλιγκαν ή συμπλοκές με ξένους τουρίστες

κυκλοφοριακά προβλήματα και συνωστισμός

1. αύξησε το κυκλοφοριακό πρόβλημα
2. έφερε συνωστισμό στο κέντρο της Seoul

επιπτώσεις σε προσωπικό και εθνικό επίπεδο:

1. απέκτησα μεγαλύτερο ενδιαφέρον για τα Παγκόσμια εμβέλεια Γεγονότα
2. συνειδητοποίησα τον πατριωτισμό και την ενότητα

Πηγή: Kim and Petrick (2005)

2.2 Οι κυριότερες Κατηγορίες των Επιπτώσεων των Ολυμπιακών Αγώνων

Η ανωτέρω αναλυτική εξέταση των ερευνών σχετικά με τις επιπτώσεις των Μεγάλων Γεγονότων, καθιστά σαφές ότι η Ποιότητα Ζωής των κατοίκων επηρεάζεται είτε θετικά είτε αρνητικά εξαιτίας της φιλοξενίας αυτών. Παρατηρούμε ότι, ενώ στις παλαιότερες έρευνες η εκτίμηση των επιπτώσεων των Μεγάλων Γεγονότων αποτελούσε αντικείμενο έρευνας κυρίως από οικονομική σκοπιά, στις περισσότερες πρόσφατες έρευνες, επικρατεί μία περισσότερο ολιστική προσέγγιση στην αξιολόγηση των επιπτώσεων των Μεγάλων Γεγονότων (Sherwood *et al.* 2005).

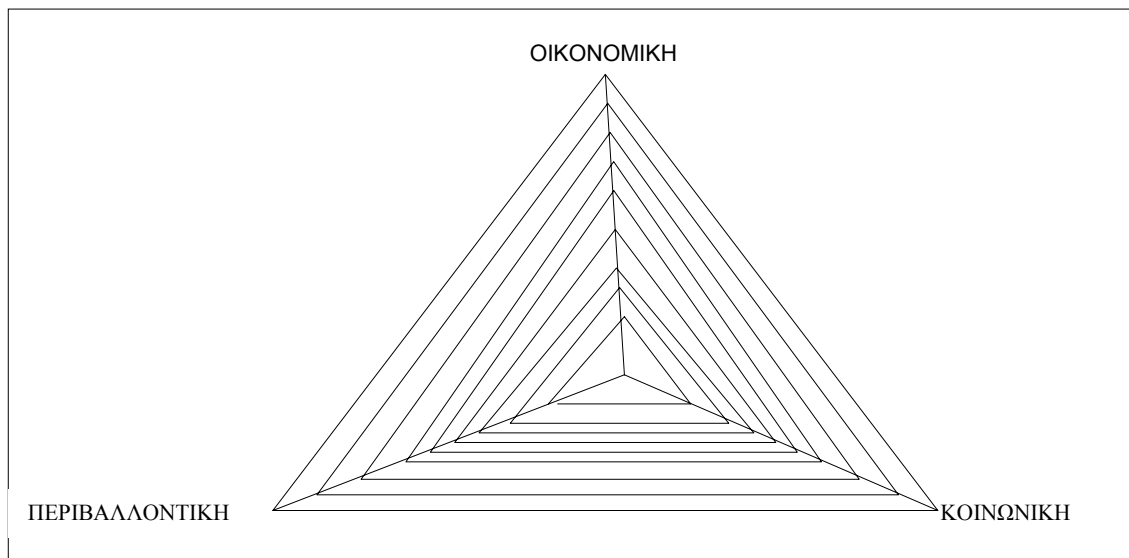
Στην παρούσα ενότητα επιχειρείται η κατηγοριοποίηση των επιπτώσεων στους βασικότερους τομείς της ανθρώπινης ζωής και δραστηριότητας. Προτού προχωρήσουμε στην ανάλυση των επιπτώσεων των Ολυμπιακών Αγώνων κρίνεται σκόπιμη η αποσαφήνιση κάποιων σημείων τα οποία χρήζουν ιδιαίτερης διευκρινήσεως.

Στην υπάρχουσα βιβλιογραφία της έρευνας των επιπτώσεων των Μεγάλων Γεγονότων, ο διαχωρισμός των τομέων ζωής οι οποίοι επηρεάζονται από την πραγματοποίηση των Μεγάλων Γεγονότων παραμένει ασαφής. Η έλλειψη συναίνεσης στο διαχωρισμό είναι εμφανής από το γεγονός ότι η κάθε στην κάθε έρευνα οι παράγοντες κατηγοριοποιούνται με διαφορετικό τρόπο, ενώ σε μερικές δεν υπάρχει καν κατηγοριοποίηση, ίσως για αποφυγή περαιτέρω προβλημάτων στην ανάλυση. Παρατηρούμε, λοιπόν, ότι στην έρευνα των Jeong and Faulkner (1996) η δημιουργία καλύτερου συστήματος μετακινήσεων ως αποτέλεσμα της EXPO λαμβάνεται ως παράγοντας επιπτώσεων στην κατηγορία «οφέλη τουριστικής ανάπτυξης», ενώ στην έρευνα των Kim and Petrick (2005) η βελτίωση των συνθηκών του οδικού δικτύου αποτελεί παράγοντα στην κατηγορία «ανάπτυξη τουριστικών υποδομών».

Επιπλέον σύγχυση φαίνεται να υπάρχει στην κατηγοριοποίηση των επιπτώσεων, καθώς ένας παράγοντας μπορεί να μεταβάλλει την Ποιότητα Ζωής επηρεάζοντας περισσότερους από έναν τομέα της ζωής. Για παράδειγμα, οι Yiannakis *et al.* (2003) κατηγοριοποίησαν τις επιπτώσεις στις μαζικές μεταφορές στην κατηγορία «Εικόνα της πόλης». Θα ήταν λάθος όμως να παραβλέψουμε το γεγονός ότι η δημιουργία υποδομών μαζικής μεταφοράς δύναται να βελτιώνει άμεσα την Ποιότητα Ζωής των κατοίκων, δίνοντας τους τη δυνατότητα να εξοικονομούν χρόνο στις καθημερινές τους μετακινήσεις, αλλά και το περιβάλλον, συμβάλλοντας στη μείωση της χρήσης Ι.Χ. και, συνεπώς, της εκπομπής ατμοσφαιρικών ρύπων.

Αναλογιζόμενης της έλλειψης συναίνεσης κατά κατηγοριοποίηση των επιπτώσεων των Μεγάλων Γεγονότων στην Ποιότητα Ζωής των κατοίκων, αλλά και της σύγχυσης, η οποία προκύπτει από ένα τέτοιο εγχείρημα, είναι φανερό ότι στην παγκόσμια βιβλιογραφία υπήρχε μέχρι πρόσφατα έλλειψη κοινά αποδεκτών μοντέλων για την προσέγγιση του ζητήματος. Ακολουθώντας το μοντέλο προσέγγισης των Fredline *et al.*(2004) ακολουθείται η τριδιάστατη (Triple Bottom Line) κατηγοριοποίηση των επιπτώσεων (Σχήμα 2.8), σύμφωνα με την οποία οι επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων έχουν τρεις διαστάσεις: την οικονομική, την κοινωνική και την περιβαλλοντική διάσταση.

Σχήμα 2.8 Η τριδιάστατη αξιολόγηση των επιπτώσεων

Πηγή: Fredline *et al.* (2004)

Οι οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις, όπως αναλύονται στη συνέχεια, προέρχονται από την βιβλιογραφική ανασκόπηση ερευνών για τις επιπτώσεις των Μεγάλων Γεγονότων, η οποία προηγήθηκε, αλλά, και από την τουριστική βιβλιογραφία, διότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες ως τουριστικά γεγονότα επωμίζονται τις θετικές ή αρνητικές επιπτώσεις της τουριστικής ανάπτυξης.

2.2.1 Οι οικονομικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων

Καθώς οι Ολυμπιακοί Αγώνες αναδεικνύουν το προφίλ της περιοχής η οποία τους φιλοξενεί, παίζουν σπουδαίο ρόλο στην ανάπτυξη του τουρισμού, συμβάλλοντας κατά κύριο λόγο στην τοπική και εθνική οικονομική αναγέννηση. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες όπως και όλα τα Μεγάλα Γεγονότα στοχεύουν στην προσέλκυση τουριστών μετά την πραγματοποίησή τους (Andranovitch *et al.* 2001), και εξαιτίας αυτού οι πόλεις σαν θέρετρα τουρισμού έχουν δώσει στα Μεγάλα Γεγονότα ένα νέο οικονομικό ρόλο και αυξημένη σημασία (Waite, 2003). Πράγματι, οι Ολυμπιακοί Αγώνες διεξάγονται κάθε τέσσερα χρόνια σε διαφορετική κάθε φορά τοποθεσία (Andranovitch *et al.* 2001), με το γεγονός να προσελκύει άμεσα συμμετέχοντες και το συνακόλουθα αυξανόμενο προφίλ επίσης να προκαλεί έμμεσα αύξηση των επισκεπτών στην περιοχή (Bramwell, 1997).

Η διεθνής αναγνωρισιμότητα συμβάλλει στην προσέλκυση τουριστών, στην εισροή χρήματος και σε συνακόλουθα οικονομικά οφέλη. Όμως, για να αξιολογηθούν οι οικονομικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων δεν είναι αρκετό να μετρήσουμε τον αριθμό των θεατών (Anderson *et al.* 2004). Στη μελέτη των Fredline and Faulkner (2000), η πραγματοποίηση των Αγώνων Ταχύτητας φαίνεται να επηρεάζει θετικά το επιχειρηματικό ενδιαφέρον και τις ευκαιρίες απασχόλησης στη Χρυσή Ακτή. Ακόμη, η αστική ανάπτυξη η οποία προκαλείται εξαιτίας των Ολυμπιακών Αγώνων μπορεί να συμβάλλει στην τοπική οικονομική αναγέννηση (Hubbard, 1995).

Από την άλλη πλευρά, η ανάλυση έδειξε ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες επιφέρουν και μία σειρά αρνητικών οικονομικών επιπτώσεων. Για παράδειγμα σύμφωνα με τους Fredline and Faulkner (2000), η διεξαγωγή του Indy στην Αυστραλία συντελεί στην αύξηση των τιμών των αγαθών, των υπηρεσιών και των ακινήτων. Αυτός ο ισχυρισμός στηρίζεται και από την τουριστική βιβλιογραφία. Στην έρευνα των Akis *et al.* (1996) για την τουριστική ανάπτυξη της Κύπρου υπήρξε μεγάλος βαθμός συμφωνίας των κατοίκων ως προς τη δήλωση ότι ο τουρισμός, αν και βελτιώνει τις συνθήκες διαβίωσης, επιφέρει αύξηση στις τιμές.

Τα οικονομικά οφέλη, αλλά και οι αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων, οι οποίες προκύπτουν από την ανάλυση της βιβλιογραφίας συνοψίζονται στον Πίνακα 2.9.

Πίνακας 2.9 Οι Οικονομικές Επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων

<i>Θετικές Οικονομικές Συνέπειες</i>
1. Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και μείωση της ανεργίας
2. Βελτίωση των οικονομικού επιπέδου των πολιτών
3. Επιτάχυνση της οικονομικής ανάπτυξης
4. Πηγή εσόδων για την τοπική αυτοδιοίκηση
5. Αύξηση των οικονομικών επενδύσεων
6. Αύξηση του εμπορίου
7. Αύξηση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων
8. Ανάπτυξη του τουρισμού
<i>Αρνητικές Οικονομικές Επιπτώσεις</i>
1. Αύξηση στις τιμές των ακινήτων
2. Αύξηση στις τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών
3. Αύξηση της φορολογίας
4. Απόσπαση εθνικών οικονομικών πόρων από πιο αξιόλογες εργασίες
5. Υπερβολική δαπάνη για την προετοιμασία των Ολυμπιακών Αγώνων
6. Αύξηση της κερδοσκοπίας

2.2.2 Οι κοινωνικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες επιφέρουν μία σειρά από θετικές κοινωνικές αλλαγές, αλλά και προβλήματα στις Ολυμπιακές πόλεις. Στις περισσότερες έρευνες υποστηρίζεται ότι η φιλοξενία Μεγάλων Γεγονότων ενισχύει την κοινωνική συνοχή, επειδή οι κάτοικοι με διαφορετικό υπόβαθρο αγωνίζονται για την επίτευξη ενός κοινού σκοπού (Yu, 2004). Πράγματι, τα Μεγάλα Γεγονότα και τα Φεστιβάλ παρέχουν κίνητρα για την οικοδόμηση κοινωνικής συνοχής και εμπιστοσύνης, ενισχύοντας τους δεσμούς μέσα σε μία κοινωνία (Gursoy *et al.* 2004). Αυτός ο ισχυρισμός έρχεται σε αντίθεση με τα αποτελέσματα της έρευνας του Ritchie (1990), στην οποία πολύ μικρό ποσοστό του δείγματος 400 κατοίκων του Calgary (4,9%) υποστήριξε την κοινωνική συνοχή ως αποτέλεσμα των Χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων του 1988.

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες φέρουν βελτίωση των αστικών υποδομών (Waitt, 2003), σύγχρονα μέσα μεταφοράς (Yu, 2004), βελτίωση των οδικών δικτύων (Jeong and Faulkner, 1996; Kim and Petrick, 2005) και νέες αθλητικές εγκαταστάσεις. Τα έργα

αυτά μετά το πέρας των Αγώνων παραμένουν ως «κληρονομιά» στους κατοίκους των Ολυμπιακών Πόλεων, μεταβάλλοντας σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό την καθημερινότητά τους. Επιπλέον, τα Μεγάλα Γεγονότα παρέχουν κίνητρα στους ντόπιους να ενισχύσουν τις ευκαιρίες αναψυχής και τις οικογενειακές δραστηριότητες αναψυχής (Gursoy *et al.* 2004). Σύμφωνα με την Επίσημη Αναφορά της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής, οι εγκαταστάσεις αναψυχής οι οποίες δημιουργήθηκαν στο Σίδνεϋ για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2000, ωφελούν τις οικογενειακές δομές προσφέροντας τους ευκαιρίες για ψυχαγωγία.

Πίνακας 2.10 Οι Κοινωνικές Επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων

Θετικές Κοινωνικές Συνέπειες

1. Βελτίωση του επιπέδου παροχής υπηρεσιών στην τοπική κοινωνία
2. Ενίσχυση της ομορφιάς της πόλης
3. Αύξηση των πάρκων και των εγκαταστάσεων αναψυχής
4. Βελτίωση των υπαρχόντων μέσων μαζικής μεταφοράς
5. Δημιουργία νέων και καλύτερων μέσων μαζικής μεταφοράς
6. Βελτίωση του οδικού δικτύου
7. Βελτίωση των αεροπορικών μετακινήσεων
8. Βελτίωση του κυκλοφορικού προβλήματος
9. Ενίσχυση των εγκαταστάσεων υγείας και περίθαλψης
10. Βελτίωση των συνθηκών υγιεινής στα εστιατόρια
11. Αύξηση των εμπορικών καταστημάτων
12. Αύξηση της ποικιλίας προϊόντων στα εμπορικά καταστήματα
13. Δημιουργία νέων σύγχρονων αθλητικών εγκαταστάσεων
14. Αύξηση των ευκαιριών για δραστηριότητες αναψυχής στον ελεύθερο χρόνο
15. Ανάπτυξη των τουριστικών εγκαταστάσεων
16. Αύξηση της εθνικής υπερηφάνειας

Αρνητικές Κοινωνικές Επιπτώσεις

1. Αύξηση οικοδομικής δραστηριότητας
2. Ανάπτυξη της βιομηχανίας ψυχαγωγίας (bar, nightclubs, κ.α.)
3. Ενίσχυση της ξενοφοβίας και του ρατσισμού

Οι θετικές επιπτώσεις στον πολιτισμό οφείλονται τόσο στα Ολυμπιακά Έργα, τα οποία πραγματοποιούνται για την προώθηση του πολιτισμού της εκάστοτε

Ολυμπιακής Πόλης, όσο και στην επαφή των κατοίκων με τους επισκέπτες διαφόρων εθνικών προελεύσεων. Από την άλλη πλευρά, η επαφή με τους ξένους τουρίστες μπορεί να δημιουργήσει συνωστισμό, φασαρίες και συμπλοκές (Deccio and Baloglu, 2002), ενισχύοντας τα συναισθήματα της ξеноφοβίας και του ρατσισμού σε μία κοινωνία.

Τα κοινωνικά οφέλη, αλλά και οι αρνητικές κοινωνικές επιπτώσεις οι οποίες προκύπτουν από την ανάλυση της βιβλιογραφίας συνοψίζονται στον Πίνακα 2.10.

2.2.3 Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων

Η πραγματοποίηση των Ολυμπιακών Αγώνων εγείρει το ενδιαφέρον των αρμόδιων φορέων, των κατοίκων, αλλά και των μη κερδοσκοπικών περιβαλλοντικών οργανώσεων, για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις, οι οποίες προκύπτουν από τη διεξαγωγή τέτοιων μεγάλης κλίμακας γεγονότων και επηρεάζει θετικά ή αρνητικά τη στάση που κρατούν προς τους Αγώνες. Οι Deccio and Baloglu (2002) βρήκαν ότι το επίπεδο υποστήριξης των κατοίκων του Garfield για τους Χειμερινών Ολυμπιακούς Αγώνες του 2002 στο Salt Lake City ήταν χαμηλό εξαιτίας της προσδοκίας για αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την πραγματοποίηση των Αγώνων.

Οι έρευνες, οι οποίες παρουσιάστηκαν παραπάνω, καταδεικνύουν ότι οι κάτοικοι θεωρούν ότι τα Μεγάλα Γεγονότα μπορούν να έχουν είτε θετική είτε αρνητική επίδραση στο περιβάλλον. Επί παραδείγματι, οι Yiannakis *et al.* (2003), βρήκαν ότι το 62% του πληθυσμού του Connecticut θεωρούσε ότι τα Μεγάλα Αθλητικά Γεγονότα βλάπτουν το περιβάλλον, προκαλώντας αύξηση του θορύβου, της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, και των σκουπιδιών. Σύμφωνα με τον Ritchie (1988), η περιβαλλοντική καταστροφή, ο θόρυβος και η αύξηση των απορριμμάτων αποτελούν αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων.

Αντίθετα, στην έρευνα των Akis *et al.* (1996) για την τουριστική ανάπτυξη της Κύπρου η αντίληψη ότι ο τουρισμός παρέχει κίνητρο για τη συντήρηση της πολιτισμικής κληρονομιάς, των ιστορικών κτιρίων και των φυσικών πόρων υποστηρίχθηκε από το μεγαλύτερο ποσοστό των κατοίκων. Οι επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων στο περιβάλλον όπως κατεγράφησαν από τη βιβλιογραφία παρουσιάζονται στον Πίνακα 2.11.

Πίνακας 2.11 Οι Περιβαλλοντικές Επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων

<i>Θετικές Περιβαλλοντικές Συνέπειες</i>
1. Αντιμετώπιση του προβλήματος με τα αδέσποτα ζώα στους δρόμους
2. Αύξηση του πρασίνου στα πάρκα και τις πλατείες
3. Μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης εξαιτίας της χρήσης των νέων Μέσων Μαζικής Μεταφοράς και τη μείωση της χρήσης Ι.Χ.
4. Εντατικοποίηση των προσπαθειών για της καθαριότητα της πόλης
5. Εντατικοποίηση των προσπαθειών για ανακύκλωση
6. Δίδεται κίνητρο για τη συντήρηση πολιτισμικών μνημείων
<i>Αρνητικές Περιβαλλοντικές Επιπτώσεις</i>
1. Πρόκληση ρύπανσης των υδάτων
2. Καταστροφή του περιβάλλοντος για τη δημιουργία των Ολυμπιακών Έργων
3. Καταστροφή του περιβάλλοντος για τη δημιουργία τουριστικών και ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων
4. Καταστροφή μικρών ιστορικών και πολιτισμικών αξιοθέατων
5. Καταπάτηση χώρων φυσικού κάλλους
6. Αύξηση των απορριμμάτων

Στον Πίνακα 2.12 συνοψίζονται οι κυριότερες θετικές και αρνητικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων. Η λίστα των επιπτώσεων προέρχεται από την βιβλιογραφία των επιπτώσεων των Μεγάλων Γεγονότων, των Ολυμπιακών Αγώνων και του τουρισμού (Ritchie, 1987 · Akis *et al.* 1996 · Jeong and Faulkner, 1996 · Mason and Cheyne, 2000 · Fredline and Faulkner, 2000 · Gursoy *et al.* 2002 · Deccio and Baloglu, 2002 · Gelan, 2003 · Waitt, 2003 · Yiannakis *et al.* 2003 · Gursoy *et al.* 2004 · Kim and Petrick, 2005)

Θετικές Οικονομικές Συνέπειες

1. Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και μείωση της ανεργίας
2. Βελτίωση των οικονομικού επιπέδου των πολιτών
3. Επιτάχυνση της οικονομικής ανάπτυξης
4. Πηγή εσόδων για την τοπική αυτοδιοίκηση
5. Αύξηση των οικονομικών επενδύσεων
6. Αύξηση του εμπορίου
7. Αύξηση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων
8. Ανάπτυξη του τουρισμού

Αρνητικές Οικονομικές Επιπτώσεις

1. Αύξηση στις τιμές των ακινήτων
2. Αύξηση στις τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών
3. Αύξηση της φορολογίας
4. Απόσπαση εθνικών οικονομικών πόρων από πιο αξιόλογες εργασίες
5. Υπερβολική δαπάνη για την προετοιμασία των Ολυμπιακών Αγώνων
6. Αύξηση της κερδοσκοπίας

Θετικές Κοινωνικές Συνέπειες

1. Βελτίωση του επιπέδου παροχής υπηρεσιών στην τοπική κοινωνία
2. Ενίσχυση της ομορφιάς της πόλης
3. Αύξηση των πάρκων και των εγκαταστάσεων αναψυχής
4. Βελτίωση των υπαρχόντων μέσων μαζικής μεταφοράς
5. Δημιουργία νέων και καλύτερων μέσων μαζικής μεταφοράς
6. Βελτίωση του οδικού δικτύου
7. Βελτίωση των αεροπορικών μετακινήσεων
8. Βελτίωση του κυκλοφορικού προβλήματος
9. Ενίσχυση των εγκαταστάσεων υγείας και περίθαλψης
10. Βελτίωση των συνθηκών υγιεινής στα εστιατόρια
11. Αύξηση των εμπορικών καταστημάτων
12. Αύξηση της ποικιλίας προϊόντων στα εμπορικά καταστήματα
13. Δημιουργία νέων σύγχρονων αθλητικών εγκαταστάσεων
14. Αύξηση των ευκαιριών για δραστηριότητες αναψυχής στον ελεύθερο χρόνο
15. Ανάπτυξη των τουριστικών εγκαταστάσεων
16. Αύξηση της εθνικής υπερηφάνειας

Αρνητικές Κοινωνικές Επιπτώσεις

1. Αύξηση οικοδομικής δραστηριότητας
2. Ανάπτυξη της βιομηχανίας ψυχαγωγίας (bar, nightclubs, κ.α.)
3. Ενίσχυση της ξενοφοβίας και του ρατσισμού

Θετικές Περιβαλλοντικές Συνέπειες

1. Αντιμετώπιση του προβλήματος με τα αδέσποτα ζώα στους δρόμους
2. Αύξηση του πρασίνου στα πάρκα και τις πλατείες
3. Μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης εξαιτίας της χρήσης των νέων Μέσων Μαζικής Μεταφοράς και τη μείωση της χρήσης Ι.Χ.
4. Εντατικοποίηση των προσπαθειών για της καθαριότητα της πόλης
5. Εντατικοποίηση των προσπαθειών για ανακύκλωση
6. Δίδεται κίνητρο για τη συντήρηση πολιτισμικών μνημείων

Αρνητικές Περιβαλλοντικές Επιπτώσεις

1. Πρόκληση ρύπανσης των υδάτων
2. Καταστροφή του περιβάλλοντος για τη δημιουργία των Ολυμπιακών Έργων
3. Καταστροφή του περιβάλλοντος για τη δημιουργία τουριστικών και ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων
4. Καταστροφή μικρών ιστορικών και πολιτισμικών αξιοθέατων
5. Καταπάτηση χώρων φυσικού κάλλους
6. Αύξηση των απορριμμάτων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Η ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΤΟΥ 2004 ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

3.1 Η κληρονομιά των Ολυμπιακών Αγώνων στις Ολυμπιακές Πόλεις

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 άφησαν μία μόνιμη και πολύτιμη κληρονομιά στην Αθήνα, την Ελλάδα και όλο τον κόσμο. Όπως φάνηκε και από τις περιπτώσεις του Σίδνεϋ, της Ατλάντα και της Βαρκελώνης η διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων ωφελεί τις διοργανώτριες πόλεις μακροπρόθεσμα:

❖ Σίδνεϋ

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του Σίδνεϋ το 2000 προέβλεψαν επιπλέον 6,5 δις δολάρια στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν της Αυστραλίας, ενώ δημιούργησαν περίπου 100.000 νέες θέσεις εργασίας πλήρους απασχόλησης. Στον τομέα του τουρισμού, αυξήθηκε ο συνολικός αριθμός των επισκεπτών στην Αυστραλία το 2000 κατά 11%. Υπολογίζεται ότι 1,5 εκατομμύρια επιπλέον τουρίστες επισκέφτηκαν την Αυστραλία μέχρι σήμερα, αποφέροντας επιπλέον 2,7 δισεκατομμύρια δολάρια.

❖ Ατλάντα

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες απέφεραν στην οικονομία της πολιτείας της Georgia 5,1 δισεκατομμύρια δολάρια. Η δημιουργία υποδομών, θεματικών πάρκων και η αναμόρφωση των φοιτητικών εστιών αποτέλεσαν σημαντική κληρονομιά για την Ατλάντα.

❖ Βαρκελώνη

Πριν από τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1992, η Βαρκελώνη εθεωρείτο η 16^η πιο δημοφιλής τουριστική περιοχή της Ευρώπης. Μέχρι το 1999, είχε φτάσει την 3^η θέση. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες της Βαρκελώνης απέφεραν 16,6 δισεκατομμύρια δολάρια στην Ισπανική οικονομία μεταξύ του 1986 και 1993. Από τον Οκτώβριο του 1986 μέχρι τον Ιούλιο του 1992, ο γενικός ρυθμός ανεργίας στην Βαρκελώνη έπεσε από 18,4% στο 9,6%, περίπου 50% μείωση. Τέλος, οι νέοι προαστιακοί σιδηρόδρομοι και σήραγγες, μείωσαν την κυκλοφορία στο κέντρο κατά 15%. ⁵

---

⁵ Τα στοιχεία προέρχονται από την επίσημη ιστοσελίδα της Ο.Ε. ΑΘΗΝΑ 2004 <http://www.athens2004.com/el/Legacy>

Για τους κατοίκους της Αθήνας, η κληρονομιά των Ολυμπιακών του 2004 αρχίζει με τα οικονομικά οφέλη τα οποία προέρχονται από τις επενδύσεις για την αναβάθμιση της υποδομής των μεταφορών, του συστήματος τηλεπικοινωνιών, του τομέα της ασφάλειας, του τουρισμού, του πολιτισμού και του περιβάλλοντος. Επιπλέον, η εμπειρία των Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών Αγώνων προσέθεσε νέες ειδικότητες στην αγορά εργασίας και αναβάθμισε τις ικανότητες του εργατικού δυναμικού της Αθήνας.

3.2 Η κληρονομιά των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην Αθήνα

Από το 1997, όταν η Αθήνα εκλέχθηκε Διοργανώτρια Πόλη των XXVIII Ολυμπιακών Αγώνων, ξεκίνησε η μακρά περίοδος της προετοιμασίας των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004.⁶ Κατά την περίοδο της προετοιμασίας των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα μία σειρά από δημιουργικές αλλαγές, με τις οποίες η πόλη κατέστη ικανή να αντεπεξέλθει στις απαιτήσεις του Μεγάλου αυτού Γεγονότος.

Το κύριο βάρος της ευθύνης για τη διοργάνωση και διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 επωμίστηκε η Οργανωτική Επιτροπή των Ολυμπιακών Αγώνων «ΑΘΗΝΑ 2004», και το Ελληνικό Δημόσιο. Η ΟΕΟΑ ΑΘΗΝΑ 2004 επιλήφθηκε της διοργάνωσης και πραγματοποίησης των Ολυμπιακών Αγώνων, ενώ το Ελληνικό Δημόσιο ανέλαβε την κατασκευή των έργων υποδομής και των αθλητικών εγκαταστάσεων.

Σύμφωνα με τον επίσημο δικτυακό τόπο της Οργανωτικής Επιτροπής ΑΘΗΝΑ 2004, όλες οι πραγματοποιούμενες επενδύσεις συμβάλλουν στην αναβάθμιση της Ποιότητας Ζωής στην Αθήνα και σε ολόκληρη την Ελλάδα.

---

⁶ Στις 5 Σεπτεμβρίου του 1997 στη 106^η Σύνοδο της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής στη Λοζάννη, η Αθήνα εκλέχθηκε ανάμεσα από 11 πόλεις, λαμβάνοντας το δικαίωμα της φιλοξενίας της XXVIII Ολυμπιάδας το 2004. Οι υπόλοιπες πόλεις που διεκδίκησαν το δικαίωμα φιλοξενίας της 25^{ης} Ολυμπιάδας ήταν: το Μπουένος Αίρες, το Κέιπ Τάουν, η Κωνσταντινούπολη, η Λιλ, το Ρίο ντε Τζανέιρο, η Ρώμη, το Σαν Χουάν, η Σεβίλη, η Στοκχόλμη και το Πίτερσμπεργκ (http://www.olympic.org/uk/games/election_uk.asp)

3.2.1 Ο Τομέας του Περιβάλλοντος

Ένα από τα κεντρικά σημεία της φιλοσοφίας των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας ήταν ο σεβασμός προς το περιβάλλον. Με αφορμή τους Ολυμπιακούς Αγώνες συντελέστηκαν αλλαγές τόσο στο φυσικό όσο και στο δομημένο περιβάλλον στην Αττική. Οι περιβαλλοντικές αρχές και πρακτικές υιοθετήθηκαν και προωθήθηκαν σε κάθε διάσταση των Ολυμπιακών Αγώνων, από το σχεδιασμό μέχρι την κατασκευή των εγκαταστάσεων. Οι πιο σημαντικές από αυτές περιελάμβαναν:

- το Ολυμπιακό Πρόγραμμα Χώρων Πρασίνου
- τη διαχείριση και ανακύκλωση των απορριμμάτων
- την κατασκευή φιλικών προς το περιβάλλον μέσων μαζικής μεταφοράς
- τις πρωτοβουλίες για τη συντήρηση της βιοποικιλότητας και των φιλικών προς το περιβάλλον πρακτικών
- την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση
- την Ολυμπιακή Περιβαλλοντική Συμμαχία⁷

Σύμφωνα με τον δικτυακό τόπο της Ο.Ε.Ο.Α. ΑΘΗΝΑ 2004 οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 άφησαν πίσω τους σημαντική περιβαλλοντική κληρονομιά για τους κατοίκους της Αθήνας: μεγαλύτερη ευαισθησία και ενδιαφέρον για τα περιβαλλοντικά ζητήματα, αλλά κυρίως ένα πιο καθαρό και υγιές φυσικό περιβάλλον, ενώ σύμφωνα με το Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης (2003), αυτές οι αλλαγές έχουν θετικό αντίκτυπο στην Ποιότητα Ζωής των κατοίκων του Λεκανοπεδίου.

3.2.2 Ο Τομέας των Μεταφορών

Οι αλλαγές στις μεταφορές που συντελέστηκαν στην πόλη των Αθηνών ως μέρος της προετοιμασίας των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, αποτέλεσαν κομβικό σημείο της επιτυχημένης διεξαγωγής αυτών, ενώ ταυτόχρονα, δημιούργησαν μία σημαντική παρακαταθήκη για τους νυν και τους μελλοντικούς κατοίκους της Ελληνικής πρωτεύουσας. Για τους παραπάνω λόγους, η βαρύτητα που δόθηκε στον τομέα των μεταφορών από την Οργανωτική Επιτροπή ΑΘΗΝΑ 2004, ήταν μεγάλης σημασίας.

---

⁷Τα στοιχεία προέρχονται από τον επίσημο δικτυακό τόπο της ΟΕΟΑ ΑΘΗΝΑ 2004 www.athens2004.gr

Συνοπτικά, «οι Ολυμπιακοί Αγώνες θα αφήσουν ως κληρονομιά στην πρωτεύουσα:

- 23,7 km δικτύου του TRAM
- περίπου 8 km νέων γραμμών του METRO
- 40 km Προαστιακού Σιδηροδρόμου
- το Διεθνή Αερολιμένα «Ελευθέριος Βενιζέλος»
- σύγχρονους σιδηροδρομικούς σταθμούς
- 120 km σύγχρονων δρόμων
- 90 km αναβαθμισμένων δρόμων
- γέφυρες ανισόπεδης διάβασης
- χώρους στάθμευσης σε κεντρικά σημεία με νέα συστήματα διαχείρισης

Οι θετικές επιπτώσεις της βελτίωσης του τομέα των μεταφορών περιλαμβάνουν όχι μόνο την καλύτερη εξυπηρέτηση των κατοίκων της Αθήνας στις καθημερινές τους μετακινήσεις, αλλά και τη μείωση της κυκλοφορικής συμφόρησης και των ατμοσφαιρικών ρύπων των οχημάτων στην Αθήνα.

3.2.3 Ο Τομέας του Αθλητισμού

Για τη διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην Αθήνα κατασκευάστηκαν νέες υπερσύγχρονες αθλητικές εγκαταστάσεις, ενώ ταυτόχρονα εκσυγχρονίστηκαν οι ήδη υπάρχουσες. Οι αθλητικές Ολυμπιακές εγκαταστάσεις, που αποτελούν σημαντική κληρονομιά για τους Αθηναίους πολίτες είναι οι εξής:

- το Ολυμπιακό Αθλητικό Κέντρο Αθήνας
- το Ολυμπιακό Συγκρότημα Γουδίου
- το Ολυμπιακό Συγκρότημα Ελληνικού
- το Ολυμπιακό Συγκρότημα Παραλιακής Ζώνης Φαλήρου
- το Ολυμπιακό Κέντρο Ιστιοπλοΐας Αγίου Κοσμά
- το Ολυμπιακό Κέντρο Ιππασίας Μαρκόπουλου
- το Ολυμπιακό Κέντρο σκοποβολής Μαρκόπουλου
- το Ολυμπιακό Κωπηλατοδρόμιο Σχοινιά
- το Ολυμπιακό Γυμναστήριο Άνω Λιοσίων
- το Ολυμπιακό Γυμναστήριο Γαλατσίου
- το Ολυμπιακό Γυμναστήριο Άρσης Βαρών Νίκαιας

- το Ολυμπιακό Χωριό
- το Στάδιο Καραϊσκάκη
- το Ολυμπιακό Γυμναστήριο Πυγμαχίας Περιστερίου
- το Παναθηναϊκό Στάδιο

3.2.4 Ο Τομέας της Ασφάλειας

Η Ο.Ε.Ο.Α. ΑΘΗΝΑ 2004 συνεργάστηκε με την Ελληνική Αστυνομία, την Κυβέρνηση και διεθνείς εμπειρογνώμονες σε θέματα ασφάλειας, με σκοπό το σχεδιασμό των αναγκαίων μέτρων για την ασφαλή διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων. Η ασφάλεια των Αγώνων ανατέθηκε στην Ελληνική Αστυνομία (Υπουργείο Δημοσίας Τάξης) και συγκεκριμένα στη Διεύθυνση Ασφαλείας Ολυμπιακών Αγώνων, μία ειδική αυτοτελής Αστυνομική Υπηρεσία που υπάγεται απευθείας στον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας. Η Δ.Α.Ο.Α. στελεχώθηκε με προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος, του Πυροσβεστικού Σώματος και των Ένοπλων Δυνάμεων.

Για την ασφάλεια των Ολυμπιακών Αγώνων επενδύθηκε περίπου 1 δις. Ευρώ, χρησιμοποιήθηκε η πιο προηγμένη τεχνολογία, ενώ μία ειδικά εκπαιδευμένη δύναμη ασφαλείας, άνω των 41.000 ατόμων εργάστηκε σε 24ωρη βάση κατά τη διάρκεια των Αγώνων. Οι νέες υποδομές που αναπτύχθηκαν αφορούν σε:

- νέα επιχειρησιακά κέντρα,
- σύγχρονα συστήματα τηλεπικοινωνίας
- συστήματα διοίκησης και ελέγχου

Μετά από τη λήξη των Ολυμπιακών Αγώνων όλα αυτά τα συστήματα ενισχύουν σημαντικά τις δυνατότητες της Ελληνικής Αστυνομίας, η οποία πλέον διαθέτει σύγχρονη υποδομή, καθιστώντας την Αθήνα μία περισσότερο ασφαλή πόλη.⁸

---

⁸ Τα στοιχεία προέρχονται από τον επίσημο δικτυακό τόπο του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης <http://www.ydt.gr/main/Section.jsp?SectionID=10082>

3.2.5 Ο Τομέας του Πολιτισμού

Με την ανάληψη των Αγώνων της Αθήνας, η Ελλάδα πρότεινε τη δημιουργία ενός νέου θεσμού, της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας. Η φιλοδοξία ήταν να αποκτήσει η ολυμπιακή πολιτιστική δραστηριότητα, ώστε να αναδείξει μία σειρά από ιδέες και αξίες. Το 1997 ιδρύθηκε το Διεθνές ίδρυμα για την Πολιτιστική Ολυμπιάδα στην Αρχαία Ολυμπία και το 2000 ανατέθηκε στον Οργανισμό Προβολής Ελληνικού Πολιτισμού η διεξαγωγή της.

Το πρόγραμμα εκδηλώσεων της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας περιελάμβανε την πραγματοποίηση 100 εκδηλώσεων για την τετραετία 2001-2004. Στον απολογισμό της διετίας 2001-2002 υλοποιήθηκαν 48 προγράμματα που αφορούσαν στη μουσική, στο χορό, στο θέατρο, στην πολιτισμική κληρονομιά, στην οικολογία, στην καλλιτεχνική δημιουργία στο διαδίκτυο, στο βιβλίο, στην κεραμική, στη ζωγραφική, στον κινηματογράφο. Βασικό σημείο ήταν το Συνέδριο «Ξανασκεφτόμαστε τον Πολιτισμό» που έγινε στην Ολυμπία με την παρουσία παγκόσμιων προσωπικοτήτων του πνεύματος και της τέχνης, και που οδήγησε στην υπογραφή της Χάρτας της Ολυμπιάς, μία συνθήκη του πολιτισμού, της ειρήνης και της κοινωνικής συνοχής.

Το πρόγραμμα της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας για τη διετία 2003-2004 περιελάμβανε δράσεις σε τρεις διακριτές ενότητες, στις οποίες οργανώθηκε η Πολιτιστική Ολυμπιάδα ως θεσμός:

- Η πρώτη ενότητα αφορούσε στον πολιτισμό των τεχνών.
- Η δεύτερη ενότητα αφορούσε στον πολιτισμό της καθημερινής ζωής. Η Πολιτιστική Ολυμπιάδα με τη σύμπραξη της UNICEF πραγματοποίησαν τον εμβολιασμό 1,4 εκατομμυρίων παιδιών κατά των έξι βασικότερων θανατηφόρων ασθενειών. Επιπρόσθετα, η UNICEF κυκλοφόρησε ειδική συλλογή χριστουγεννιάτικων καρτών με τα μηνύματα της Ολυμπιάδας.
- Η τρίτη ενότητα αφορούσε στο θεσμικό μέρος.⁹

Το Μάρτιο του 2004 ξεκίνησε το πρόγραμμα «Πολιτισμός 2004» με εκδηλώσεις που πλαισίωναν τις τελετές του ελληνικού σκέλους της Ολυμπιακής Λαμπαδηδρομίας και ολοκληρώθηκε το Σεπτέμβριο του 2004, με το τέλος των Παραολυμπιακών Αγώνων.

---

⁹ Τα στοιχεία προέρχονται από τον επίσημο δικτυακό τόπο του Υπουργείου Πολιτισμού <http://www.cultural-olympiad.gr>

Σκοπός του προγράμματος ήταν η δημιουργία ατμόσφαιρας Ολυμπιακής γιορτής και η προβολή της πολιτιστικής διάστασης των Ολυμπιακών Αγώνων και της Ελλάδας.

Όλα τα προγράμματα και οι εκδηλώσεις του θεσμού της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας του 2004, έθεσαν ως κύριο στόχο την προβολή της Ελλάδας στο εξωτερικό, αναδεικνύοντας τον πολιτιστικό πλούτο της χώρας σε όλα τα μήκη και πλάτη της γης, γεγονός μεγάλης σημασίας για την τουριστική ανάπτυξη της χώρας.

3.2.6 Ο Εθελοντισμός

Το Πρόγραμμα Εθελοντισμού ΑΘΗΝΑ 2004 περιελάμβανε την προσέλκυση, διατήρηση, επιλογή, εκπαίδευση και αναγνώριση εθελοντών, οι οποίοι απασχολήθηκαν στους Ολυμπιακούς Αγώνες. Στόχος του Προγράμματος ήταν η ανάδειξη ενός πολύτιμου ανθρώπινου δυναμικού, με γνώσεις και εμπειρία, το οποίο θα διέθετε ιδιαίτερη ευαισθησία στα Ολυμπιακά Ιδεώδη, ενώ ταυτόχρονα θα συντελούσε την επιτυχία των Αγώνων.

Η εκστρατεία ενημέρωσης των πολιτών για το Πρόγραμμα του Εθελοντισμού ξεκίνησε το 2001 σε ολόκληρη την Ελλάδα, με συνεργασία της Ο.Ε.Ο.Α ΑΘΗΝΑ 2004 με διάφορους φορείς όπως, αθλητικά σωματεία, κυβερνητικούς και μη κυβερνητικούς οργανισμούς, εθελοντικές οργανώσεις, πανεπιστήμια. Μετά την ολοκλήρωση της φάσης της προσέλκυσης, ακολούθησε η επιλογή και τοποθέτηση των εθελοντών σε κατάλληλες θέσεις, και η εκπαίδευση αυτών, με σκοπό τον επαρκή εξοπλισμό των εθελοντών με γνώσεις απαραίτητες για τη συμμετοχή τους στους Αγώνες.¹⁰

Στους Ολυμπιακούς Αγώνες τελικά συμμετείχαν περίπου 45.000 εθελοντές, σε διάφορες αγωνιστικές και μη αγωνιστικές εγκαταστάσεις. Για τη διευκόλυνση του έργου των εθελοντών κατά τη διάρκεια των Αγώνων, η Ο.Ε.Ο.Α. παρείχε σε κάθε εθελοντή τον απαραίτητο ενδυματολογικό εξοπλισμό, διατροφή, ασφάλιση και δωρεάν μετακινήσεις κατά τη διάρκεια της απασχόλησής του. Η συμβολή των εθελοντών στην επιτυχή διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων υπήρξε ιδιαίτερος σημαντική. Για την αναγνώριση του έργου και της προσφοράς των εθελοντών διοργανώθηκαν ειδικές

---

¹⁰ Τα στοιχεία προέρχονται από τον επίσημο δικτυακό τόπο του Δήμου Αθηναίων <http://www.cityofathens.gr>

εκδηλώσεις (βραβεύσεων, αναψυχής κ.α.) σε όλες τις εγκαταστάσεις μετά τη διεξαγωγή των αθλημάτων προς τιμή τους.

Το πρόγραμμα του εθελοντισμού έδωσε την ευκαιρία στο εργατικό δυναμικό να εξασκήσει τις ικανότητές του, να αποκτήσει νέες δεξιότητες και επαγγελματική κατάρτιση, ενώ ενίσχυσε το πνεύμα συνεργασίας και άμιλλας των διαφόρων εθνικοτήτων κατοίκων της Αθήνας.

3.2.7 Ο Τομέας της Υγείας

Το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης σε συνεργασία με την Ο.Ε.Ο.Α. ΑΘΗΝΑ 2004 κατάρτισε το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ολυμπιακοί Αγώνες 2004-Υγεία», με σκοπό την αναβάθμιση των υπηρεσιών υγείας και περίθαλψης. Οι άξονες προτεραιότητας του προγράμματος ήταν οι εξής:

- Νοσοκομειακή περίθαλψη
- Πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας
- Επείγουσα ιατρική
- Δημόσια υγεία και υγιεινή
- Οργάνωση και διοίκηση του συστήματος υπηρεσιών υγείας

Στα πλαίσια των παραπάνω τομέων δράσεις πραγματοποιήθηκε μία σειρά από αλλαγές στον τομέα της Υγείας, οι βασικότερες των οποίων είναι: η προμήθεια υλικοτεχνικού εξοπλισμού και εξοπλισμού υψηλής βιοιατρικής τεχνολογίας, η δημιουργία και ανακατασκευή ειδικών Νοσοκομειακών Μονάδων, εργασίες για την προσβασιμότητα των Ατόμων με Αναπηρίες, η δημιουργία νέου συντονιστικού κέντρου των ΕΚΑΒ, η δημιουργία Συντονιστικού Κέντρου Τομέα Υγείας, η κατασκευή Ιατρικών Μονάδων και Κέντρων Υγείας Αστικού Τύπου.

3.3 Η Οικονομική Διάσταση των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας

Στις 12 Μαΐου του 2005 η Οργανωτική Επιτροπή των Ολυμπιακών Αγώνων (ΟΕΟΑ) ΑΘΗΝΑ 2004 ανακοίνωσε τα επίσημα οικονομικά αποτελέσματα της 28^{ης} Ολυμπιάδας. Ο απολογισμός αυτός αφορά κατ' αποκλειστικότητα στις θεσμικά και συμβατικά καθορισμένες αρμοδιότητες της ΟΕΟΑ ΑΘΗΝΑ 2004, όπως αυτές

απορρέουν από την σχετική νομοθεσία, το Φάκελο Διεκδίκησης και τη Σύμβαση της Διοργανώτριας πόλης και εξαντλούνται μόνο στην προετοιμασία και διοργάνωση των Αγώνων.

Όπως αναγράφεται στον Επίσημο Απολογισμό της Οργανωτικής Επιτροπής ΑΘΗΝΑ 2004, «η ΟΕΟΑ ΑΘΗΝΑ 2004 οκτώ μήνες μετά από τους Αγώνες έχει διεκπεραιώσει στο σύνολό τους τις οικονομικές τις συναλλαγές, δηλαδή τις υποχρεώσεις έναντι τρίτων, και τις υποχρεώσεις τρίτων προς την ίδια. Ο απολογισμός των Εσόδων και των Εξόδων δεν αποτελεί ισολογισμό. Το πλεόνασμα στον προς δημοσίευση ισολογισμό της ΟΕΟΑ ΑΘΗΝΑ 2004 αναμένεται να διαμορφωθεί στο ποσό των επτά εκατομμυρίων είκοσι ένα χιλιάδων και εκατόν δεκαέξι ευρώ». (Πίνακας 3.1)

Σύμφωνα με την ΟΕΟΑ ΑΘΗΝΑ 2004 τα τελικά έσοδα της επιτροπής είναι μεγαλύτερα από τα έσοδα που είχαν προβλεφθεί στο Φάκελο Διεκδίκησης των Ολυμπιακών Αγώνων που υποβλήθηκε στις 14/8/1996 στην έδρα της ΔΟΕ στη Λωζάννη. Τα προβλεπόμενα έσοδα στο Φάκελο Διεκδίκησης ήταν 1.607 εκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ. Το μεγαλύτερο ποσοστό (38,8%) προήλθε από τη ΔΟΕ μέσω της εκχώρησης των τηλεοπτικών δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων από τους Διεθνείς Χορηγούς. Οι στόχοι των εσόδων της ΟΕΟΑ ΑΘΗΝΑ 2004 από ραδιοτηλεοπτικά δικαιώματα, χορηγίες και εισιτήρια υπερκαλύφθηκαν.

Η Οικονομική συμμετοχή του Ελληνικού Δημοσίου στον προϋπολογισμό της ΟΕΟΑ ΑΘΗΝΑ 2004 υπήρξε απόλυτα σύμφωνη με το αρχικό ποσό, που συμπεριλήφθηκε στο Φάκελο Διεκδίκησης και δεν αυξήθηκε. Το Ελληνικό Δημόσιο κατέβαλλε το συνολικό ποσό των 235 εκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ και το συνολικό ποσό των 45,5 εκατομμυρίων ευρώ, ως συμμετοχή του στη διοργάνωση και τέλεση των Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών Αγώνων αντίστοιχα.

Πίνακας 3.1 Απολογισμός Εσόδων-Εξόδων Ο.Ε.Ο.Α ΑΘΗΝΑ 2004

ΕΣΟΔΑ	ΕΥΡΩ εκατ.
Τηλεοπτικά Δικαιώματα	578,7
Διεθνείς και Εθνικές Χορηγίες	536,7
Συμβατική Συμμετοχή Ελληνικού Δημοσίου	282,5
Χρηματοοικονομικά Έσοδα	226,0
Εισιτήρια	194,1
Εμπορία Προϊόντων και Δικαιώματα	119,7
Παροχή Υπηρεσιών Φιλοξενίας και Διαμονής	113,7
Λοιπά Έσοδα	47,0
ΣΥΝΟΛΟ	2.098,4
ΕΞΟΔΑ	
Τεχνολογία (πληροφορική, τηλεπικοινωνίες, ενέργεια)	338,8
Λειτουργίες Αγώνων (μεταφορές, διατροφή, διαπίστευση, διαχείριση απορριμμάτων, λειτουργίες εγκαταστάσεων κλπ)	309,6
Υποστήριξη Αγώνων (εθελοντισμός, εκπαίδευση, φιλοξενία και διαμονή, αθλήματα κλπ)	298,0
Δαπάνες Ολυμπιακών και ΠαραΟλυμπιακών Προσαρμογών	190,2
Παραγωγή και Μετάδοση Ραδιοτηλεοπτικού Σήματος Αγώνων	171,7
Λαμπαδηδρομία-Τελετές Έναρξης και Λήξης –Πολιτισμός	133,4
Διοικητικές Υπηρεσίες	101,4
ΠαραΟλυμπιακοί Αγώνες (Κόστος διοργάνωσης)	99,4
Οικονομικές Υπηρεσίες και Εφοδιασμός	93,5
Υποστήριξη Προγραμμάτων Προώθηση και Μάρκετινγκ	92,4
Εικόνα και Προβολή	69,8
Δικαιώματα ΔΟΕ και ΕΟΕ	69,6
ΣΥΝΟΛΟ	1.967,8

Πηγή: Οργανωτική Επιτροπή των Ολυμπιακών Αγώνων ΑΘΗΝΑ 2004

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

4.1 Παρουσίαση του ερωτηματολογίου της έρευνας

Το εργαλείο αξιολόγησης που δημιουργήθηκε για τις ανάγκες της έρευνας, το ερωτηματολόγιο αποτελούνταν από τέσσερα μέρη. Αυτά ήταν:

- Μέρος (α): Δημογραφικά στοιχεία
- Μέρος (β): Συμμετοχή στους Ολυμπιακούς και Παραολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας
- Μέρος (γ): Οι επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων
- Μέρος (δ): Η Ποιότητα Ζωής

Το κάθε μέρος του ερωτηματολογίου περιελάμβανε ερωτήσεις κλειστού τύπου, ανοικτού τύπου και πολλαπλής επιλογής. Η αναλυτική παρουσίαση των ερωτήσεων, που περιλήφθηκαν σε κάθε ένα από τα τέσσερα μέρη του ερωτηματολογίου ακολουθεί:

Μέρος (α): Δημογραφικά στοιχεία

Το Μέρος (α), αποτελούνταν από ερωτήσεις που αφορούσαν σε δημογραφικά στοιχεία. Τα στοιχεία, τα οποία συμπεριλήφθηκαν ήταν το φύλο, η ηλικία, η περιοχή διαμονής, το επάγγελμα, το μορφωτικό επίπεδο, το καθαρό ετήσιο ατομικό εισόδημα, η οικογενειακή κατάσταση και ο αριθμός των παιδιών.

Μέρος (β): Συμμετοχή στους Ολυμπιακούς και Παραολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας

Το δεύτερο μέρος του ερωτηματολογίου περιελάμβανε ερωτήσεις σχετικά με τη συμμετοχή στους Ολυμπιακούς και Παραολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας. Οι αρχικές ερωτήσεις αφορούσαν στο εάν ο ερωτηθείς ήταν στην Αθήνα κατά τη διάρκεια διεξαγωγής των Ολυμπιακών Αγώνων και αν όχι, ζητούνταν ο λόγος της απουσίας.

Εάν, αντίθετα, ήταν στην Αθήνα, το ζητούμενο ήταν ποια ήταν η συμμετοχή του στους Ολυμπιακούς Αγώνες. Οι δυνατές επιλογές ήταν: «θεατής», «εθελοντής», «διοργανωτής», «αθλητής», «καμία συμμετοχή» και «άλλο».

Τέλος, υπήρχαν δύο ερωτήσεις με τις οποίες, σε περίπτωση που κάποιος υπήρξε θεατής των Ολυμπιακών Αγώνων, ζητούνταν να δηλωθεί, πόσες φορές του δόθηκε η ευκαιρία να παρακολουθήσει κάποιο άθλημα.

Μέρος (γ): Οι επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων

Στο επόμενο μέρος του ερωτηματολογίου, συγκεντρώθηκαν 45 ισχυρισμοί σχετικά με τις επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων και ζητήθηκε το επίπεδο συμφωνίας ή διαφωνίας με καθένα από αυτούς. Οι πιθανές απαντήσεις ήταν: “Διαφωνώ απόλυτα”, “Μάλλον διαφωνώ”, “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, “Μάλλον συμφωνώ”, “Συμφωνώ Απόλυτα”. Οι 45 ισχυρισμοί, οι οποίοι χρησιμοποιήθηκαν στο ερωτηματολόγιο αφορούσαν στις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων, όπως προέκυψαν από τη θεωρητική ανάλυση στο Κεφάλαιο 3. Επιπλέον, στο ίδιο μέρος του ερωτηματολογίου υπήρχαν δύο ερωτήσεις για τη συγκεντρωτική αξιολόγηση των αντιλήψεων των κατοίκων της Αθήνας σχετικά με το κόστος και το όφελος των Ολυμπιακών Αγώνων, αλλά και σε σχέση με τη στάση τους απέναντι στο ενδεχόμενο να ξαναφιλοξενηθούν στο μέλλον οι Ολυμπιακοί Αγώνες στην Αθήνα.

Στην πρώτη ερώτηση ζητούνταν η συγκριτική απόφαση των ερωτηθέντων σχετικά με το κόστος και το όφελος των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας. Οι δυνατές επιλογές ήταν οι εξής τρεις:

«Τα οφέλη των Ολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα είναι μεγαλύτερα από το κόστος»

«Το κόστος των Ολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα ισοσταθμίζει τα οφέλη»

«Το κόστος των Ολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα ξεπερνά τα οφέλη».

Στη δεύτερη ερώτηση ζητούνταν η στάση απέναντι στο ενδεχόμενο επαναφιλοξενίας των Ολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα στο μέλλον. Οι δυνατές απαντήσεις ήταν οι εξής:

«Είμαι θετικός-ή στο ενδεχόμενο να φιλοξενηθούν ξανά στο μέλλον οι Ολυμπιακοί Αγώνες στην Αθήνα»

«Είμαι αρνητικός-ή στο ενδεχόμενο να φιλοξενηθούν ξανά στο μέλλον οι Ολυμπιακοί Αγώνες στην Αθήνα»

«Είμαι αδιάφορος-η στο ενδεχόμενο να φιλοξενηθούν ξανά στο μέλλον οι Ολυμπιακοί Αγώνες στην Αθήνα».

Μέρος (δ): Η Ποιότητα Ζωής

Το τελευταίο μέρος του ερωτηματολογίου αφορούσε στην αξιολόγηση της Ποιότητας Ζωής. Περιελάμβανε 11 ερωτήσεις, οι οποίες αφορούσαν στο πόσο ικανοποιημένος αισθάνεται κάποιος με διάφορους τομείς της ζωής του στην Αθήνα. Οι ερωτήσεις, οι οποίες συμπεριλήφθηκαν στο ερωτηματολόγιο, ήταν οι εξής:

- Πόσο ικανοποιημένος είστε από το ατομικό σας εισόδημα;
- Πόσο ικανοποιημένος είστε από τις τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών στην Αθήνα;
- Πόσο ικανοποιημένος είστε από τη φορολογία σας;
- Πόσο ικανοποιημένος είστε από τα υλικά αγαθά που έχετε στην κατοχή σας;
- Πόσο ικανοποιημένος είστε από τις σχέσεις σας με τους άλλους ανθρώπους;
- Πόσο ικανοποιημένος είστε από το επίπεδο των υπηρεσιών που σας παρέχονται στην Αθήνα;
- Πόσο ικανοποιημένος είστε από τις ευκαιρίες αναψυχής που σας παρέχονται στην Αθήνα;
- Πόσο ικανοποιημένος είστε από τις συνθήκες ασφαλείας στην Αθήνα;
- Πόσο ικανοποιημένος είστε από την υγεία σας;
- Πόσο ικανοποιημένος είστε από την ποιότητα του περιβάλλοντος στην Αθήνα;
- Πόσο ικανοποιημένος είστε από τα επίπεδα της ρύπανσης της ατμόσφαιρας και των υδάτων στην Αθήνα;

Οι δυνατές απαντήσεις στις παραπάνω ερωτήσεις ήταν οι εξής: «Πολύ δυσαρεστημένος», «Μάλλον δυσαρεστημένος», «Ούτε δυσαρεστημένος/Ούτε ικανοποιημένος», «Μάλλον ικανοποιημένος» και «Πολύ ικανοποιημένος».

4.2 Συλλογή του ερευνητικού υλικού

Για να διασφαλιστεί η εγκυρότητα των αποτελεσμάτων της έρευνας, αποφασίστηκε η διανομή των ερωτηματολογίων να πραγματοποιηθεί με τέτοιο τρόπο ώστε να καλύπτει την Βόρεια, Νότια, Ανατολική και Δυτική Αττική. Επιτόπιες έρευνες διεξήχθησαν αντιστοίχως, σε τυχαίο δείγμα ατόμων, σε τέσσερις περιοχές της Αττικής, στο Μαρούσι, στο Νέο Φάληρο, στη Βούλα και στο Αιγάλεω. Στο χρονικό διάστημα 5 Ιουνίου έως 28 Ιουλίου 2005 διανεμήθηκαν 25 ερωτηματολόγια σε κάθε περιοχή, οπότε συνολικά συγκεντρώθηκαν 100 ερωτηματολόγια.

Η διανομή των ερωτηματολογίων χαρακτηρίστηκε από σχετική δυσκολία, δεδομένου ότι ένα μέρος των κατοίκων της Αθήνας έλειπαν σε διακοπές, ενώ κατά την πρώτη ημέρα της διανομής, παρατηρήθηκε από κάποιους ότι στην ερώτηση που αφορούσε στο επάγγελμα, έλειπε η επιλογή «Συνταξιούχος», η οποία και προστέθηκε την επόμενη ημέρα. Ενδιαφέρον μέρος της όλης διαδικασίας αποτέλεσαν τα ανεξάρτητα σχόλια και οι κρίσεις των ατόμων που συμμετείχαν στην έρευνα, σχετικά με το θέμα.

4.3 Στατιστική επεξεργασία του ερευνητικού υλικού

Για τη στατιστική επεξεργασία των αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πακέτο *SPSS 10.for Windows*. Τα δεδομένα κωδικοποιήθηκαν και εισήχθησαν στο πρόγραμμα, στη συνέχεια ελέγχθηκαν και διορθώθηκαν τυχόν λάθη και παραλείψεις. Μετά από την άρτια εισαγωγή των δεδομένων στο πρόγραμμα, διενεργήθηκε περιγραφική στατιστική, με την οποία εξήχθησαν οι Πίνακες για κάθε ερώτηση του ερωτηματολογίου. Οι Πίνακες Συχνοτήτων έδωσαν τα τις Συχνότητες, τα Ποσοστά και τα Αθροιστικά Ποσοστά για κάθε ερώτηση. Ακολούθησε η δημιουργία των Διαγραμμάτων των Συχνοτήτων με το πρόγραμμα Excel του πακέτου Office των Windows Xp.

Η συνέχεια της στατιστικής επεξεργασίας των δεδομένων έγινε με τη χρήση της δοκιμασίας One-Way ANOVA. Η δοκιμασία One-Way ANOVA χρησιμοποιήθηκε για την εξέταση των σημαντικών διαφορών στις αντιλήψεις των κατοίκων της Αθήνας για τις θετικές και αρνητικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων ανάμεσα στις δημογραφικές υποκατηγορίες (φύλο, ηλικία, μορφωτικό επίπεδο, περιοχή διαμονής,

εισόδημα, οικογενειακή κατάσταση). Παρομοίως, η δοκιμασία One-Way ANOVA χρησιμοποιήθηκε για την εξέταση των σημαντικών διαφορών στις αντιλήψεις των κατοίκων της Αθήνας για τις επιπτώσεις, ανάμεσα στα άτομα που συμμετείχαν ή όχι στους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας.

Η ANOVA χρησιμοποιείται για τον έλεγχο της υπόθεσης ότι οι μέσοι των πληθυσμών, οι οποίοι κατανέμονται κανονικά και με όμοια διακύμανση, είναι ίσοι ή άνισοι (Χάλκος, 2000). Το τεστ Levene's ελέγχει την ισότητα των διακυμάνσεων των πληθυσμών. Όταν αποδεχόμαστε την υπόθεση μηδέν $H_0: \sigma_1 = \sigma_2 = \dots = \sigma_k$ σε επίπεδο σημαντικότητας α , οι διακυμάνσεις είναι ίσες όμοιες. Στην αντίθετη περίπτωση απορρίπτουμε την υπόθεση μηδέν και δεχόμαστε την εναλλακτική υπόθεση, δηλαδή τουλάχιστον δύο διακυμάνσεις διαφέρουν μεταξύ τους.

Στη συνέχεια, για να ελέγξουμε την ισότητα των μέσων, ο Πίνακας ANOVA μας οδηγεί σε ένα έλεγχο F (Λουκάς, 2003). Έχουμε την υπόθεση ελέγχου μηδέν, σύμφωνα με την οποία οι μέσες τιμές των δειγμάτων είναι ίσες. Δηλαδή, ισχύει $H_0: \mu_1 = \mu_2 = \dots = \mu_k$. Η εναλλακτική υπόθεση είναι η υπόθεση ένα H_1 : *Τουλάχιστον ένας πληθυσμιακός μέσος μ είναι διαφορετικός από τους άλλους* (Gravetter and Wallnau, 1995). Όταν η σημαντικότητα του δείκτη F είναι μικρότερη του α τότε η αρχική υπόθεση απορρίπτεται σε επίπεδο σημαντικότητας $1-\alpha$ και επομένως τουλάχιστον ένας μέσος διαφέρει από τους υπόλοιπους (Δημητριάδης, 2002).

Πιο συγκεκριμένα, αν $Sig > 0,10$ αποδεχόμαστε τη μηδενική υπόθεση H_0 , δηλαδή οι μέσοι είναι ίσοι. Αν $Sig < 0,10$ αποδεχόμαστε την εναλλακτική υπόθεση H_1 , δηλαδή υπάρχει διαφορά μεταξύ των μέσων (τουλάχιστον ένας μέσος διαφέρει από τους υπόλοιπους), σε επίπεδο σημαντικότητας 10%. Αν $Sig < 0,05$ αποδεχόμαστε την εναλλακτική υπόθεση H_1 , δηλαδή υπάρχει διαφορά μεταξύ των μέσων (τουλάχιστον ένας μέσος διαφέρει από τους υπόλοιπους), σε επίπεδο σημαντικότητας 5%. Αν $Sig < 0,01$ αποδεχόμαστε την εναλλακτική υπόθεση H_1 , δηλαδή υπάρχει διαφορά μεταξύ των μέσων (τουλάχιστον ένας μέσος διαφέρει από τους υπόλοιπους), σε επίπεδο σημαντικότητας 1%.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

Τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος που συμπεριλήφθηκαν στο ερωτηματολόγιο ήταν το φύλο, η ηλικία, η περιοχή διαμονής, το επάγγελμα, το μορφωτικό επίπεδο, το καθαρό ετήσιο ατομικό εισόδημα, η οικογενειακή κατάσταση και ο αριθμός των παιδιών.¹¹

5.1 Φύλο ερωτώμενων

Οι ερωτηθέντες ζητήθηκαν να επιλέξουν εάν ήταν άντρες ή γυναίκες. Το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος ήταν γυναίκες. Από τα εκατό άτομα που παρείχαν πληροφορίες για το φύλο τους, τα 52 (52%) ήταν γυναίκες, ενώ τα 48 (48%) ήταν άντρες (Πίνακας Συχνοτήτων 1, Παράρτημα Β).

5.2 Ηλικία ερωτώμενων

Τα άτομα του δείγματος κλήθηκαν να γράψουν την ηλικία τους σε μία ερώτηση ανοικτού τύπου. Στη συνέχεια, οι απαντήσεις τους διαχωρίστηκαν στις κατηγορίες ηλικιών 20-29, 30-39, 40-49, 50-59 και 60-69. Το 17% του δείγματος ήταν 20-29 ετών, το 22% ήταν 30-39 ετών, το 32% ήταν 40-49 ετών, το 23% ήταν 50-59 ετών και το 6% του δείγματος ήταν 60-69 ετών (Διάγραμμα 5.1 και Πίνακας Συχνοτήτων 2, Παράρτημα Β).

5.3 Περιοχή διαμονής ερωτώμενων

Τα ερωτηματολόγια διανεμήθηκαν ισάριθμα σε τέσσερις περιοχές της Αττικής, στο Μαρούσι, στο Νέο Φάληρο, στη Βούλα και στο Αιγάλεω. Επομένως, σε κάθε περιοχή αντιστοιχούσαν 25 ερωτηματολόγια. Συνεπώς, το 25% των ερωτηθέντων ήταν κάτοικοι του Αμαρουσίου, το 25% ήταν κάτοικοι του Νέου Φαλήρου, το 25% ήταν κάτοικοι της

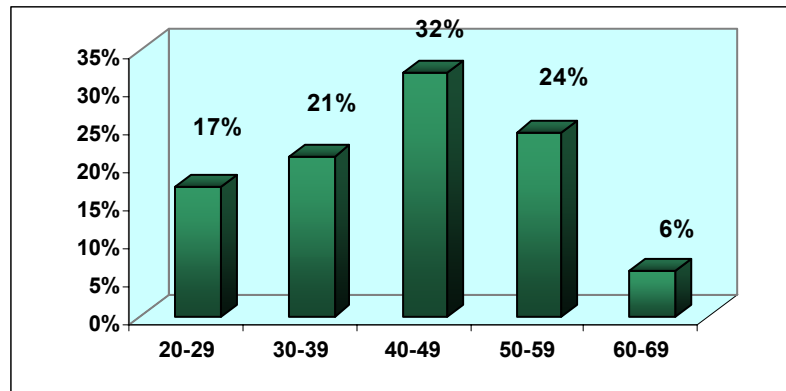
---

¹¹ Οι Πίνακες Συχνοτήτων του συνόλου των ερωτήσεων παρατίθενται στο Παράρτημα Β

Βούλας και το 25% του δείγματος ήταν κάτοικοι του Αιγάλεω (Πίνακας Συχνοτήτων 3, Παράρτημα Β).

Διάγραμμα 5.1

Διάγραμμα Συχνοτήτων της ηλικίας των ερωτώμενων

5.4 Επάγγελμα ερωτώμενων

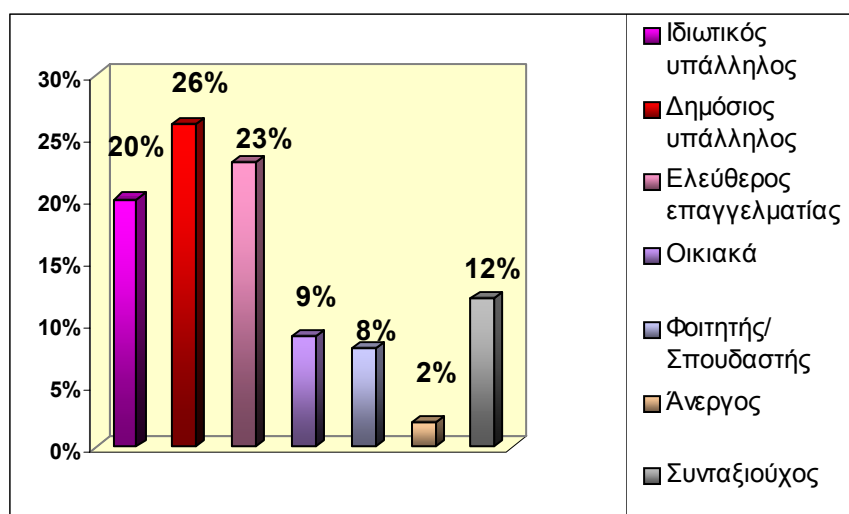
Το 20% του δείγματος ήταν ιδιωτικοί υπάλληλοι, το 26% ήταν δημόσιοι υπάλληλοι και το 23% ανήκαν στην κατηγορία των ελεύθερων επαγγελματιών. 9 άτομα (9%) ασχολούνταν με τα οικιακά, 8 άτομα (8%) ήταν φοιτητές ή σπουδαστές, 2 άτομα (2%) ήταν άνεργοι και 12 άτομα (12%) συνταξιούχοι (Διάγραμμα 5.2 και Πίνακας Συχνοτήτων 4, Παράρτημα Β).

5.5 Εισόδημα ερωτώμενων

Οι ερωτηθέντες ζητήθηκαν να επιλέξουν το καθαρό ετήσιο ατομικό τους εισόδημα ανάμεσα από 9 κατηγορίες κύμανσης εισοδημάτων. 9 άτομα (9%) επέλεξαν την κατηγορία εισοδημάτων 0-5.000€, το 24% του δείγματος επέλεξε την κατηγορία 5.001-10.000€ , το 21% επέλεξε την κατηγορία 10.001-15.000€, το 14% επέλεξε την κατηγορία 15.001-20.000€, το 15% επέλεξε την κατηγορία 20.001-25.000€, 5% του δείγματος επέλεξε την κατηγορία 25.001-30.000€, το 5% την κατηγορία 30.001-35.000€, 4 άτομα (4%) επέλεξαν την κατηγορία εισοδημάτων 35.001-40.000€, ενώ μόλις 3 άτομα (3%) είχαν εισόδημα μεγαλύτερο από 40.001€ (Διάγραμμα 5.3 και Πίνακας Συχνοτήτων 6, Παράρτημα Β).

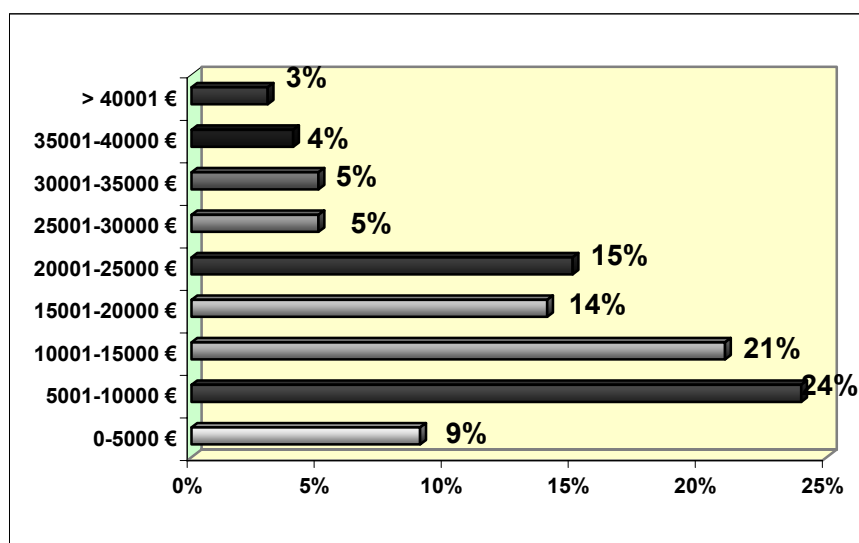
Διάγραμμα 5.2

Διάγραμμα Συχνοτήτων της επαγγελματικής κατάστασης των ερωτώμενων

Διάγραμμα 5.3

Διάγραμμα Συχνοτήτων του ετήσιου καθαρού ατομικού εισοδήματος των ερωτώμενων

5.6 Μορφωτικό επίπεδο ερωτώμενων

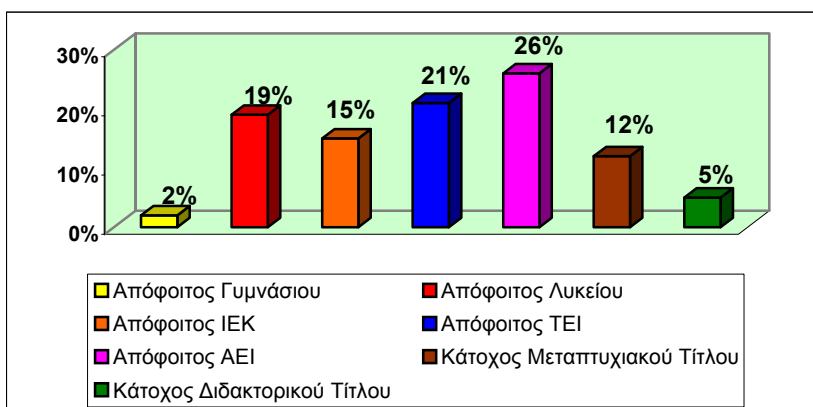
Στην ερώτηση αυτή ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να επιλέξουν το μορφωτικό τους επίπεδο, από τις κατηγορίες «Απόφοιτος Γυμνασίου», «Απόφοιτος Λυκείου», «Απόφοιτος ΙΕΚ», «Απόφοιτος ΤΕΙ», «Απόφοιτος ΑΕΙ», «Κάτοχος Μεταπτυχιακού

τίτλου» και «Κάτοχος Διδακτορικού Τίτλου». Τα αποτελέσματα της ερώτησης δίδονται στο Διάγραμμα 4. Το 26% των ερωτηθέντων ήταν απόφοιτοι ΑΕΙ, το 21% ήταν απόφοιτοι ΤΕΙ, το 19% ήταν απόφοιτοι Λυκείου, 15 άτομα ήταν απόφοιτοι ΙΕΚ, 12 άτομα κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου και 5 άτομα κάτοχοι διδακτορικού τίτλου. 21% ήταν απόφοιτοι Γυμνασίου και Λυκείου

(Διάγραμμα 5.4 και Πίνακας Συχνοτήτων 6, Παράρτημα Β).

Διάγραμμα 5.4

Διάγραμμα Συχνοτήτων του μορφωτικού επιπέδου των ερωτώμενων

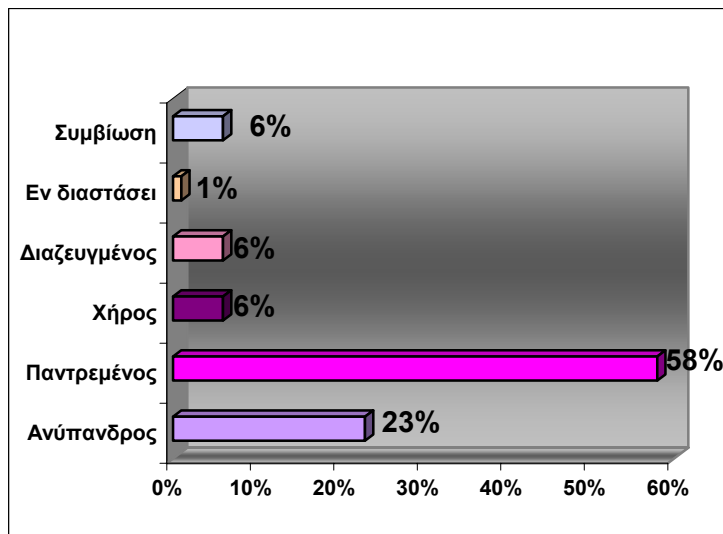

5.7 Οικογενειακή κατάσταση ερωτώμενων

Το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος (58%) δήλωσαν παντρεμένοι, ενώ στις κατηγορίες «συμβίωση», «χήρος», «διαζευγμένος» και «εν διαστάσει» τα ποσοστά ήταν 6%, 6%, 6% και 1% αντίστοιχα. 23 άτομα (23%) ήταν ανύπανδροι (Διάγραμμα 5.5 και Πίνακας Συχνοτήτων 8, Παράρτημα Β). 52 άτομα (52%) είχαν παιδιά και 48 άτομα ήταν άτεκνοι (Διάγραμμα 5.6 και Πίνακας Συχνοτήτων 8, Παράρτημα Β). Από αυτούς, 17 άτομα (17%) είχαν 1 παιδί, 24 άτομα (24%) είχαν 2 παιδιά, 6 άτομα (6%) είχαν 3 παιδιά και 5 άτομα (5%) είχαν 4 παιδιά..

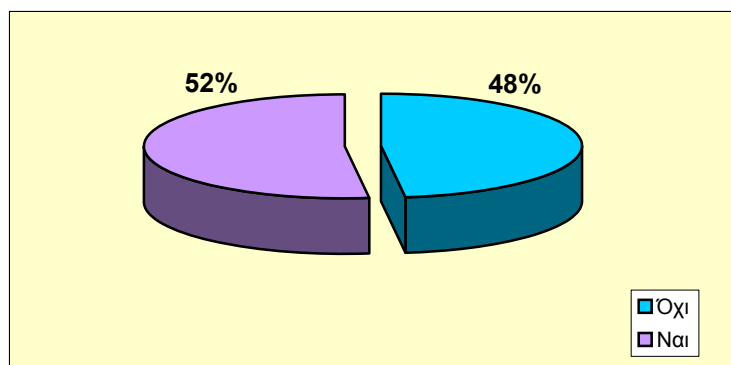
Διάγραμμα 5.5

Διάγραμμα Συχνοτήτων της οικογενειακής κατάστασης των ερωτώμενων

Διάγραμμα 5.6

Διάγραμμα Συχνοτήτων των απαντήσεων στην ερώτηση «Έχετε παιδιά;»

5.8 Δημογραφικό προφίλ των αποκριθέντων

Ο Πίνακας Συχνοτήτων 5.1 συνοψίζει το δημογραφικό προφίλ των συμμετεχόντων στην έρευνα. Περισσότεροι από τους μισούς ερωτηθέντες (52%) ήταν γυναίκες, 32% είχε ηλικία 40-49 ετών, το 26% ήταν δημόσιοι υπάλληλοι, 26% των ερωτηθέντων ήταν απόφοιτοι Α.Ε.Ι. και 24% είχαν εισόδημα 5.001-10.000€. Ένα μεγάλο ποσοστό του δείγματος (58%) ήταν παντρεμένοι, το 52% είχε παιδιά και το 24% είχε 2 παιδιά.

Πίνακας Συχνοτήτων 5.1
Δημογραφικά στοιχεία των ερωτηθέντων

	Ποσοστό		Ποσοστό
<i>Φύλο</i>		<i>Ηλικία</i>	
Αντρας	48%	20-29	17%
Γυναίκα	52%	30-39	21%
		40-49	32%
		50-59	24%
		60-69	6%
<i>Περιοχή διαμονής</i>		<i>Επάγγελμα</i>	
Μαρούσι	25%	Ιδιωτικός υπάλληλος	20%
Νέο Φάληρο	25%	Δημόσιος υπάλληλος	26%
Βούλα	25%	Ελεύθερος επαγγελματίας	23%
Αιγάλεω	25%	Οικιακά	9%
		Φοιτητής/ Σπουδαστής	8%
		Ανεργος	2%
		Συνταξιούχος	12%
<i>Μορφωτικό επίπεδο</i>		<i>Καθαρό ετήσιο ατομικό εισόδημα</i>	
Απόφοιτος Γυμνασίου	2%	0-5.000€	9%
Απόφοιτος Λυκείου	19%	5.001-10.000€	24%
Απόφοιτος ΙΕΚ	15%	10.000-15.000€	21%
Απόφοιτος ΤΕΙ	21%	15.001-20.000€	14%
Απόφοιτος ΑΕΙ	26%	20.001-25.000€	15%
Κάτοχος Μεταπ/κού Τίτλου	12%	25.001-30.000€	5%
Κάτοχος Διδак/κού Τίτλου	5%	30.001-35.000	5%
		35.001-40.000	4%
		>40.0001€	3%
<i>Οικογενειακή κατάσταση</i>		<i>Έχετε παιδιά;</i>	
Ανύπανδρος	23%	Ναι	52%
Παντρεμένος	58%	Όχι	48%
Χήρος	6%		
Διαζευγμένος	6%	<i>Αριθμός παιδιών</i>	
Εν διαστάσει	1%	1 παιδί	17%
Συμβίωση	6%	2 παιδιά	24%
		3 παιδιά	6%
		4 παιδιά	5%
		Κανένα παιδί	48%

5.9 Η συμμετοχή στους Ολυμπιακούς και Παραολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας

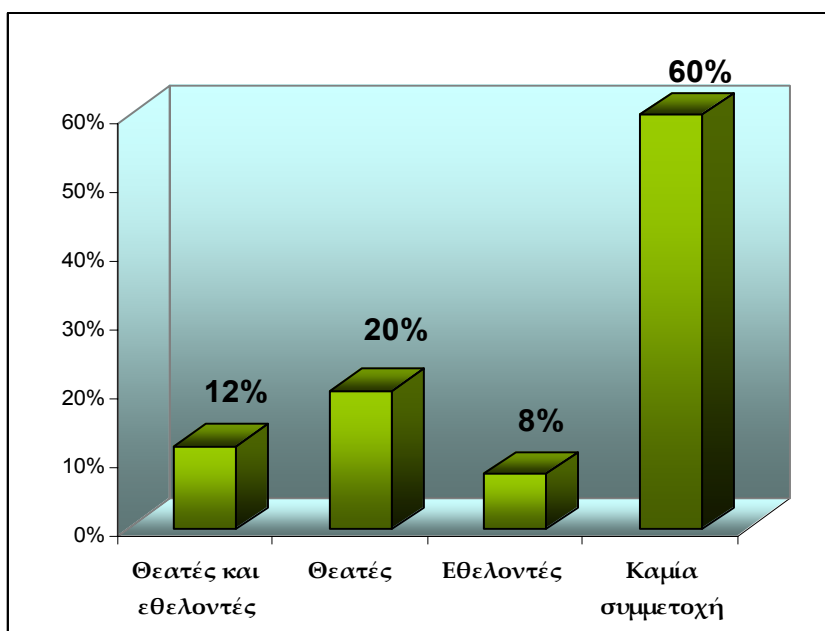
Το 67% των ατόμων απάντησαν ότι κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων ήταν στην Αθήνα. Το 33% του δείγματος απουσίαζε από την Αθήνα κατά τη διάρκεια των Αγώνων. Ο λόγος της απουσίας ζητήθηκε με ερώτηση ανοικτού τύπου. 26 άτομα (26%) απάντησαν ότι πήγαν διακοπές και 7 (7%) ότι έλειπαν για λόγους εργασίας.

Στη συνέχεια ρωτήθηκε η συμμετοχή των ερωτώμενων στους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας. Διαπιστώσαμε ότι 8 άτομα (8%) συμμετείχαν στους Αγώνες ως εθελοντές, 12 άτομα (12%) ήταν εθελοντές και θεατές, 20 άτομα (20%) μόνο θεατές και 60 άτομα (60%) δεν είχαν καμία συμμετοχή. Στο δείγμα δεν υπήρξαν άτομα που να είχαν συμμετάσχει στους Αγώνες ως διοργανωτές ή αθλητές (Διάγραμμα 5.7 και Πίνακες 10-19, Παράρτημα Β).

Συνολικά, το 32% του δείγματος παρακολούθησε τους Ολυμπιακούς και Παραολυμπιακούς Αγώνες. Οι 9 από αυτούς (9%) παρακολούθησαν 1 άθλημα, οι 8 (8%) παρακολούθησαν 2 αθλήματα, 5 άτομα (5%) παρακολούθησαν 3 αθλήματα, 7 άτομα (7%) παρακολούθησαν 4 αθλήματα, 1 άτομο (1%) παρακολούθησε 5 αθλήματα και 2 άτομα (2%) παρακολούθησαν 7 αθλήματα.

Διάγραμμα 5.7

Διάγραμμα Συχνοτήτων για τη συμμετοχή των ερωτώμενων
στους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΟΙ ΑΝΤΙΑΛΗΨΕΙΣ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

6.1 Οι οικονομικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων

Για την αξιολόγηση των οικονομικών επιπτώσεων των Ολυμπιακών Αγώνων ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να δηλώσουν το επίπεδο συμφωνίας ή διαφωνίας τους με 14 ισχυρισμούς. Οι ισχυρισμοί αυτοί παρουσιάστηκαν αναλυτικά στην ενότητα 2.2.1. Οι δυνατές απαντήσεις ήταν: “Διαφωνώ απόλυτα”, “Μάλλον διαφωνώ”, “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, “Μάλλον συμφωνώ”, “Συμφωνώ απόλυτα”. Η στατιστική επεξεργασία έδωσε τους Πίνακες Συχνοτήτων και τα Διαγράμματα Συχνοτήτων για κάθε ισχυρισμό, η ανάλυση των οποίων ακολουθεί.

6.1.1 Θετικές οικονομικές συνέπειες

Δημιουργήθηκαν νέες θέσεις εργασίας και μειώθηκε η ανεργία

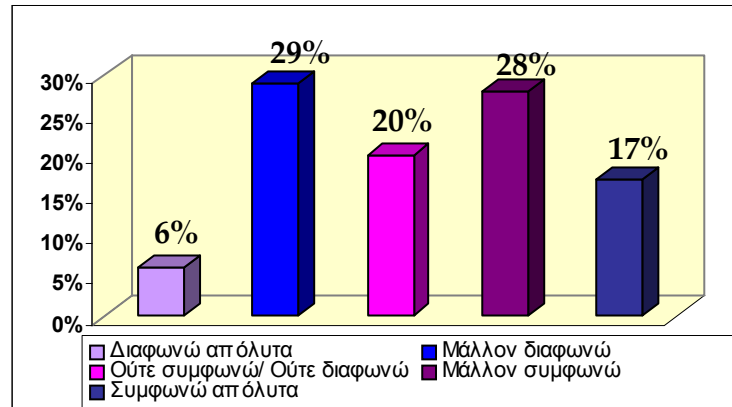
Το 6% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 29% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 20% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 28% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 17% “Συμφωνώ απόλυτα” (Διάγραμμα 6.1 και Πίνακας 20, Παράρτημα Β). Διαπιστώνουμε ότι τα περισσότερα άτομα συμφώνησαν ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες συνέβαλαν στη δημιουργία θέσεων εργασίας, ωστόσο σημαντικό είναι το ποσοστό (29%) εκείνων οι οποίοι μάλλον διαφώνησαν με τον ισχυρισμό. Επίσης, ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό (20%), επέλεξε την επιλογή «Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ».

Η σύγχυση που εμφανίζεται στα ποσοστά, είναι πιθανόν να οφείλεται στη μη ξεκάθαρη φύση της ίδιας της ερώτησης. **Θα μπορούσαμε να καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι, ναι μεν οι περισσότεροι θεωρούν ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες δημιούργησαν νέες θέσεις εργασίας προσωρινά, όμως είναι πιθανόν να διαφωνούν με το δεύτερο σκέλος της ερώτησης, ότι δηλαδή αυτό συνέβαλε στο να μειωθεί η**

ανεργία. Μάλλον, μία διαφορετική διατύπωση της ερώτησης θα μας επέτρεπε να εξάγουμε ορθά συμπεράσματα.

Διάγραμμα 6.1

Διάγραμμα Συχνοτήτων των ατόμων που πιστεύουν ότι δημιουργήθηκαν νέες θέσεις εργασίας και μειώθηκε η ανεργία.

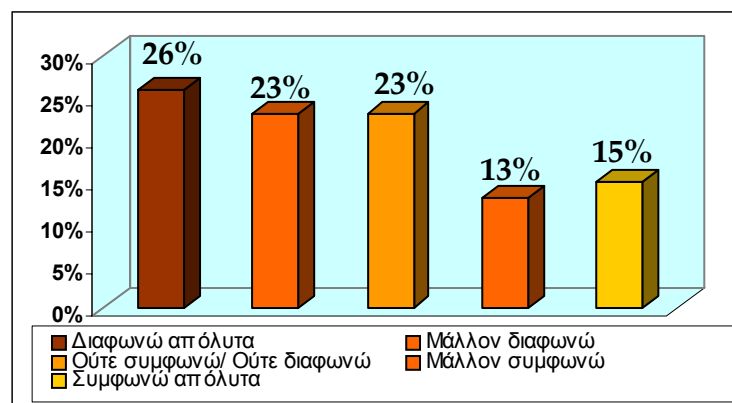

Βελτιώθηκε το οικονομικό επίπεδο των κατοίκων της Αθήνας

Το 26% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 23% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 23% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 13% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 15% “Συμφωνώ απόλυτα” (Διάγραμμα 6.2 και Πίνακας 21, Παράρτημα Β).

Διάγραμμα 6.2

Διάγραμμα Συχνοτήτων των ατόμων που πιστεύουν ότι βελτιώθηκε το οικονομικό επίπεδο των κατοίκων της Αθήνας

Παρατηρούμε ότι **τα περισσότερα άτομα διαφώνησαν με την άποψη ότι βελτιώθηκε το οικονομικό επίπεδο στην Αθήνα**. Από αυτή τη διαπίστωση μπορούμε να συμπεράνουμε ότι **το χρονικό διάστημα το οποίο είχε παρέλθει από την πραγματοποίηση των Ολυμπιακών Αγώνων μέχρι τη διανομή των ερωτηματολογίων της έρευνας ήταν πολύ μικρό για να προφτάσουν να φανούν τα οικονομικά οφέλη των Ολυμπιακών Αγώνων**. Για παράδειγμα, τον Ιούνιο του 2005, οι κάτοικοι της Αθήνας, δεν θα ήταν δυνατό να έχουν μία πλήρη εικόνα της τουριστικής κίνησης και της εισαγωγής συναλλάγματος στη χώρα.

Επιταχύνθηκε η οικονομική ανάπτυξη της Αθήνας

Το 17% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 17% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 28% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 31% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 7% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 22, Παράτημα Β). Διαπιστώνουμε ότι οι ερωτηθέντες οι οποίοι συμφώνησαν με τον ισχυρισμό ήταν περίπου όσοι και εκείνοι, οι οποίοι διαφώνησαν.

Έφεραν έσοδα για την τοπική αυτοδιοίκηση

Το 5% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 20% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 17% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 36% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 22% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 23, Παράτημα Β). Οι περισσότεροι ερωτηθέντες συμφώνησαν με την άποψη ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες έφεραν έσοδα για την τοπική αυτοδιοίκηση.

Αυξήθηκαν οι οικονομικές επενδύσεις

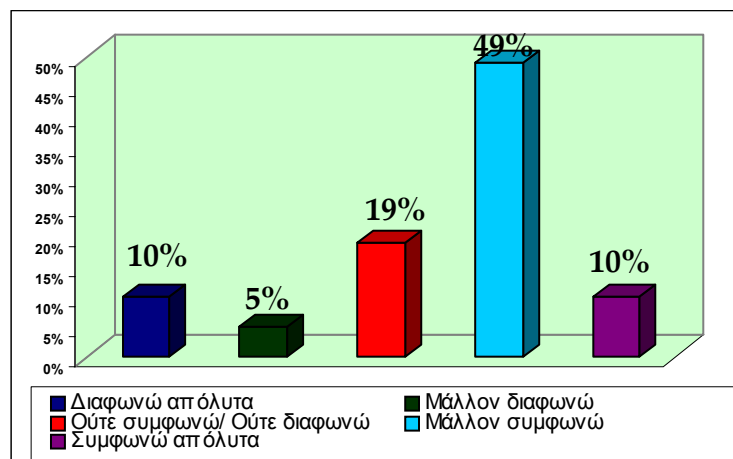
Το 10% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 5% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 17% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 49% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 19% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 24, Παράτημα Β). Το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού συμφωνεί ότι αυξήθηκαν οι οικονομικές

επενδύσεις στην Αθήνα, επομένως συμπεραίνουμε ότι **οι πραγματοποιούμενες οικονομικές επενδύσεις βελτίωσαν τις συνθήκες διαβίωσης σε ορισμένους τομείς** (Διάγραμμα 6.3).

Διάγραμμα 6.3

Διάγραμμα Συχνοτήτων των ατόμων που πιστεύουν ότι εξαιτίας των Ολυμπιακών

Αγώνων αυξήθηκαν οι οικονομικές επενδύσεις στην Αθήνα

Αυξήθηκε το εμπόριο

Το 7% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 20% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 22% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 27% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 24% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 25, Παράτημα Β). Επομένως, **το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος θεωρεί ότι η αύξηση της εμπορικής κίνησης που πράγματι συνέβη κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων, διατηρήθηκε αναλλοίωτη ένα χρόνο μετά από την διεξαγωγή τους.** Συμπεραίνουμε ότι οι ελεύθεροι επαγγελματίες είναι αυτοί οι οποίοι κυρίως ωφελούνται από αυτό το γεγονός.

Αυξήθηκε η επιχειρηματική δραστηριότητα

Το 5% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 25% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 24% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 31%

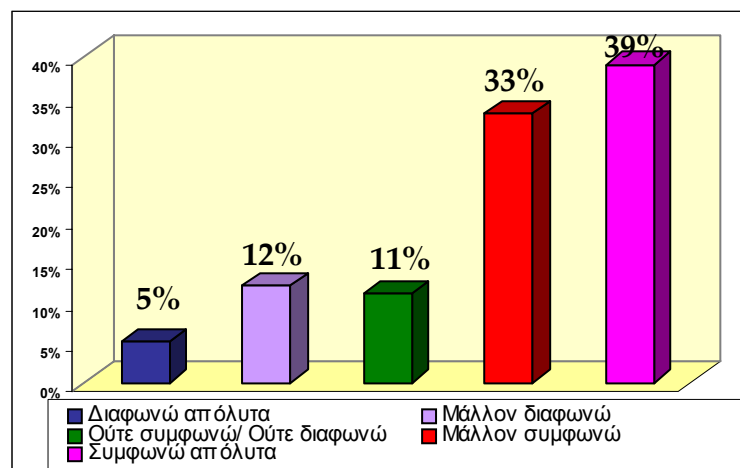
απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 15% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 26, Παράτημα Β).

Αποτέλεσαν κίνητρο για την ανάπτυξη του τουρισμού

Το 5% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 12% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 11% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 39% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 33% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 27, Παράτημα Β). Η διαπίστωση ότι ένα πολύ μεγάλο ποσοστό του δείγματος, το 72% συμφώνησε με τον ισχυρισμό «Οι Ολυμπιακοί Αγώνες αποτέλεσαν κίνητρο για την ανάπτυξη του τουρισμού», συμφωνεί απόλυτα με τη βιβλιογραφία, καθώς η τουριστική ανάπτυξη αποτελεί ίσως τη σημαντικότερη επίπτωση των Ολυμπιακών Αγώνων, οι οποίοι αναδεικνύουν το προφίλ της εκάστοτε Ολυμπιακής πόλης παγκοσμίως και την καθιστούν σημαντικό τουριστικό προορισμό. Στο Διάγραμμα 6.4 διακρίνεται ευκρινώς η συμφωνία των ατόμων με τον ισχυρισμό.

Διάγραμμα 6.4

Διάγραμμα Συχνότητας των ατόμων που πιστεύουν ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες αποτέλεσαν κίνητρο τουριστικής ανάπτυξης

6.1.2 Αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις

Αυξήθηκαν οι τιμές των ακινήτων

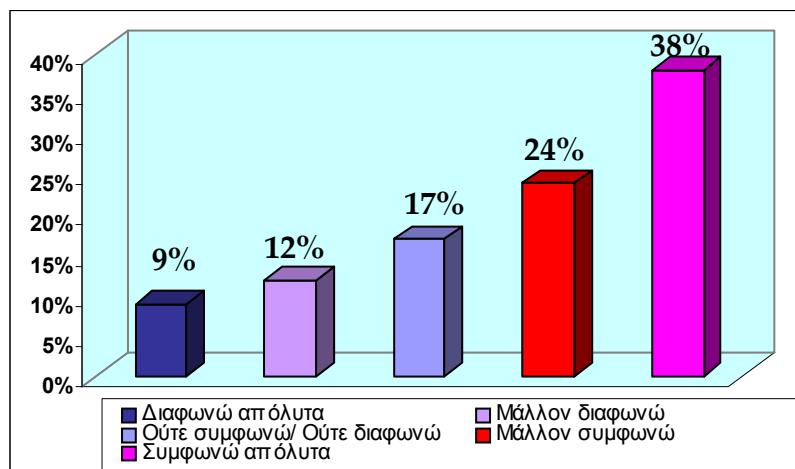
Το 6% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 7% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 19% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 39% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 29% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 28, Παράρτημα Β). Οι περισσότεροι κάτοικοι της Αθήνας συμφώνησαν με την άποψη ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες συνέβαλαν στην αύξηση των τιμών των ακινήτων.

Αυξήθηκαν οι τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών

Το 9% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 12% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 17% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 24% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 38% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 29, Παράρτημα Β). Είναι προφανές ότι οι κάτοικοι της Αθήνας θεωρούν ότι **οι Ολυμπιακοί Αγώνες επιβάρυναν τον οικονομικό τομέα της ζωή τους, επιφέροντας αύξηση στις τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών** (χωρίς ωστόσο να γνωρίζουμε το μέγεθος της αύξησης). Το Διάγραμμα 6.5 παρουσιάζει τα ποσοστά των απαντήσεων των ερωτηθέντων.

Διάγραμμα 6.5

Διάγραμμα Συχνότητας των απόψεων που πιστεύουν ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες αποτέλεσαν αιτία αύξησης των τιμών των αγαθών και των υπηρεσιών

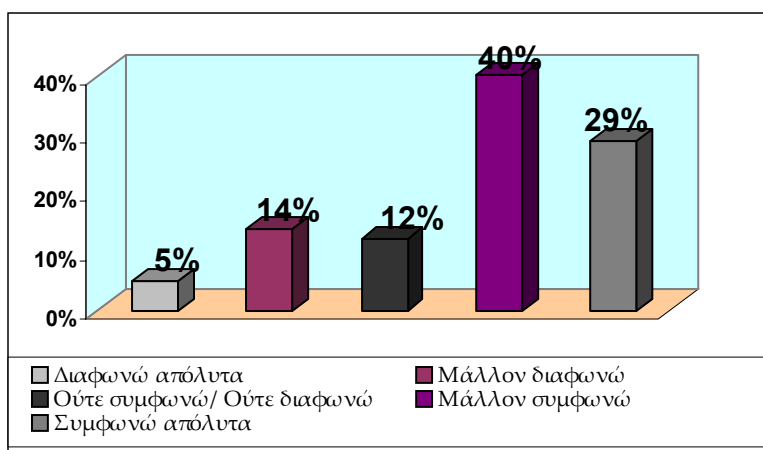

Αυξήθηκε η φορολογία

Το 5% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 14% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 12% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 40% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 29% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 30, Παράρτημα Β και Διάγραμμα 6.6). Είναι προφανές ότι οι κάτοικοι της Αθήνας θεωρούν ότι, **οι Ολυμπιακοί Αγώνες επιβάρυναν τον οικονομικό τομέα της ζωή τους, επιφέροντας αύξηση στη φορολογία**. Συμπεραίνουμε ότι είναι πιθανόν οι κάτοικοι της Αθήνας να θεωρούν ότι μέρος του κόστους της πραγματοποίησης των Ολυμπιακών Αγώνων μετακυλίσθηκε στη φορολογία τους.

Διάγραμμα 6.6

Διάγραμμα Συχνοτήτων των ατόμων που πιστεύουν ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες αποτέλεσαν αιτία αύξησης της φορολογίας

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες απέσπασαν εθνικούς οικονομικούς πόρους από πιο αξιόλογες εργασίες

Το 9% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 6% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 21% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 23% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 41% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 31, Παράρτημα Β). Οι κάτοικοι της Αθήνας αισθάνονται ότι **για τη διεξαγωγή των**

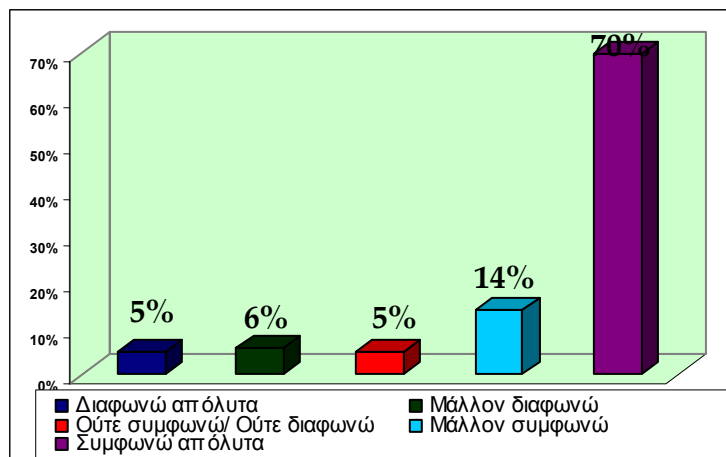
Ολυμπιακών Αγώνων, δαπανήθηκαν χρήματα που θα μπορούσαν να είχαν αξιοποιηθεί με άλλο τρόπο για την καλυτέρευση της ζωής τους.

Δαπανήθηκαν υπερβολικά ποσά για την προετοιμασία των Ολυμπιακών Αγώνων

Το 5% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 6% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 5% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 14% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 70% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 32, Παράρτημα Β και Διάγραμμα 6.7). Στο ίδιο συμπέρασμα με την προηγούμενη ερώτηση μπορούμε να καταλήξουμε και εδώ, διότι η αρνητική στάση των ερωτηθέντων προς τα έξοδα των Ολυμπιακών Αγώνων υποδηλώνει τη **δυσανεπεία τους προς την οικονομική διαχείριση που αφορούσε στην διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων**. Δεν αποκλείεται ακόμη οι κάτοικοι της Αθήνας να υποπτεύονται οικονομικές διαρροές στην οικονομική διαχείριση των Ολυμπιακών Αγώνων.

Διάγραμμα 6.7

Διάγραμμα Συχνότητας των απόψεων που πιστεύουν ότι δαπανήθηκαν υπερβολικά ποσά για την πραγματοποίηση των Ολυμπιακών Αγώνων

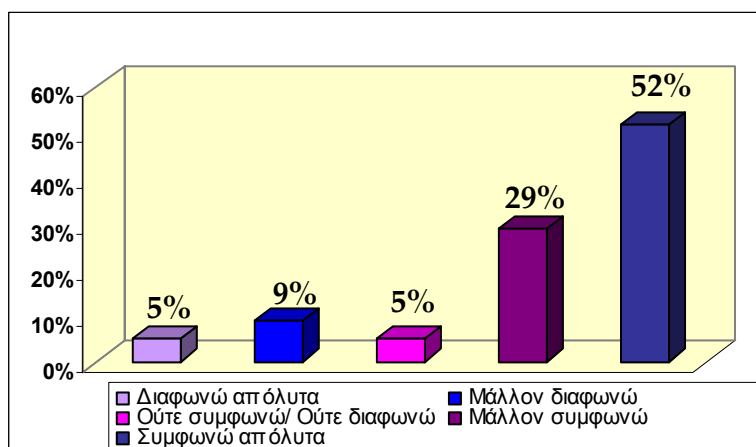
Αυξήθηκε η κερδοσκοπία

Το 5% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 9% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 5% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 29% απάντησε

“Μάλλον συμφωνώ” και το 52% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 33, Παράρτημα Β και Διάγραμμα 6.8). Η ερώτηση αυτή σχετίζεται με προηγούμενη ερώτηση η οποία αναφέρεται στην αύξηση των τιμών των αγαθών και των υπηρεσιών. Συμπεραίνουμε ότι πράγματι οι Ολυμπιακοί Αγώνες επιβάρυναν τον οικονομικό τομέα της ζωή των κατοίκων της Αθήνας, επιφέροντας αύξηση στις τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών σε υπερβολικό βαθμό, τόσο ώστε **οι κάτοικοι να αντιλαμβάνονται τις αυξήσεις των τιμών ως κατάσταση κερδοσκοπίας.**

Διάγραμμα 6.8

Διάγραμμα Συχνότητων των ατόμων που πιστεύουν ότι αυξήθηκε η κερδοσκοπία εξαιτίας των Ολυμπιακών Αγώνων

6.2 Οι κοινωνικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων

Για την αξιολόγηση των κοινωνικών επιπτώσεων των Ολυμπιακών Αγώνων ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να δηλώσουν το επίπεδο συμφωνίας ή διαφωνίας τους με 19 ισχυρισμούς (βλ. υποενότητα 2.2.2). Οι δυνατές απαντήσεις ήταν: “Διαφωνώ απόλυτα”, “Μάλλον διαφωνώ”, “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, “Μάλλον συμφωνώ”, “Συμφωνώ απόλυτα”. Η στατιστική επεξεργασία έδωσε τους Πίνακες Συχνοτήτων και τα Διαγράμματα Συχνοτήτων για κάθε ισχυρισμό, η ανάλυση των οποίων ακολουθεί.

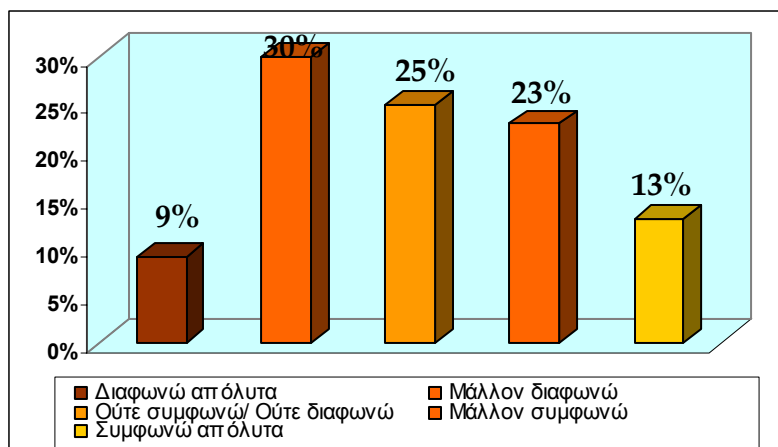
6.2.1 Θετικές κοινωνικές συνέπειες

Βελτιώθηκε το επίπεδο παροχής υπηρεσιών

Το 9% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 30% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 25% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 23% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 13% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 34, Παράρτημα Β και Διάγραμμα 6.9). Το 39% των ερωτηθέντων διαφώνησε με τον ισχυρισμό, ωστόσο μεγάλο ήταν το ποσοστό του δείγματος που συμφώνησε (33%). Η διαφορά στις απαντήσεις δεν είναι σημαντική, οπότε δεν μπορούμε να εξάγουμε αξιόπιστο συμπέρασμα.

Διάγραμμα 6.9

Διάγραμμα Συχνοτήτων των ατόμων που πιστεύουν ότι βελτιώθηκε
το επίπεδο παροχής υπηρεσιών στην Αθήνα

Η Αθήνα έγινε πιο όμορφη πόλη

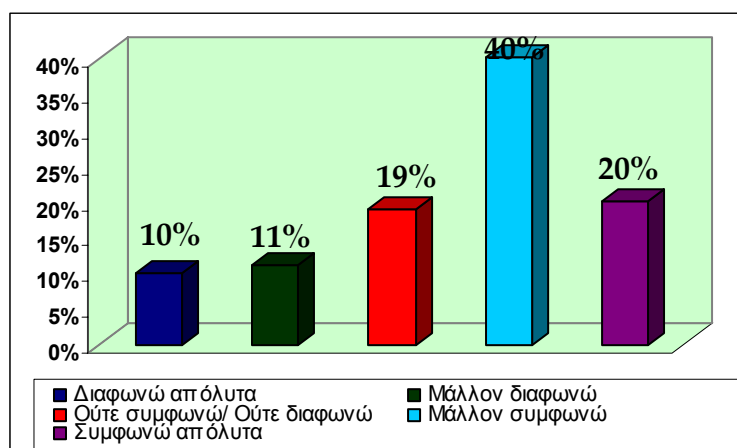
Το 7% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 21% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 8% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 46% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 18% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 35, Παράρτημα Β). Οι κάτοικοι της Αθήνας στο μεγαλύτερο ποσοστό τους θεωρούν ότι μετά από τους Ολυμπιακούς Αγώνες η πόλη τους έγινε πιο όμορφη. Συμπεραίνουμε ότι **τα έργα, τα οποία επιλήφθηκε ο Δήμος Αθηναίων για την ανάπλαση της πόλης εν όψει των Ολυμπιακών Αγώνων, βελτίωσαν την εικόνα αυτής, προσφέροντας καλύτερη ποιότητα και αισθητική τοπίου στους κατοίκους της Αθήνας.**

Αυξήθηκαν τα πάρκα και οι εγκαταστάσεις αναψυχής

Το 10% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 11% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 19% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 40% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 20% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 36, Παράρτημα Β). Η συγκεκριμένη ερώτηση είναι παραπλήσια με την προηγούμενη, και οδηγεί σε παρόμοια συμπεράσματα, καθώς το 60% των κατοίκων της Αθήνας θεώρησαν ότι αυξήθηκαν τα πάρκα και οι εγκαταστάσεις αναψυχής. Επιβεβαιώνουμε το συμπέρασμα της προηγούμενης ερώτησης, ότι δηλαδή, **οι Ολυμπιακοί Αγώνες συνέβαλαν στην αστική ανάπλαση της Αθήνας προσφέροντας στους κατοίκους της πόλης περισσότερες διεξόδους και ευκαιρίες αναψυχής** (Διάγραμμα 6.10).

Διάγραμμα 6.10

Διάγραμμα Συχνότητων των ατόμων που πιστεύουν ότι αυξήθηκαν
τα πάρκα και οι εγκαταστάσεις αναψυχής στην Αθήνα

Αυξήθηκαν οι ευκαιρίες για δραστηριότητες στον ελεύθερο χρόνο

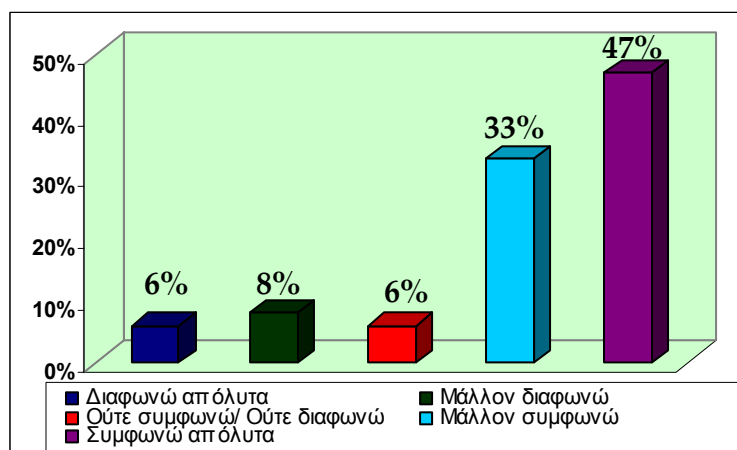
Το 8% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 14% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 21% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 33% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 24% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 48, Παράρτημα Β).

Βελτιώθηκαν τα υπάρχοντα μέσα μαζικής μεταφοράς

Το 6% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 8% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 6% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 33% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 47% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 37, Παράρτημα Β και Διάγραμμα 6.11). Διαπιστώνουμε ότι ένα πολύ μεγάλο ποσοστό των κατοίκων της Αθήνας είχαν την αντίληψη ότι **οι Ολυμπιακοί Αγώνες της Αθήνας συνέβαλαν σημαντικά στη βελτίωση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς, διευκολύνοντας προφανώς τις συνθήκες των μετακινήσεών τους.**

Διάγραμμα 6.11

Διάγραμμα Συχνότητων των ατόμων που πιστεύουν ότι βελτιώθηκαν τα υπάρχοντα Μ.Μ.Μ. στην Αθήνα

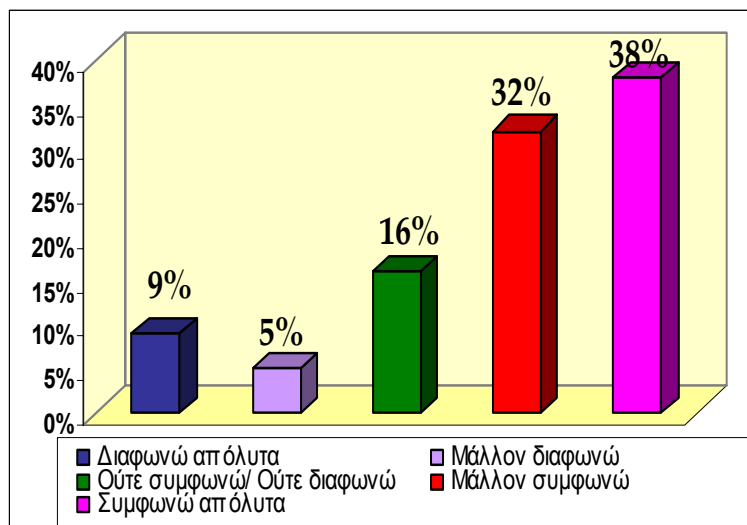

Δημιουργήθηκαν νέα μέσα μαζικής μεταφοράς

Το 9% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 5% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 16% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 33% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 38% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 38, Παράρτημα Β και Διάγραμμα 6.12). Εξίσου σημαντικό με την προηγούμενη ερώτηση είναι το ποσοστό των ατόμων που συμφώνησαν με τον ισχυρισμό (70%). Επομένως, οι κάτοικοι της Αθήνας είχαν την αντίληψη ότι **οι Ολυμπιακοί Αγώνες συνέβαλαν τα μέγιστα στο δίκτυο μετακινήσεων στην Αθήνα προσφέροντας καλύτερες υπηρεσίες μεταφορών στους κατοίκους.**

Διάγραμμα 6.12

Διάγραμμα Συχνοτήτων των ατόμων που πιστεύουν ότι δημιουργήθηκαν νέα και καλύτερα Μ.Μ.Μ. στην Αθήνα

Βελτιώθηκε το οδικό δίκτυο

Το 6% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 15% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 10% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 32%

απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 37% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 31, Παράρτημα Β). Οι περισσότεροι κάτοικοι της Αθήνας συμφώνησαν ότι το οδικό δίκτυο βελτιώθηκε, άρα **οι Ολυμπιακοί Αγώνες συντέλεσαν στη βελτίωση των μετακινήσεων με Ι.Χ.**

Βελτιώθηκαν οι αεροπορικές μετακινήσεις

Το 8% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 13% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 26% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 27% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 26% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 42, Παράρτημα Β).

Βελτιώθηκε το κυκλοφοριακό πρόβλημα

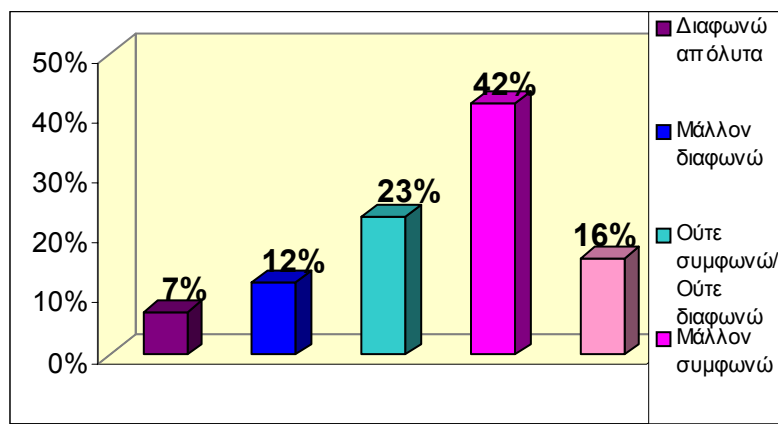
Το 13% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 10% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 28% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 21% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 28% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 43, Παράρτημα Β).

Ενισχύθηκαν οι εγκαταστάσεις υγείας και περίθαλψης

Το 7% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 12% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 23% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 42% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 16% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 39, Παράρτημα Β και Διάγραμμα 6.13).

Διάγραμμα 6.13

Διάγραμμα Συχνοτήτων των ατόμων που πιστεύουν ότι ενισχύθηκαν οι εγκαταστάσεις υγείας και περιθαλψής στην Αθήνα

Βελτιώθηκαν οι συνθήκες υγιεινής στα εστιατόρια

Το 10% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 24% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 23% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 31% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 12% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 40, Παράρτημα Β).

Αναπτύχθηκαν οι τουριστικές εγκαταστάσεις

Το 6% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 16% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 8% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 48% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 22% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 44, Παράρτημα Β). Οι κάτοικοι της Αθήνας πιστεύουν ότι μετά από τους Ολυμπιακούς Αγώνες αναπτύχθηκαν οι τουριστικές εγκαταστάσεις σε ποσοστό 70%, ενώ μόλις το 22% διαφωνεί. Συμπερασματικά, **οι κάτοικοι της Αθήνας θεωρούν ότι μετά από τους Ολυμπιακούς Αγώνες απολαμβάνουν υψηλότερες τουριστικές υπηρεσίες.**

Αυξήθηκαν τα εμπορικά καταστήματα

Το 9% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 15% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 41% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 26% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 9% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 45, Παράρτημα Β).

Αυξήθηκε η ποικιλία των προϊόντων στα εμπορικά καταστήματα

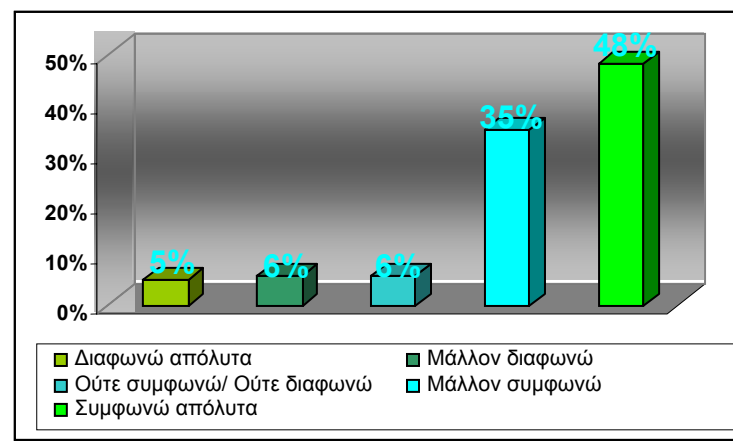
Το 9% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 18% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 24% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 28% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 21% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 46, Παράρτημα Β). Οι αντιλήψεις των κατοίκων στις δύο τελευταίες ερωτήσεις δε στοιχειοθετούν επαρκή αποτελέσματα, για την εξαγωγή ορθών συμπερασμάτων, εφόσον τα ποσοστά των ατόμων που συμφώνησαν είναι σχεδόν όμοια με αυτών που διαφώνησαν.

Δημιουργήθηκαν νέες σύγχρονες αθλητικές εγκαταστάσεις

Το 5% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 6% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 6% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 35% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 48% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 47, Παράρτημα Β και Διάγραμμα 6.14). Από τις απαντήσεις που δόθηκαν, προκύπτει το συμπέρασμα ότι οι περισσότεροι κάτοικοι της Αθήνας αναγνωρίζουν ότι **τα μεγάλα Αθλητικά Ολυμπιακά έργα, τα οποία πραγματοποιήθηκαν εξαιτίας των Ολυμπιακών Αγώνων, αποτελούν σημαντική κληρονομιά για την Αθήνα.**

Διάγραμμα 6.14

Διάγραμμα Συχνοτήτων των ατόμων που πιστεύουν ότι δημιουργήθηκαν νέες σύγχρονες αθλητικές εγκαταστάσεις στην Αθήνα

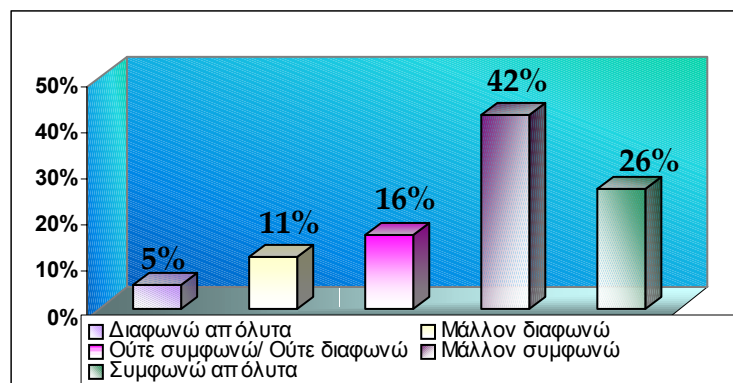

Αυξήθηκε η εθνική υπερηφάνεια των κατοίκων της Αθήνας

Το 5% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 11% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 16% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 42% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 26% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 49, Παράρτημα Β και Διάγραμμα 6.15). Συμπεραίνουμε ότι **η πραγματοποίηση των Ολυμπιακών Αγώνων επέδρασε θετικά στον πατριωτισμό των κατοίκων της Αθήνας αυξάνοντας την υπερηφάνεια για τη χώρα τους.**

Διάγραμμα 6.15

Διάγραμμα Συχνοτήτων των ατόμων που πιστεύουν ότι αυξήθηκε η εθνική υπερηφάνεια στην Αθήνα

6.2.2 Αρνητικές κοινωνικές επιπτώσεις

Αναπτύχθηκε η βιομηχανία ψυχαγωγίας

Το 9% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 19% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 24% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 30% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 18% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 50, Παράρτημα Β). Το μεγαλύτερο ποσοστό των κατοίκων της Αθήνας πιστεύει ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες συνέβαλαν στην ανάπτυξη της βιομηχανίας ψυχαγωγίας. Ωστόσο, δε θα ήταν σωστό να θεωρήσουμε a priori ότι αυτό το γεγονός είναι απόλυτα αρνητικό, αν και στη βιβλιογραφία καταγράφεται έτσι (βλ. Κεφάλαιο 2, ενότητα 2.2.2.).

Αυξήθηκε η οικοδομική δραστηριότητα

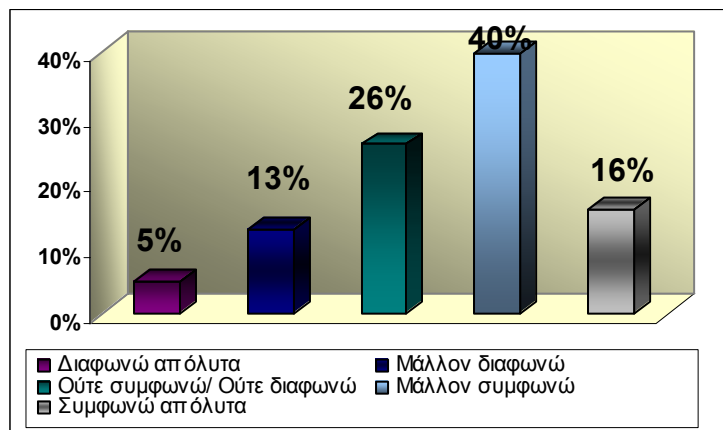
Το 5% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 13% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 26% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 40% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 16% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 51, Παράρτημα Β και Διάγραμμα 6.16). Οι περισσότεροι κάτοικοι της Αθήνας θεωρούν ότι ένα χρόνο μετά από τους Ολυμπιακούς Αγώνες, **η Αθήνα είναι πλουσιότερη σε κτιριακές εγκαταστάσεις (αθλητικές και μη).** Από αυτή τη διαπίστωση προκύπτει το συμπέρασμα ότι **η αυξημένη οικοδομική δραστηριότητα επιβάρυνε το δομημένο περιβάλλον αυξάνοντας τους ήδη υψηλούς συντελεστές δόμησης στην Αθήνα και προκαλώντας ίσως δυσφορία στους κατοίκους της Αθήνας.**

Ενισχύθηκε η ξενοφοβία και ο ρατσισμός

Το 19% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 53% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 13% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 10% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 5% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 52, Παράρτημα Β). Το μεγαλύτερο ποσοστό των κατοίκων της Αθήνας διαφώνησε με τον ισχυρισμό.

Διάγραμμα 6.16

Διάγραμμα Συχνότητας των ατόμων που πιστεύουν ότι αυξήθηκε
η οικοδομική δραστηριότητα στην Αθήνα

6.3 Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων

Για την αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των Ολυμπιακών Αγώνων ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να δηλώσουν το επίπεδο συμφωνίας ή διαφωνίας τους με 12 ισχυρισμούς (βλ. υποενότητα 2.2.3). Οι δυνατές απαντήσεις ήταν: “Διαφωνώ απόλυτα”, “Μάλλον διαφωνώ”, “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, “Μάλλον συμφωνώ”, “Συμφωνώ απόλυτα”. Η στατιστική επεξεργασία έδωσε τους Πίνακες Συχνοτήτων και τα Διαγράμματα Συχνοτήτων για κάθε ισχυρισμό, η ανάλυση των οποίων ακολουθεί.

6.3.1 Θετικές περιβαλλοντικές συνέπειες

Αντιμετωπίστηκε το πρόβλημα με τα αδέσποτα ζώα στους δρόμους της Αθήνας

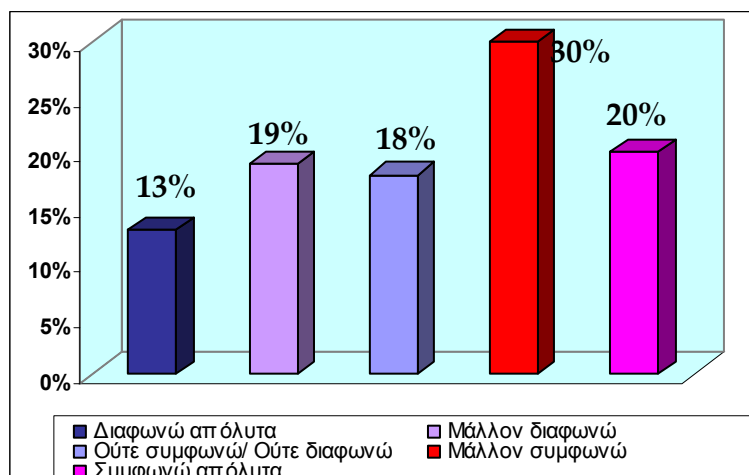
Το 11% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 24% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 15% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 28% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 22% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 53, Παράρτημα Β). Οι περισσότεροι κάτοικοι της Αθήνας θεωρούν ότι **αντιμετωπίστηκε το πρόβλημα με τα αδέσποτα ζώα στην Αθήνα.**

Αυξήθηκε το πράσινο στα πάρκα και τις πλατείες

Το 13% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 19% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 18% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 30% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 20% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 54, Παράρτημα Β και Διάγραμμα 6.17). Το 50% του δείγματος εμφανίστηκε θετικό με τον ισχυρισμό, άρα μπορούμε να συμπεράνουμε ότι **οι Ολυμπιακοί Αγώνες συνέβαλαν στη δημιουργία εστιών πρασίνου στην Αθήνα, αναβαθμίζοντας την αισθητική του αστικού περιβάλλοντος.**

Διάγραμμα 6.17

Διάγραμμα Συχνοτήτων των ατόμων που πιστεύουν ότι αυξήθηκε
το πράσινο στα πάρκα και στις πλατείες της Αθήνας

Μειώθηκε η ατμοσφαιρική ρύπανση εξαιτίας της χρήσης των νέων Μέσων Μαζικής Μεταφοράς και τη μείωση της χρήσης Ι.Χ.

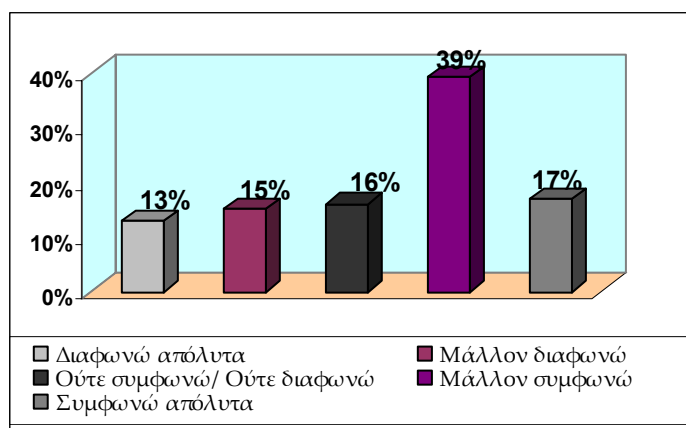
Το 11% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 27% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 27% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 16% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 19% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 55, Παράρτημα Β). Διαπιστώνουμε ότι το 38% διαφώνησε, ενώ το 35% των ερωτηθέντων συμφώνησε με την άποψη ότι ένα χρόνο μετά από τους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας αυξήθηκε η χρήση των Μ.Μ.Μ., ενώ ταυτόχρονα μειώθηκε η χρήση Ι.Χ. Συμπεραίνουμε ότι μετά από τους Ολυμπιακούς Αγώνες **η δημιουργία και χρήση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς, ελάχιστα μόνο συνέβαλε στην ελάττωση της προκαλούμενης ατμοσφαιρικής ρύπανσης από τα Ι. Χ.** Θα πρέπει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι η ποσοστιαία διαφορά των απαντήσεων είναι σχετικά μικρή για να εξαχθεί έγκυρο συμπέρασμα.

Εντάθηκαν οι προσπάθειες για την καθαριότητα στην Αθήνα

Το 13% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 15% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 16% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 39% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 17% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 56, Παράρτημα Β και Διάγραμμα 6.18). Περισσότεροι από τους μισούς ερωτηθέντες συμφώνησαν με την άποψη ότι **εντάθηκαν οι προσπάθειες για την καθαριότητα στην Αθήνα, με τη χρήση περισσότερων απορριμματοφόρων, κάδων απορριμμάτων κ.α.** Μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι **ένα χρόνο μετά από τους Ολυμπιακούς Αγώνες, οι πρακτικές εκείνες που υιοθετήθηκαν για την καθαριότητα της πόλης κατά τη διάρκεια των Αγώνων, εξακολουθούν να εφαρμόζονται, καθιστώντας την Αθήνα περισσότερο βιώσιμη πόλη, σε σχέση με το χρονικό διάστημα πριν από τους Ολυμπιακούς Αγώνες.**

Διάγραμμα 6.18

Διάγραμμα Συχνότητων των ατόμων που πιστεύουν ότι εντάθηκαν οι προσπάθειες για την καθαριότητα στην Αθήνα

Εντάθηκαν οι προσπάθειες για την ανακύκλωση

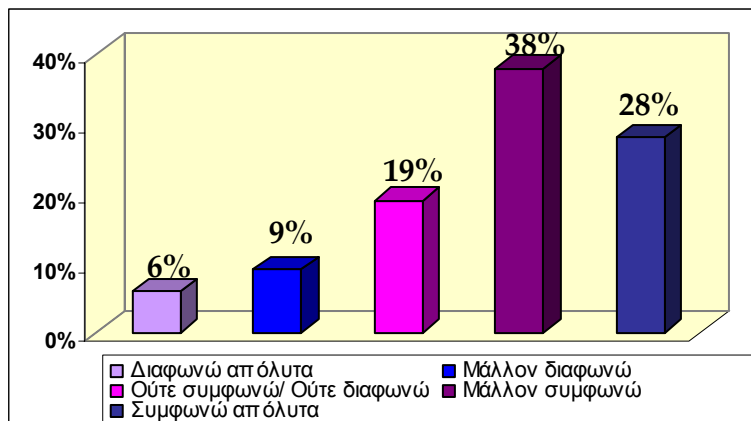
Το 13% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 18% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 44% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 15% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 10% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 57, Παράρτημα Β). Ένα πολύ μεγάλο ποσοστό του δείγματος (44%) επέλεξε την απάντηση “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, κάτι που δείχνει ότι οι κάτοικοι της Αθήνας δεν έχουν ξεκάθαρη άποψη σχετικά με την ανακύκλωση στην Αθήνα και ότι **οι Ολυμπιακοί Αγώνες δε συνέβαλαν στην ευρεία διάδοση της ιδέας της ανακύκλωσης.**

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες αποτέλεσαν κίνητρο για τη συντήρηση πολιτισμικών μνημείων

Το 6% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 9% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 19% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 38% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 28% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 58, Παράρτημα Β και Διάγραμμα 6.19). Διαπιστώνουμε ότι οι περισσότεροι κάτοικοι της Αθήνας συμφώνησαν με την αντίληψη ότι **οι Ολυμπιακοί Αγώνες συνέβαλαν στη συντήρηση της πολιτισμικής κληρονομιάς της Αθήνας.** Συμπεραίνουμε ότι **τα έργα που πραγματοποιήθηκαν στον τομέα του πολιτισμού εν όψει των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας, είχαν ως αποτέλεσμα την προβολή και συντήρηση του πολιτισμικού πλούτου και, πιο συγκεκριμένα, των αρχαίων μνημείων που κοσμούν διάφορες περιοχές της Αθήνας.**

Διάγραμμα 6.19

Διάγραμμα Συχνοτήτων των ατόμων που πιστεύουν ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες αποτέλεσαν κίνητρο για τη συντήρηση των πολιτισμικών μνημείων στην Αθήνα

6.3.2 Αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Προκλήθηκε ρύπανση των υδάτων

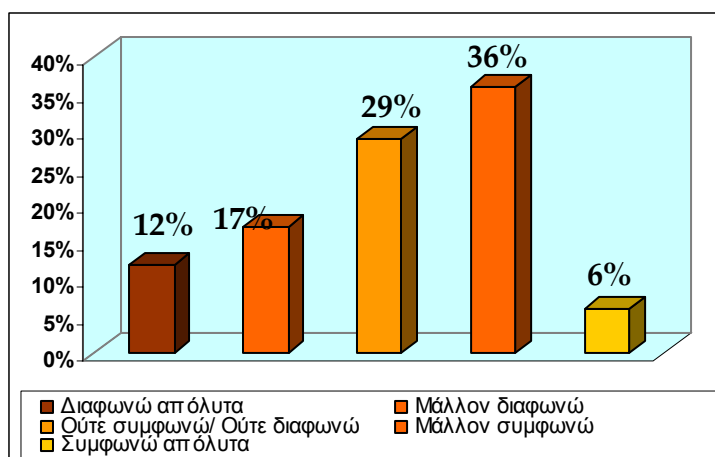
Το 16% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 21% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 36% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 20% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 7% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 59, Παράρτημα Β). Οι περισσότεροι κάτοικοι της Αθήνας διαφώνησαν με την αντίληψη ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες αποτέλεσαν αιτία για την πρόκληση των υδάτων στην περιοχή της Αττικής.

Η κατασκευή ξενοδοχείων και άλλων τουριστικών εγκαταστάσεων προκάλεσε την καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος

Το 12% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 17% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 29% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 36% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 6% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 60, Παράρτημα Β και Διάγραμμα 6.20). Περισσότεροι ήταν οι κάτοικοι που συμφώνησαν, από εκείνους που διαφώνησαν. Επομένως, οι κάτοικοι της Αθήνας θεώρησαν ότι **η αυξημένη ανάπτυξη τουριστικών εγκαταστάσεων (π.χ. ξενοδοχείων) έβλαψε το περιβάλλον της Αθήνας.**

Διάγραμμα 6.20

Διάγραμμα Συχνοτήτων των ατόμων που πιστεύουν ότι η κατασκευή ξενοδοχείων και άλλων τουριστικών εγκαταστάσεων προκάλεσε την καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος

Η κατασκευή των Ολυμπιακών έργων προκάλεσε καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος

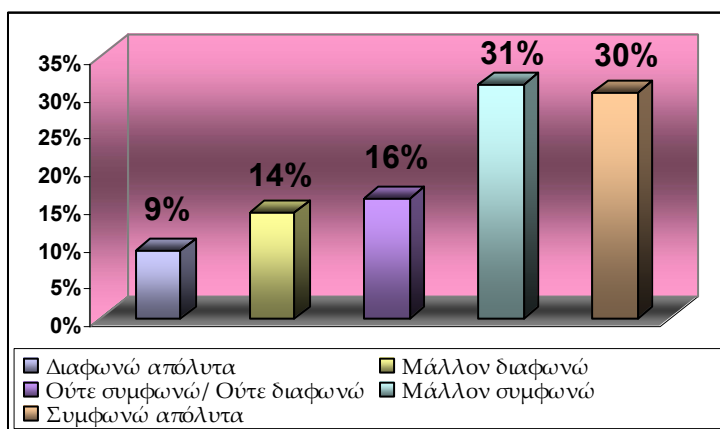
Το 15% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 25% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 17% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 25% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 18% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 61, Παράρτημα Β). Περισσότεροι ήταν οι κάτοικοι που συμφώνησαν, από εκείνους που διαφώνησαν. Διαπιστώνουμε, όμως, ότι οι διαφορές στα ποσοστά ήταν της τάξεως του 3%, οπότε δε μπορεί να εξαχθεί συμπέρασμα για το ποια αντίληψη ισχύει καθολικά.

Η μεγάλη συσσώρευση πληθυσμού επιβάρυνε την Αθήνα με επιπλέον τόνους απορριμμάτων

Το 9% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 14% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 16% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 31% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 30% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 62, Παράρτημα Β και διάγραμμα 6.21). Το ποσοστό εκείνων που συμφώνησαν με την άποψη ότι η μεγάλη συσσώρευση πληθυσμού έβλαψε το περιβάλλον της Αθήνας δημιουργώντας τεράστια αύξηση των απορριμμάτων, ήταν πολύ υψηλό (61%).

Διάγραμμα 6.21

Διάγραμμα Συχνότητων των ατόμων που πιστεύουν ότι η μεγάλη συσσώρευση πληθυσμού επιβάρυνε την Αθήνα με επιπλέον τόνους απορριμμάτων

Καταπατήθηκαν χώροι φυσικού κάλλους

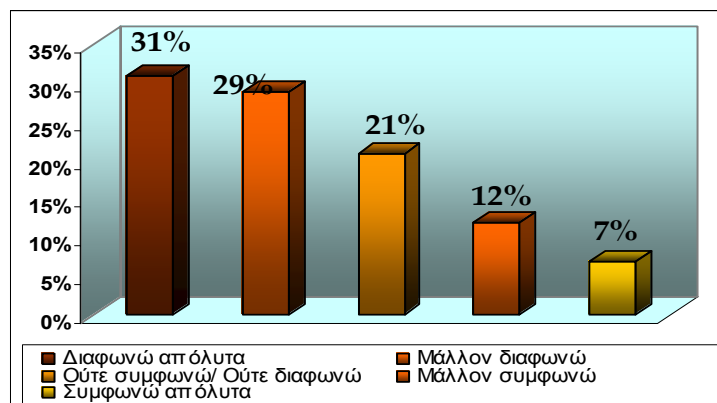
Το 16% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 25% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 19% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 17% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 23% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 63, Παράρτημα Β). Διαπιστώνουμε ότι το 40% διαφώνησε με την άποψη ότι κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων καταπατήθηκε το περιβάλλον, ενώ το 41% συμφώνησε, οπότε δε μπορεί να εξαχθεί συμπέρασμα.

Καταστράφηκαν ιστορικά και πολιτισμικά αξιοθέατα

Το 31% των ερωτηθέντων απάντησε “Διαφωνώ απόλυτα”, το 29% απάντησε “Μάλλον διαφωνώ”, το 21% απάντησε “Ούτε συμφωνώ/Ούτε διαφωνώ”, το 12% απάντησε “Μάλλον συμφωνώ” και το 7% “Συμφωνώ απόλυτα” (Πίνακας 64, Παράρτημα Β και Διάγραμμα 6.22). Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων διαφώνησε με την άποψη ότι κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων η πολιτισμική κληρονομιά της Αθήνας υπέστη καταστροφή. Αν συνδέσουμε τη διαπίστωση αυτή με προηγούμενη διαπίστωση, ότι δηλαδή, οι κάτοικοι της Αθήνας πιστεύουν ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες αποτέλεσαν κίνητρο για τη συντήρηση των πολιτισμικών μνημείων, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι **ο πολιτισμικός τομέας στην Αθήνα υπέστη γενικά θετική επίδραση εξαιτίας της διεξαγωγής των Ολυμπιακών Αγώνων.**

Διάγραμμα 6.22

Διάγραμμα Συχνότητας των ατόμων που πιστεύουν ότι καταστράφηκαν ιστορικά και πολιτισμικά αξιοθέατα

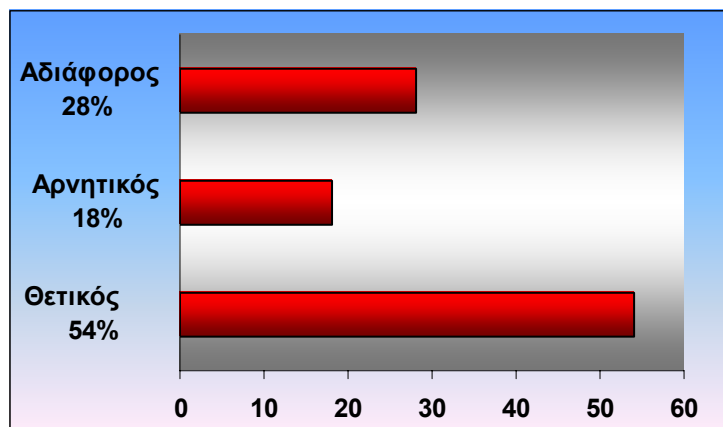

6.3.4 Η στάση απέναντι στο ενδεχόμενο να φιλοξενηθούν ξανά οι Ολυμπιακοί Αγώνες στο μέλλον στην Αθήνα

Το 54% του πληθυσμού δήλωσε θετική στάση απέναντι στο ενδεχόμενο να ξαναφιλοξενηθούν οι Ολυμπιακοί Αγώνες στο μέλλον στην Αθήνα, ενώ το 18% των ερωτηθέντων κράτησε αρνητική στάση και 28 άτομα (28%) εμφανίστηκαν αδιάφοροι (Διάγραμμα 6.23).

Διάγραμμα 6.23

Διάγραμμα Συχνοτήτων της στάσης των ερωτώμενων στο ενδεχόμενο να φιλοξενηθούν οι Ολυμπιακοί Αγώνες στο μέλλον στην Αθήνα

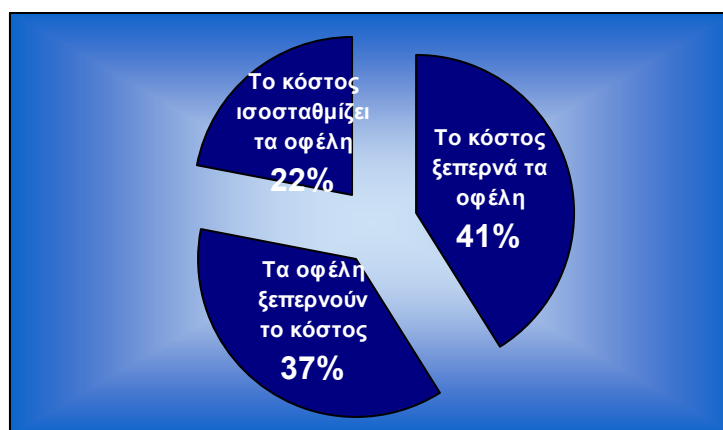
Διαπιστώνουμε ότι η στάση των κατοίκων της Αθήνας απέναντι στο ενδεχόμενο να ξαναφιλοξενηθούν οι Αγώνες στο μέλλον στην Αθήνα είναι μάλλον θετική. Εφόσον, οι κάτοικοι της Αθήνας, όπως προέκυψε από την ανάλυση των επιπτώσεων, συμφώνησαν κυρίως με τις θετικές κοινωνικές επιπτώσεις, μπορούμε με βάση τη Θεωρία της Κοινωνικής Συναλλαγής (Deccio and Baloglu, 2002) να συμπεράνουμε ότι η υποστήριξη της μελλοντικής φιλοξενίας των Αγώνων οφείλεται στα κοινωνικά οφέλη που οι κάτοικοι της Αθήνας προσδοκούν να αποκομίσουν από την πραγματοποίηση αυτών.

6.3.5 Το κόστος σε σχέση με τα οφέλη των Ολυμπιακών Αγώνων

Ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό του δείγματος (41%) επέλεξε τον ισχυρισμό “Το κόστος των Ολυμπιακών Αγώνων ξεπερνά τα οφέλη”. Αντίθετα, το 37% συμφώνησε με τον ισχυρισμό “Τα οφέλη των Ολυμπιακών Αγώνων ξεπερνούν το κόστος”. Τέλος, το 22% συμφώνησε ότι “Τα οφέλη των Ολυμπιακών Αγώνων ισοσταθμίζουν το κόστος” (Διάγραμμα 6.24).

Διάγραμμα 6.24

Διάγραμμα Συχνότητας της άποψης των ερωτώμενων για τη σύγκριση του κόστους και του οφέλους των Ολυμπιακών Αγώνων

Διαπιστώνουμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των κατοίκων της Αθήνας θεωρεί ότι το κόστος των Ολυμπιακών Αγώνων ξεπερνά τα οφέλη. Αν λάβουμε υπόψη το δεδομένο ότι στην προηγούμενη ερώτηση οι περισσότεροι κάτοικοι τάχθηκαν υπέρ της επαναφιλοξενίας των Ολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα, το αποτέλεσμα της τελευταίας ερώτησης δημιουργεί εύλογο προβληματισμό. Ωστόσο, η επεξήγηση της θετικής στάσης θα μπορούσε να ενέχεται σε συναισθηματικά αίτια, που οφείλονται στην ιστορική καταγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων από την Ελλάδα και είναι για τους κατοίκους της Αθήνας σημαντικότερα από το πραγματικό κόστος ή όφελος των Αγώνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

Η ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

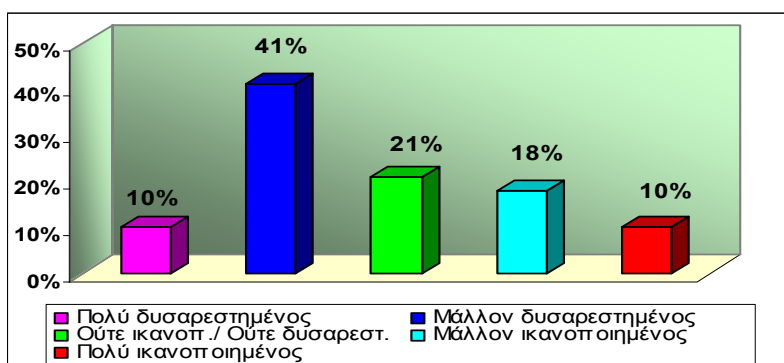
Για την αξιολόγηση της Ποιότητας Ζωής μετά από τους Ολυμπιακούς Αγώνες ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να δηλώσουν το επίπεδο ικανοποίησης τους με 11 ερωτήσεις, οι οποίες αναφέρονται στα στοιχεία εκείνα τα οποία συνιστούν την Ποιότητα Ζωής (βλ. Κεφάλαιο 1). Οι δυνατές απαντήσεις ήταν “Πολύ δυσαρεστημένος”, “Μάλλον δυσαρεστημένος”, “Ούτε δυσαρεστημένος/Ούτε ικανοποιημένος”, “Μάλλον ικανοποιημένος” και “Πολύ ικανοποιημένος”. Η στατιστική επεξεργασία έδωσε τους Πίνακες Συχνοτήτων και τα Διαγράμματα Συχνοτήτων για κάθε ερώτηση, η ανάλυση των οποίων ακολουθεί.

7.1 Ικανοποίηση από το ατομικό εισόδημα

Στην ερώτηση «πόσο ικανοποιημένος αισθάνεστε από το ατομικό σας εισόδημα» το 10% των ερωτηθέντων απάντησε “Πολύ δυσαρεστημένος”, το 41% απάντησε “Μάλλον δυσαρεστημένος”, το 21% απάντησε “Ούτε δυσαρεστημένος/Ούτε ικανοποιημένος”, το 18% απάντησε “Μάλλον ικανοποιημένος” και το 10% “Πολύ ικανοποιημένος” (Διάγραμμα 7.1). Διαπιστώνουμε ότι η πλειοψηφία (51%) απάντησε ότι μετά από τους Ολυμπιακούς Αγώνες **δεν είναι ικανοποιημένοι από το ατομικό τους εισόδημα**. (βλ. Πίνακα Συχνοτήτων 65).

Διάγραμμα 7.1

Διάγραμμα Συχνοτήτων για την ικανοποίηση των ατόμων από το ατομικό τους εισόδημα

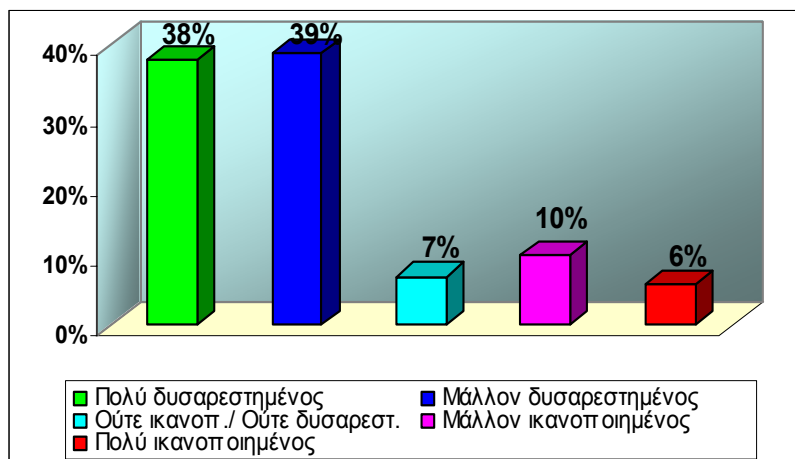

7.2 Ικανοποίηση από τις τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών

Στην ερώτηση «πόσο ικανοποιημένος αισθάνεστε από τις τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών στην Αθήνα» το 38% των ερωτηθέντων απάντησε “Πολύ δυσαρεστημένος”, το 39% απάντησε “Μάλλον δυσαρεστημένος”, το 7% απάντησε “Ούτε δυσαρεστημένος/Ούτε ικανοποιημένος”, το 10% απάντησε “Μάλλον ικανοποιημένος” και το 6% “Πολύ ικανοποιημένος” (βλ. Πίνακα Συχνοτήτων 66). Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων (77%) απάντησε ότι μετά από τους Ολυμπιακούς Αγώνες είναι **δυσαρεστημένοι με τις τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών** (Διάγραμμα 7.2).

Διάγραμμα 7.2

Διάγραμμα Συχνοτήτων για την ικανοποίηση των ατόμων
από τις τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών

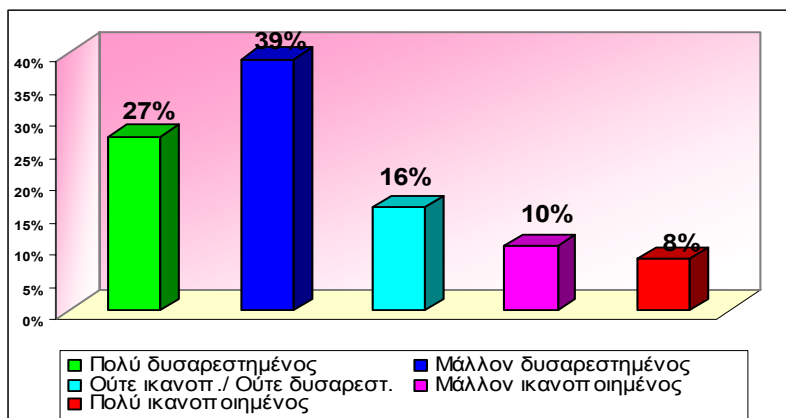

7.3 Ικανοποίηση από τη φορολογία

Στην ερώτηση «πόσο ικανοποιημένος αισθάνεστε από τη φορολογία σας» το 27% των ερωτηθέντων απάντησε “Πολύ δυσαρεστημένος”, το 39% απάντησε “Μάλλον δυσαρεστημένος”, το 16% απάντησε “Ούτε δυσαρεστημένος/Ούτε ικανοποιημένος”, το 10% απάντησε “Μάλλον ικανοποιημένος” και το 8% “Πολύ ικανοποιημένος” (βλ. Πίνακα Συχνοτήτων 67). Διαπιστώνουμε ότι **η πλειοψηφία των κατοίκων της Αθήνας αισθάνεται δυσαρέσκεια από τη φορολογία** (Διάγραμμα 7.3).

Διάγραμμα 7.3

Διάγραμμα Συχνοτήτων για την ικανοποίηση των ατόμων από τη φορολογία

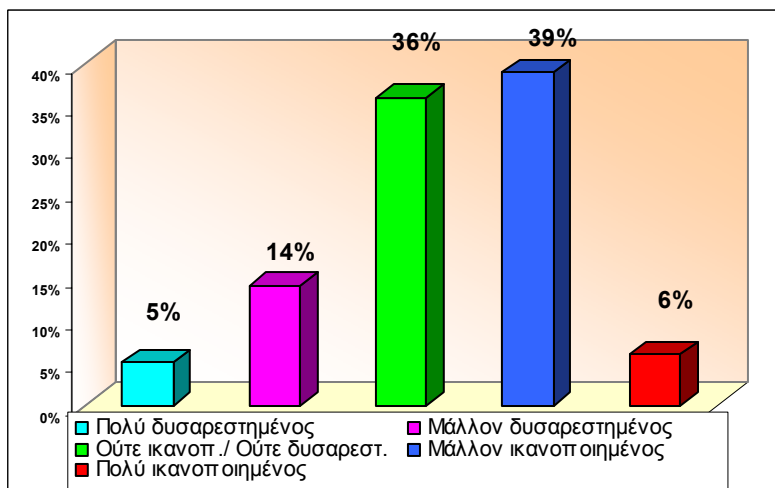

7.4 Ικανοποίηση από τα υλικά αγαθά που έχει κάποιος στην κατοχή του

Στην ερώτηση «πόσο ικανοποιημένος αισθάνεστε από τα υλικά αγαθά που έχετε στην κατοχή σας» το 5% των ερωτηθέντων απάντησε “Πολύ δυσαρεστημένος”, το 14% απάντησε “Μάλλον δυσαρεστημένος”, το 36% απάντησε “Ούτε δυσαρεστημένος/ Ούτε ικανοποιημένος”, το 39% απάντησε “Μάλλον ικανοποιημένος” και το 6% “Πολύ ικανοποιημένος” (βλ. Πίνακα Συχνοτήτων 68 και Διάγραμμα 7.4). **Το μεγαλύτερο μέρος (39%) των κατοίκων της Αθήνας αισθάνεται ικανοποίηση από τα υλικά αγαθά που κατέχει**, ενώ ένα εξίσου σημαντικό ποσοστό (36%) αισθάνονται ούτε ικανοποιημένοι, ούτε δυσαρεστημένοι.

Διάγραμμα 7.4

Διάγραμμα Συχνοτήτων για την ικανοποίηση των ατόμων από τα υλικά αγαθά που έχουν στην κατοχή τους

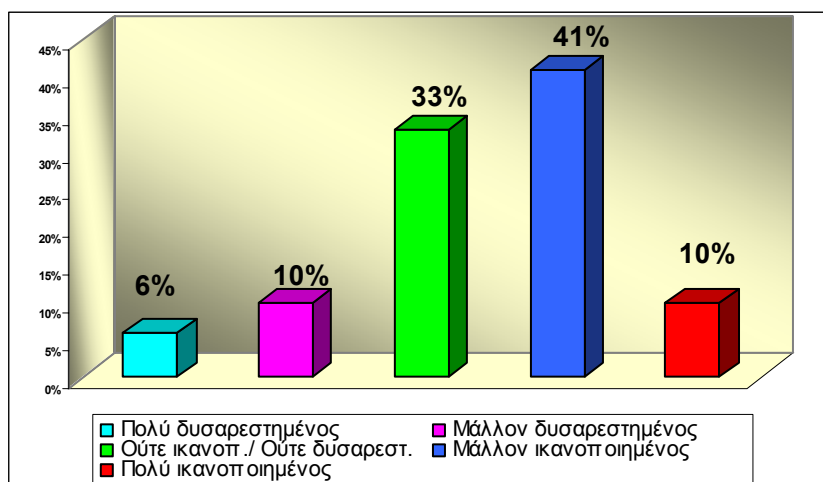

7.5 Ικανοποίηση από τις διαπροσωπικές σχέσεις

Στην ερώτηση «πόσο ικανοποιημένος αισθάνεστε από τις σχέσεις σας με τους άλλους ανθρώπους» το 6% των ερωτηθέντων απάντησε “Πολύ δυσαρεστημένος”, το 10% απάντησε “Μάλλον δυσαρεστημένος”, το 33% απάντησε “Ούτε δυσαρεστημένος/Ούτε ικανοποιημένος”, το 41% απάντησε “Μάλλον ικανοποιημένος” και το 10% “Πολύ ικανοποιημένος” (βλ. Πίνακα Συχνοτήτων 69 και Διάγραμμα 7.4). Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (51%) **αισθάνεται ικανοποίηση με τις διαπροσωπικές τους σχέσεις**, ενώ αρκετοί (33%) εξέφρασαν αδιάφορη στάση.

Διάγραμμα 7.5

Διάγραμμα Συχνοτήτων για την ικανοποίηση των ατόμων
από τις διαπροσωπικές τους σχέσεις

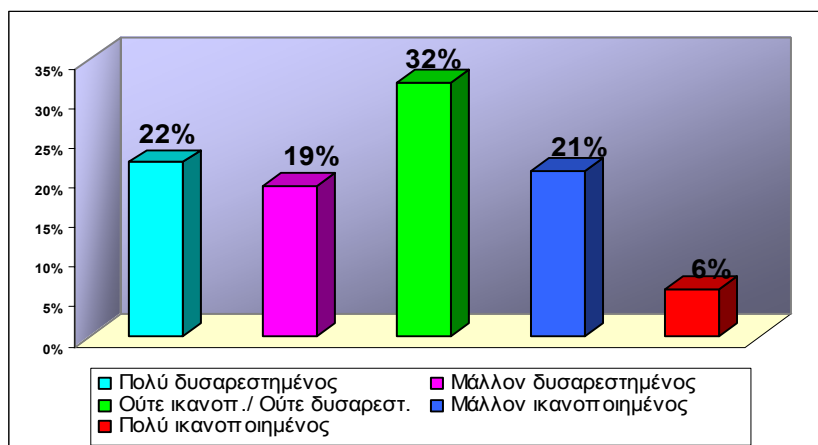

7.6 Ικανοποίηση από το επίπεδο των υπηρεσιών στην Αθήνα

Στην ερώτηση «πόσο ικανοποιημένος αισθάνεστε από το επίπεδο των υπηρεσιών στην Αθήνα» το 22% των ερωτηθέντων απάντησε “Πολύ δυσαρεστημένος”, το 19% απάντησε “Μάλλον δυσαρεστημένος”, το 32% απάντησε “Ούτε δυσαρεστημένος/Ούτε ικανοποιημένος”, το 21% απάντησε “Μάλλον ικανοποιημένος” και το 6% “Πολύ ικανοποιημένος” (βλ. Πίνακα Συχνοτήτων 70 και Διάγραμμα 7.6). Διαπιστώνουμε ότι **η πλειοψηφία των κατοίκων της Αθήνας αισθάνονται δυσαρέσκεια με τις υπηρεσίες μετά από τους Ολυμπιακούς Αγώνες**.

Διάγραμμα 7.6

Διάγραμμα Συχνοτήτων για την ικανοποίηση των ατόμων από
το επίπεδο των υπηρεσιών στην Αθήνα

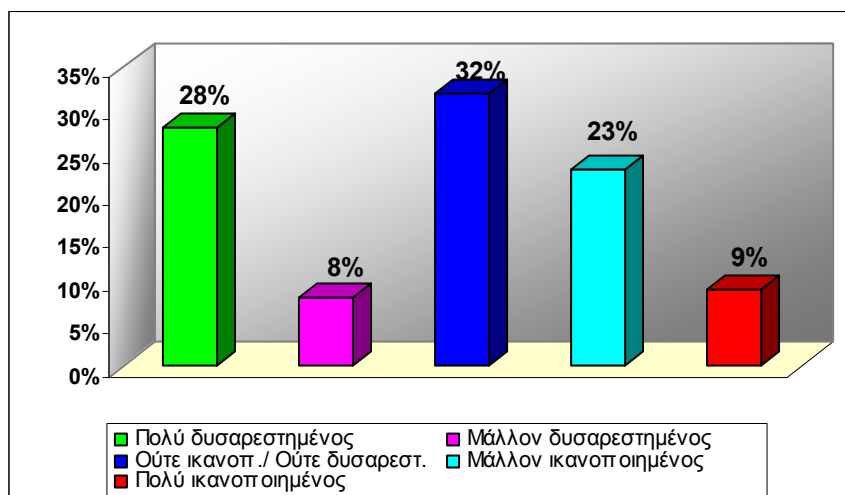

7.7 Ικανοποίηση από τις ευκαιρίες αναψυχής στην Αθήνα

Στην ερώτηση «πόσο ικανοποιημένος αισθάνεστε από ευκαιρίες αναψυχής στην Αθήνα» το 28% των ερωτηθέντων απάντησε “Πολύ δυσαρεστημένος”, το 8% απάντησε “Μάλλον δυσαρεστημένος”, το 32% απάντησε “Ούτε δυσαρεστημένος/Ούτε ικανοποιημένος”, το 23% απάντησε “Μάλλον ικανοποιημένος” και το 9% “Πολύ ικανοποιημένος” (βλ. Πίνακα Συχνοτήτων 71 και Διάγραμμα 7.7).

Διάγραμμα 7.7

Διάγραμμα Συχνοτήτων για την ικανοποίηση των ατόμων από
τις ευκαιρίες αναψυχής στην Αθήνα

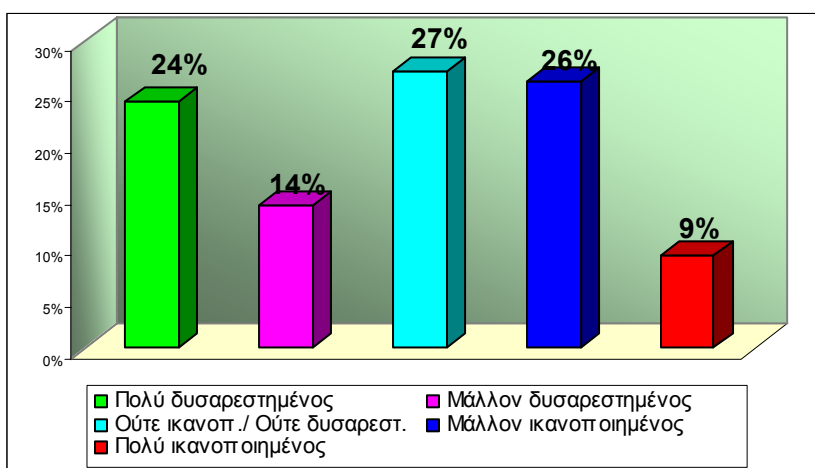

7.8 Ικανοποίηση από τις συνθήκες ασφάλειας

Στην ερώτηση «πόσο ικανοποιημένος αισθάνεστε από τις συνθήκες ασφάλειας στην Αθήνα» το 24% των ερωτηθέντων απάντησε “Πολύ δυσαρεστημένος”, το 14% απάντησε “Μάλλον δυσαρεστημένος”, το 27% απάντησε “Ούτε δυσαρεστημένος/Ούτε ικανοποιημένος”, το 26% απάντησε “Μάλλον ικανοποιημένος” και το 9% “Πολύ ικανοποιημένος” (βλ. Πίνακα Συχνοτήτων 72 και Διάγραμμα 7.8). Συμπεραίνουμε ότι **οι κάτοικοι της Αθήνας αισθάνονται μάλλον μη ασφαλείς στην Αθήνα**, ωστόσο η αίσθηση της ασφάλειας μάλλον διαφέρει ανάλογα με τις συνθήκες ασφαλείας στην εκάστοτε περιοχή διαμονής των κατοίκων.

Διάγραμμα 7.8

Διάγραμμα Συχνοτήτων για την ικανοποίηση των ατόμων από τις συνθήκες ασφάλειας

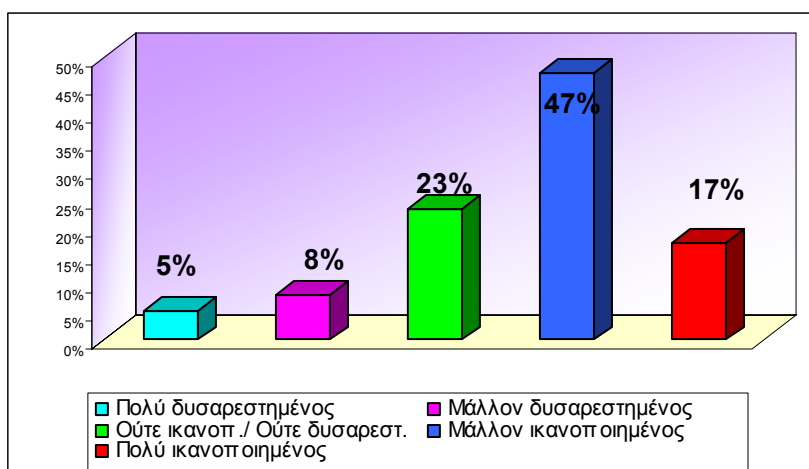

7.9 Ικανοποίηση από την υγεία

Στην ερώτηση «πόσο ικανοποιημένος αισθάνεστε από την υγεία σας» το 5% των ερωτηθέντων απάντησε “Πολύ δυσαρεστημένος”, το 8% απάντησε “Μάλλον δυσαρεστημένος”, το 23% απάντησε “Ούτε δυσαρεστημένος/Ούτε ικανοποιημένος”, το 47% απάντησε “Μάλλον ικανοποιημένος” και το 17% “Πολύ ικανοποιημένος” (βλ. Πίνακα Συχνοτήτων 73 και Διάγραμμα 7.9). **Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων αισθάνονται ικανοποίηση με την υγεία τους.**

Διάγραμμα 7.9

Διάγραμμα Συχνοτήτων για την ικανοποίηση των ατόμων από την υγεία τους

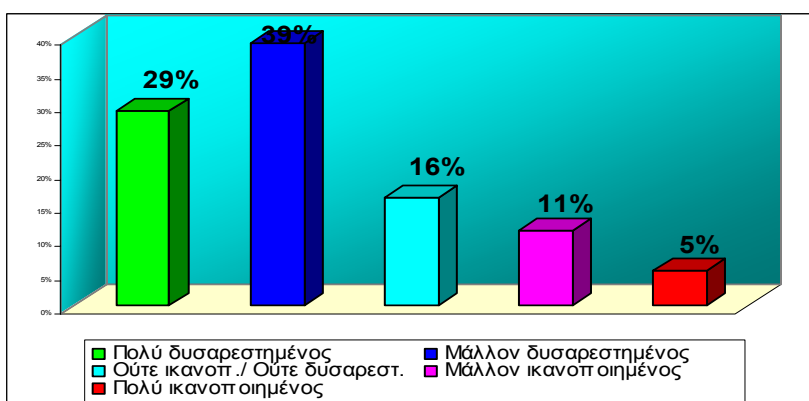

7.10 Ικανοποίηση από την κατάσταση του περιβάλλοντος

Στην ερώτηση «πόσο ικανοποιημένος αισθάνεστε από την κατάσταση του περιβάλλοντος στην Αθήνα» το 29% των ερωτηθέντων απάντησε “Πολύ δυσαρεστημένος”, το 39% απάντησε “Μάλλον δυσαρεστημένος”, το 16% απάντησε “Ούτε δυσαρεστημένος/Ούτε ικανοποιημένος”, το 11% απάντησε “Μάλλον ικανοποιημένος” και το 5% “Πολύ ικανοποιημένος” (βλ. Πίνακα Συχνοτήτων 74 και Διάγραμμα 7.10). Η πλειοψηφία των ατόμων αισθάνονται δυσαρέσκεια με την κατάσταση του περιβάλλοντος στην Αθήνα.

Διάγραμμα 7.10

Διάγραμμα Συχνοτήτων για την ικανοποίηση των ατόμων από την κατάσταση του περιβάλλοντος στην Αθήνα

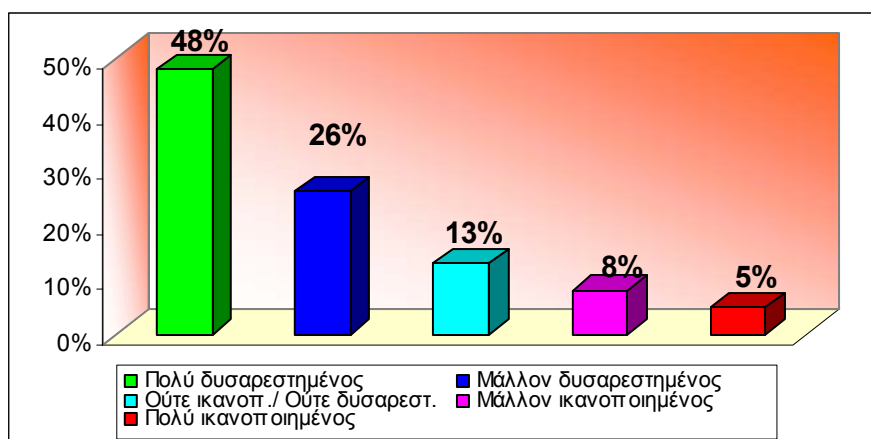

7.11 Ικανοποίηση από τα επίπεδα της ρύπανσης

Στην ερώτηση «πόσο ικανοποιημένος αισθάνεστε από τα επίπεδα της ρύπανσης της ατμόσφαιρας και των υδάτων στην Αθήνα» το 48% των ερωτηθέντων απάντησε “Πολύ δυσαρεστημένος”, το 26% απάντησε “Μάλλον δυσαρεστημένος”, το 13% απάντησε “Ούτε δυσαρεστημένος/Ούτε ικανοποιημένος”, το 8% απάντησε “Μάλλον ικανοποιημένος” και το 5% “Πολύ ικανοποιημένος” (βλ. Πίνακα Συχνοτήτων 75 και Διάγραμμα 7.11). Η ερώτηση αυτή είναι παρεμφερής με την προηγούμενη και, ομοίως, διαπιστώνεται ότι **οι κάτοικοι της Αθήνας αισθάνονται δυσαρεστημένοι με τα επίπεδα της ρύπανσης του περιβάλλοντος.**

Διάγραμμα 7.11

Διάγραμμα Συχνοτήτων για την ικανοποίηση των ατόμων από τα επίπεδα της ρύπανσης στην Αθήνα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ

ΑΝΟΝΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

8.1 Στατιστική μεθοδολογία

Μετά από την εύρεση των συχνοτήτων για κάθε ερώτηση του ερωτηματολογίου, η έρευνα επικεντρώθηκε στη διερεύνηση του ρόλου τον οποίο διαδραμάτισαν τα δημογραφικά χαρακτηριστικά στις αντιλήψεις των κατοίκων της Αθήνας για τις επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην Ποιότητα Ζωής τους.

Για την πραγματοποίηση της διερεύνησης διενεργήθηκε Ανάλυση Διακύμανσης Μονής Κατεύθυνσης (One-Way ANOVA). Αρχικά, δημιουργήθηκαν έξι νέες μεταβλητές, οι οποίες ονομάστηκαν «Θετικές οικονομικές συνέπειες», «Αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις», «Θετικές κοινωνικές συνέπειες», «Αρνητικές κοινωνικές επιπτώσεις», «Θετικές περιβαλλοντικές συνέπειες» και «Αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις». Οι μεταβλητές αυτές προέκυψαν από την *άθροιση* επιμέρους μεταβλητών του ερωτηματολογίου.

Η μεταβλητή «Θετικές οικονομικές συνέπειες» εξήχθη από τις επιμέρους μεταβλητές «Δημιουργήθηκαν νέες θέσεις εργασίας και μειώθηκε η ανεργία», «Βελτιώθηκε το οικονομικό επίπεδο των κατοίκων της Αθήνας», «Επιταχύνθηκε η οικονομική ανάπτυξη της Αθήνας», «Έφεραν έσοδα για την τοπική αυτοδιοίκηση», «Αυξήθηκαν οι οικονομικές επενδύσεις», «Αυξήθηκε το εμπόριο», «Αυξήθηκε η επιχειρηματική δραστηριότητα» και «Αποτέλεσαν κίνητρο για μεγαλύτερη ανάπτυξη του τουρισμού».

Η μεταβλητή «Αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις» εξήχθη από τις επιμέρους μεταβλητές «Αυξήθηκαν οι τιμές των ακινήτων», «Αυξήθηκαν οι τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών», «Αυξήθηκε η φορολογία», «Οι Ολυμπιακοί Αγώνες απέσπασαν εθνικούς οικονομικούς πόρους από πιο αξιόλογες εργασίες», «Δαπανήθηκαν υπερβολικά ποσά για την προετοιμασία των Ολυμπιακών Αγώνων» και «Αυξήθηκε η κερδοσκοπία».

Η μεταβλητή «Θετικές κοινωνικές συνέπειες» εξήχθη από τις επιμέρους μεταβλητές «Βελτιώθηκε το επίπεδο παροχής υπηρεσιών», «Η Αθήνα έγινε πιο όμορφη πόλη», «Αυξήθηκαν τα πάρκα και οι εγκαταστάσεις αναψυχής», «Βελτιώθηκαν τα υπάρχοντα μέσα μαζικής μεταφοράς», «Δημιουργήθηκαν νέα και καλύτερα μέσα μαζικής

μεταφοράς», «Βελτιώθηκε το οδικό δίκτυο», «Βελτιώθηκαν οι αεροπορικές μετακινήσεις», «Βελτιώθηκε το κυκλοφοριακό πρόβλημα», «Ενισχύθηκαν οι εγκαταστάσεις υγείας και περίθαλψης», «Βελτιώθηκαν οι συνθήκες υγιεινής στα εστιατόρια», «Αναπτύχθηκαν οι τουριστικές εγκαταστάσεις», «Αυξήθηκαν τα εμπορικά καταστήματα», «Αυξήθηκε η ποικιλία των προϊόντων στα εμπορικά καταστήματα», «Δημιουργήθηκαν νέες σύγχρονες αθλητικές εγκαταστάσεις», «Αυξήθηκαν οι ευκαιρίες για δραστηριότητες στον ελεύθερο χρόνο» και «Αυξήθηκε η εθνική υπερηφάνεια των κατοίκων της Αθήνας».

Η μεταβλητή «Αρνητικές κοινωνικές επιπτώσεις» εξήχθη από τις επιμέρους μεταβλητές «Αναπτύχθηκε η βιομηχανία ψυχαγωγίας (bar, nightclubs, casino κ.α.)», «Αυξήθηκε η οικοδομική δραστηριότητα» και «Ενισχύθηκε η ξενοφοβία και ο ρατσισμός».

Η μεταβλητή «Θετικές περιβαλλοντικές συνέπειες» εξήχθη από τις επιμέρους μεταβλητές «Αντιμετωπίστηκε το πρόβλημα με τα αδέσποτα ζώα στους δρόμους της Αθήνας», «Αυξήθηκε το πράσινο στα πάρκα και τις πλατείες», «Μειώθηκε η ατμοσφαιρική ρύπανση εξαιτίας της χρήσης των νέων Μέσων Μαζικής Μεταφοράς και τη μείωση της χρήσης Ι.Χ.» , «Εντάθηκαν οι προσπάθειες για την καθαριότητα στην Αθήνα (περισσότεροι κάδοι, απορριμματοφόρα κ.α.)», «Εντάθηκαν οι προσπάθειες για την ανακύκλωση» και «Οι Ολυμπιακοί Αγώνες αποτέλεσαν κίνητρο για τη συντήρηση πολιτισμικών μνημείων».

Η μεταβλητή «Αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις» εξήχθη από τις επιμέρους μεταβλητές «Προκλήθηκε ρύπανση των υδάτων», «Η κατασκευή ξενοδοχείων και άλλων τουριστικών εγκαταστάσεων προκάλεσε την καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος», «Η κατασκευή των Ολυμπιακών έργων προκάλεσε καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος», «Η μεγάλη συσσώρευση πληθυσμού επιβάρυνε την Αθήνα με επιπλέον τόνους απορριμμάτων», «Καταπατήθηκαν χώροι φυσικού κάλλους» και «Καταστράφηκαν ιστορικά και πολιτισμικά αξιοθέατα».

Μετά από τη δημιουργία των νέων μεταβλητών, οι οποίες θεωρήθηκαν εξαρτημένες μεταβλητές, πραγματοποιήθηκε Ανάλυση Διακύμανσης Μονής Κατεύθυνσης (ONE-WAY ANOVA), μέσο της οποίας βρέθηκαν οι μέσες τιμές των εξαρτημένων μεταβλητών για κάθε υποκατηγορία των δημογραφικών μεταβλητών και πραγματοποιήθηκε ο έλεγχος της ισότητας αυτών. Η αρχική υπόθεση ήταν ότι οι μέσες τιμές των εξαρτημένων μεταβλητών ήταν ίσες για κάθε υποομάδα της κάθε δημογραφικής μεταβλητής, η οποία απορρίπτεται στις περιπτώσεις όπου η σημαντικότητα (Sig) του ελέγχου F ήταν μικρότερη του 0,10,

0,05 ή 0,01 σε επίπεδο σημαντικότητας 10%, 5% ή 1% αντίστοιχα. Σε αυτή την περίπτωση, δεχθήκαμε την εναλλακτική υπόθεση, ότι, δηλαδή, τουλάχιστον μία μέση τιμή διαφέρει σημαντικά από τις υπόλοιπες.

8.2 ANOVA για τις διαφορετικές αντιλήψεις των ατόμων σε σχέση με τα δημογραφικά τους χαρακτηριστικά

Αρχικά πραγματοποιήθηκαν έλεγχοι F για τη σύγκριση των αντιλήψεων των κατοίκων για τις θετικές και αρνητικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων κατά γένος και ηλικιακή υποομάδα. Οι μέσες τιμές για την κάθε υποκατηγορία, μαζί με το αποτέλεσμα των ελέγχων παρουσιάζονται στους Πίνακες 8.1 και 8.2. Από την ανάλυση προέκυψε ότι η υπόθεση μηδέν δεν απορρίπτεται για το σύνολο των περιπτώσεων σε επίπεδο σημαντικότητας 90%. Δηλαδή, **δεν διαπιστώθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στις απόψεις των ατόμων διαφορετικού φύλου και ηλικίας σχετικά με τις επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων.** Σε αντίθετα αποτελέσματα κατέληξαν οι Kim and Petrick (2005) στην ερευνά τους για τις επιπτώσεις του Παγκοσμίου Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου στη Seoul. Τα αποτελέσματα τους έδειξαν ότι οι νεότεροι κάτοικοι ήταν περισσότερο ευαίσθητοι στις αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις, ενώ οι γυναίκες επέδειξαν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για τις θετικές οικονομικές επιπτώσεις. Συμπεραίνουμε ότι οι κάτοικοι της Αθήνας είχαν παρόμοιες αντιλήψεις για το σύνολο των επιπτώσεων των Ολυμπιακών Αγώνων ασχέτως φύλου και ηλικίας.

Πίνακας 8.1 Αποτελέσματα των ελέγχων F στο ANOVA για τη σύγκριση των αντιλήψεων των κατοίκων για τις θετικές και αρνητικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων κατά γένος

Θετικές και αρνητικές επιπτώσεις	Άντρας (n=48)	Γυναίκα (n=42)	F	Sig..
Θετικές οικονομικές συνέπειες	3,30	3,30	,000	,991
Αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις	3,85	3,99	1,223	,272
Θετικές κοινωνικές συνέπειες	3,51	3,56	,146	,704
Αρνητικές κοινωνικές επιπτώσεις	3,07	2,97	,636	,427
Θετικές περιβαλλοντικές συνέπειες	3,19	3,30	,485	,488
Αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις	2,94	3,03	,222	,639

Πίνακας 8.2 Αποτελέσματα των ελέγχων F στο ANOVA για τη σύγκριση των αντιλήψεων των κατοίκων για τις θετικές και αρνητικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων κατά ηλικία

Θετικές και αρνητικές επιπτώσεις	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	F	Sig.

	(v=17)	(v=21)	(v=32)	(v=24)	(v=6)		
Θετικές οικονομικές συνέπειες	3,10	3,10	3,46	3,44	3,20	,900	,467
Αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις	3,89	3,95	3,83	3,98	4,16	,435	,783
Θετικές κοινωνικές συνέπειες	3,52	3,26	3,54	3,74	3,70	1,588	,184
Αρνητικές κοινωνικές επιπτώσεις	3,09	3,14	2,82	3,02	3,44	1,737	,148
Θετικές περιβαλλοντικές συνέπειες	3,15	3,27	3,08	3,47	3,44	1,037	,392
Αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις	2,98	3,16	3,09	2,68	3,05	,939	,445

Στη συνέχεια, πραγματοποιήθηκε έλεγχος F για τη σύγκριση των αντιλήψεων των κατοίκων για τις θετικές και αρνητικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων κατά περιοχή διαμονής. Οι μέσες τιμές για την κάθε υποκατηγορία, μαζί με το αποτέλεσμα των ελέγχων παρουσιάζονται στον Πίνακα 8.3. Από την ανάλυση προέκυψε ότι η σημαντικότητα F ήταν μικρότερη του 0,05 για δύο παράγοντες επιπτώσεων και συνεπώς, η υπόθεση μηδέν απορρίπτεται σε επίπεδο σημαντικότητας 5%. Διαπιστώνουμε ότι οι κάτοικοι του Αιγάλεω έδειξαν μεγαλύτερη ευαισθησία για τις «Αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις» των Ολυμπιακών Αγώνων, ενώ οι κάτοικοι του Αμαρουσίου είχαν την υψηλότερη μέση τιμή για τον παράγοντα «Θετικές περιβαλλοντικές συνέπειες». Συμπεραίνουμε ότι **οι Ολυμπιακοί Αγώνες επιβάρυναν οικονομικά τους κατοίκους της Δυτικής Αττικής, ενώ συνέβαλαν στη βελτίωση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος στα Βόρεια Προάστια της Αττικής.**

Πίνακας 8.3 Αποτελέσματα των ελέγχων F στο ANOVA για τη σύγκριση των αντιλήψεων των κατοίκων για τις θετικές και αρνητικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων κατά περιοχή διαμονής

Θετικές και αρνητικές επιπτώσεις	Μαρούσι (v=25)	Νέο Φάληρο (v=25)	Βούλα (v=25)	Αιγάλεω (v=25)	F	Sig.
Θετικές οικονομικές συνέπειες	3,38	3,25	3,55	3,04	1,543	,208
Αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις	3,82	3,95	3,78	4,14	1,578	,020**
Θετικές κοινωνικές συνέπειες	3,71	3,35	3,59	3,50	1,301	,279
Αρνητικές κοινωνικές επιπτώσεις	3,12	2,80	3,14	3,02	1,550	,207
Θετικές περιβαλλοντικές συνέπειες	3,58	2,98	3,28	3,15	2,932	,037**
Αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις	2,72	3,20	2,90	3,12	1,410	,245

** στατιστικά σημαντική μεταβλητή σε ποσοστό 5%

Έπειτα, πραγματοποιήθηκε ANOVA για τη σύγκριση των αντιλήψεων των κατοίκων για τις θετικές και αρνητικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων κατά κατηγορία επαγγέλματος. Οι μέσες τιμές για την κάθε υποκατηγορία, μαζί με το αποτέλεσμα των ελέγχων F παρουσιάζονται στον Πίνακα 8.4. Από την ανάλυση προέκυψε ότι η σημαντικότητα F ήταν μικρότερη του 0,05 για τον παράγοντα «Αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις» και επομένως, η υπόθεση μηδέν απορρίπτεται σε επίπεδο

σημαντικότητας 5%. **Οι Δημόσιοι Υπάλληλοι θεωρούσαν τις οικονομικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων περισσότερο αρνητικές σε σχέση με τις υπόλοιπες επαγγελματικές ομάδες, ενώ οι ελεύθεροι επαγγελματίες ήταν οι περισσότερο αισιόδοξοι.** Το αποτέλεσμα αυτό σχετίζεται μάλλον με τη Θεωρία της Κοινωνικής Συναλλαγής (Social Exchange Theory), σύμφωνα με την οποία οι κάτοικοι δέχονται να υποστηρίξουν ή να είναι θετικοί απέναντι σε κάτι, μόνο όταν προσδοκούν προσωπικά οφέλη από αυτό. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, είναι μάλλον αποδεκτό ότι οι Δημόσιοι Υπάλληλοι δεν έχουν προσωπικό οικονομικό όφελος από τους Ολυμπιακούς Αγώνες, ενώ το αντίθετο συμβαίνει με τους ελεύθερους επαγγελματίες, οι οποίοι αναμένουν ή απολαμβάνουν οικονομικά οφέλη ως αποτέλεσμα της πραγματοποίησης των Ολυμπιακών Αγώνων, κυρίως εξαιτίας της τουριστικής ανάπτυξης.

Πίνακας 8.4 Αποτελέσματα των ελέγχων F στο ANOVA για τη σύγκριση των αντιλήψεων των κατοίκων για τις θετικές και αρνητικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων κατά επάγγελμα

Θετικές και αρνητικές επιπτώσεις	Ιδιωτικός υπάλληλος (v=20)	Δημόσιος υπάλληλος (v=26)	Ελεύθερος επαγγελματίας (v=23)	Οικιακά Σπουδαστής (v=9)	Φοιτητής/Ανεργος (v=8)	Ανεργος (v=2)	Συνταξιούχος (v=12)	F	Sig.
Θετικές οικονομικές συνέπειες	3,27	3,21	3,41	3,47	3,17	3,43	3,29	,199	,976
Αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις	3,60	4,10	3,00	4,01	3,95	3,91	3,15	2,254	,045**
Θετικές κοινωνικές συνέπειες	3,30	3,36	3,71	3,70	3,60	3,31	3,84	1,539	,174
Αρνητικές κοινωνικές επιπτώσεις	2,88	2,92	3,34	2,66	3,08	3,16	3,05	1,854	,097***
Θετικές περιβαλλοντικές συνέπειες	3,05	3,00	3,36	3,50	3,14	3,33	3,77	1,997	,074***
Αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις	2,99	3,23	2,77	2,79	3,12	3,25	2,88	,629	,706

** στατιστικά σημαντική μεταβλητή σε ποσοστό 5%

*** στατιστικά σημαντική μεταβλητή σε ποσοστό 10%

Ακόμη, η υπόθεση μηδέν απορρίπτεται για τις «Αρνητικές κοινωνικές επιπτώσεις» και για τις «Θετικές περιβαλλοντικές συνέπειες» σε επίπεδο σημαντικότητας 10%. Διαπιστώνεται ότι **οι άνεργοι αντιλαμβάνονται τις κοινωνικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων περισσότερο αρνητικές από τους υπόλοιπους εργαζόμενους.** Ταυτόχρονα, **οι συνταξιούχοι θεωρούν ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες είχαν θετικές επιπτώσεις στον περιβάλλον τις Αθήνας.**

Ακολούθως, πραγματοποιήθηκε ANOVA για τη σύγκριση των αντιλήψεων των κατοίκων για τις θετικές και αρνητικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων κατά

κατηγορία μορφωτικού επιπέδου. Οι μέσες τιμές για την κάθε υποκατηγορία, μαζί με το αποτέλεσμα των τεστ ANOVA παρουσιάζονται στον Πίνακα 8.5. Στατιστικά σημαντικές διαφορές των μέσων τιμών ($\text{Sig.} < 0,05$) παρουσιάστηκαν για τις μεταβλητές «Αρνητικές Περιβαλλοντικές επιπτώσεις» και «Αρνητικές κοινωνικές επιπτώσεις», για τις οποίες η υπόθεση μηδέν απορρίπτεται σε επίπεδο σημαντικότητας 5% και 1% αντίστοιχα. Οι κάτοχοι Μεταπτυχιακού Τίτλου έδωσαν τις μεγαλύτερες μέσες τιμές για τις δύο μεταβλητές, ενώ οι Απόφοιτοι Γυμνασίου, Λυκείου και ΙΕΚ έδωσαν τις χαμηλότερες μέσες τιμές. Συμπεραίνουμε ότι **τα άτομα υψηλότερου μορφωτικού επιπέδου να εμφανίζονται περισσότερο προβληματισμένα σχετικά με τις αρνητικές επιπτώσεις ενός Μεγάλου Γεγονότος όπως είναι Ολυμπιακοί Αγώνες, σε σχέση με τα άτομα χαμηλότερης μόρφωσης.**

Πίνακας 8.5 Αποτελέσματα των ελέγχων F στο ANOVA για τη σύγκριση των αντιλήψεων των κατοίκων για τις θετικές και αρνητικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων κατά μορφωτικό επίπεδο.

Θετικές και αρνητικές επιπτώσεις	Απόφοιτος Γυμνασίου (v=2)	Απόφοιτος Λυκείου (v=19)	Απόφοιτος ΙΕΚ (v=15)	Απόφοιτος ΤΕΙ (v=21)	Απόφοιτος ΑΕΙ (v=26)	Κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου (v=12)	Κάτοχος Διδακτορικού Τίτλου (v=6)	F.	Sig.
Θετικές οικονομικές συνέπειες	3,62	3,61	3,46	3,32	3,29	2,82	2,67	1,614	,152
Αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις	3,66	4,00	3,88	3,65	4,07	4,04	3,90	,994	,434
Θετικές κοινωνικές συνέπειες	3,68	3,75	3,59	3,28	3,71	3,25	3,38	1,605	,154
Αρνητικές κοινωνικές επιπτώσεις	2,66	2,70	2,66	3,063	3,17	3,61	3,06	4,428	,001*
Θετικές περιβαλλοντικές συνέπειες	2,83	3,50	3,22	3,05	3,16	3,54	3,20	1,028	,412
Αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις	3,50	2,56	3,04	2,95	2,89	3,70	3,16	2,229	,047**

* στατιστικά σημαντική μεταβλητή σε ποσοστό 1%

** στατιστικά σημαντική μεταβλητή σε ποσοστό 5%

Εν συνεχεία, πραγματοποιήθηκε ANOVA για τη σύγκριση των αντιλήψεων των κατοίκων για τις θετικές και αρνητικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων κατά κατηγορία εισοδήματος. Οι μέσες τιμές για την κάθε υποκατηγορία, μαζί με το αποτέλεσμα των τεστ ANOVA παρουσιάζονται στον Πίνακα 8.6. Στατιστικά σημαντικές διαφορές των μέσων τιμών βρέθηκαν για τρεις από τις έξι μεταβλητές. Η υπόθεση μηδέν απορρίπτεται για τις μεταβλητές «Θετικές κοινωνικές συνέπειες» και «Θετικές περιβαλλοντικές συνέπειες» σε επίπεδο σημαντικότητας 1%, ενώ η μεταβλητή «Αρνητικές

οικονομικές επιπτώσεις απορρίπτεται σε επίπεδο σημαντικότητας 5%. Πιο συγκεκριμένα, διαπιστώθηκε ότι οι κάτοικοι με εισόδημα 30.001-35.000€ είχαν τις μεγαλύτερες μέσες τιμές για τη μεταβλητή «Θετικές περιβαλλοντικές συνέπειες». Αντίθετα, οι κάτοικοι με χαμηλότερα εισοδήματα, βρέθηκαν περισσότερο ευαίσθητοι ως προς τις «Αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις». Από αυτό τη διαπίστωση εξάγεται το συμπέρασμα ότι **οι κάτοικοι με τα υψηλότερα εισοδήματα ωφελήθηκαν από τους Ολυμπιακούς Αγώνες περισσότερο από εκείνους με τα χαμηλότερα εισοδήματα.**

Πίνακας 8.6 Αποτελέσματα των ελέγχων F στο ANOVA για τη σύγκριση των αντιλήψεων των κατοίκων για τις θετικές και αρνητικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων κατά κατηγορία εισοδήματος

Θετικές και αρνητικές επιπτώσεις	0-5000 euro (v=9)	5001-10000 euro (v=24)	10001-15000 euro (v=21)	15001-20000 euro (v=14)	20001-25000 euro (v=15)	25001-30000 euro (v=5)	30001-35000 euro (v=5)	35001-40000 euro (v=4)	>40001 euro (v=3)
Θετικές οικονομικές συνέπειες	3,48	3,17	3,23	2,99	3,83	3,10	3,60	3,37	2,91
Αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις	3,77	3,97	4,30	3,82	3,58	3,33	3,93	4,12	4,22
Θετικές κοινωνικές συνέπειες	3,79	3,37	3,69	3,14	3,85	3,33	4,21	3,04	3,16
Αρνητικές κοινωνικές επιπτώσεις	2,77	2,87	3,09	2,90	3,26	3,53	2,33	3,41	3,55
Θετικές περιβαλλοντικές συνέπειες	3,57	2,88	3,58	2,79	3,48	3,50	3,96	2,70	3,00
Αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις	2,74	3,20	2,73	3,54	2,67	2,86	2,03	3,37	4,00

Θετικές και αρνητικές επιπτώσεις

F

Sig.

Θετικές οικονομικές συνέπειες

1,228

,292

Αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις

2,417

,021**

Θετικές κοινωνικές συνέπειες^a

2,941

,006

Αρνητικές κοινωνικές επιπτώσεις

2,566

,140

Θετικές περιβαλλοντικές συνέπειες

3,845

,001*

Αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις

2,886

,700

* στατιστικά σημαντική μεταβλητή σε ποσοστό 1%

** στατιστικά σημαντική μεταβλητή σε ποσοστό 5%

^a η μεταβλητή απορρίφθηκε με το τεστ Levene's λόγω ανισότητας των διακυμάνσεων

Συνακόλουθα, πραγματοποιήθηκε ANOVA για τη σύγκριση των αντιλήψεων των κατοίκων για τις θετικές και αρνητικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων κατά οικογενειακή κατάσταση. Οι μέσες τιμές για την κάθε υποκατηγορία, μαζί με το

αποτέλεσμα των τεστ ANOVA παρουσιάζονται στον Πίνακα 8.7. Στατιστικά σημαντικές διαφορές βρέθηκαν για δύο από τις έξι μεταβλητές. Η υπόθεση μηδέν απορρίπτεται για τη μεταβλητή «Θετικές οικονομικές συνέπειες» σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. Η υπόθεση μηδέν για τη μεταβλητή «Θετικές περιβαλλοντικές συνέπειες» απορρίπτεται σε επίπεδο σημαντικότητας 5%. **Οι κάτοικοι της κατηγορίας «εν διαστάσει» σημείωσαν την υψηλότερη μέση τιμή για τη μεταβλητή «Θετικές οικονομικές συνέπειες». Οι παντρεμένοι έδωσαν υψηλότερη μέση τιμή για τη μεταβλητή «Θετικές περιβαλλοντικές συνέπειες».**

Πίνακας 8.7 Αποτελέσματα των ελέγχων F στο ANOVA για τη σύγκριση των αντιλήψεων των κατοίκων για τις θετικές και αρνητικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων κατά οικογενειακή κατάσταση

Θετικές και αρνητικές επιπτώσεις	Ανύπανδρος (v=23)	Παντρεμένος (v=58)	Χήρος (v=6)	Διαζευγμένος (v=6)	Εν διαστάσει (v=1)	Συμβίωση (v=6)	F	Sig.
Θετικές οικονομικές συνέπειες	3,30	3,55	2,29	3,00	3,62	2,18	5,714	,000*
Αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις ^a	3,73	3,95	4,52	3,33	4,83	4,13	3,344	,008
Θετικές κοινωνικές συνέπειες ^a	3,58	3,76	2,52	3,02	3,50	2,73	9,071	,000
Αρνητικές κοινωνικές επιπτώσεις	3,18	2,94	3,33	3,27	2,00	2,77	1,722	,137
Θετικές περιβαλλοντικές συνέπειες	3,21	3,42	2,69	2,72	3,00	2,86	2,309	,050**
Αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις ^a	3,21	2,69	4,4444	2,7500	2,3333	3,8889	7,627	,000

* στατιστικά σημαντική μεταβλητή σε ποσοστό 1%

** στατιστικά σημαντική μεταβλητή σε ποσοστό 5%

^a η μεταβλητή απορρίφθηκε με το τεστ Levene's λόγω ανισότητας των διακυμάνσεων

Τέλος, πραγματοποιήθηκε ANOVA για τη σύγκριση των αντιλήψεων των κατοίκων για τις θετικές και αρνητικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων για τους κατοίκους που είχαν ή δεν είχαν παιδιά. Οι μέσες τιμές για την κάθε υποκατηγορία, μαζί με το αποτέλεσμα των τεστ ANOVA παρουσιάζονται στον Πίνακα 8.8. Σημαντικές διαφορές των μέσων τιμών βρέθηκαν για τέσσερις από τις έξι μεταβλητές. Η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται για τις μεταβλητές «Αρνητικές κοινωνικές επιπτώσεις», «Θετικές κοινωνικές επιπτώσεις» και «Θετικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις» σε επίπεδο σημαντικότητας 10%. Η υπόθεση μηδέν απορρίπτεται για τη μεταβλητή

«Αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις» σε επίπεδο σημαντικότητας 5%. Οι κάτοικοι της Αθήνας οι οποίοι δεν είχαν παιδιά εμφάνισαν τις υψηλότερες μέσες τιμές για τις μεταβλητές «Αρνητικές κοινωνικές επιπτώσεις» και «Αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις», ενώ λιγότερο αρνητικοί ήταν οι κάτοικοι με παιδιά. Αντίθετα, **οι κάτοικοι με παιδιά ήταν συμφώνησαν περισσότερο από τους κατοίκους χωρίς παιδιά με τις Θετικές Περιβαλλοντικές και Κοινωνικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων.** Το αποτέλεσμα αυτό συμφωνεί με τον Waitt (2003), ο οποίος βρήκε ότι οι οικογενειάρχες με παιδιά, επέδειξαν μεγάλη ευφορία ως προς τις επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων του Σίδνευ.

Πίνακας 8.8 Αποτελέσματα των ελέγχων F στο ANOVA για τη σύγκριση των αντιλήψεων των κατοίκων για τις θετικές και αρνητικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων ανά άτομα με ή χωρίς παιδιά

Θετικές και αρνητικές επιπτώσεις	Άτομα με παιδιά (v=52)	Άτομα χωρίς παιδιά (v=48)	F	Sig.
Θετικές οικονομικές συνέπειες	3,36	3,24	,410	,524
Αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις	3,91	3,93	,007	,935
Θετικές κοινωνικές συνέπειες	3,66	3,41	3,570	,062***
Αρνητικές κοινωνικές επιπτώσεις	2,90	3,15	3,913	,051***
Θετικές περιβαλλοντικές συνέπειες	3,38	3,11	3,284	,073***
Αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις	2,77	3,22	6,310	,014**

** στατιστικά σημαντική μεταβλητή σε ποσοστό 5%

*** στατιστικά σημαντική μεταβλητή σε ποσοστό 10%

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από τη βιβλιογραφία γνωρίζουμε ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες έχουν πρόσφατα αναγνωριστεί όχι μόνο για το ρόλο τους στην ανάδειξη του διεθνούς προφίλ της περιοχής όπου φιλοξενούνται, αλλά και για τη βελτίωση της Ποιότητας Ζωής στην περιοχή αυτή μακροχρόνια (Deccio et al. 2002). Η τόνωση της οικονομίας, η δημιουργία νέων υποδομών και εγκαταστάσεων, η εφαρμογή περιβαλλοντικών πρακτικών και η τουριστική αναγέννηση αποτελούν χαρακτηριστικά στοιχεία των αλλαγών που υφίστανται οι Ολυμπιακές πόλεις · αλλαγές οι οποίες συμβάλλουν στη βελτίωση της Ποιότητας Ζωής των κατοίκων. Η εμπειρία, ωστόσο, αποδεικνύει ότι όταν μία περιοχή γίνεται προορισμός, η Ποιότητα Ζωής των κατοίκων της επηρεάζεται όχι μόνο θετικά, αλλά και αρνητικά (Gursoy et al. 2002), καθώς, οι κάτοικοι των περιοχών αυτών λαμβάνουν μία ευρεία γκάμα από θετικές, αλλά και αρνητικές επιπτώσεις (Owen, 2002).

Η διεξαγωγή της παρούσας εργασίας είχε σκοπό να διερευνηθεί η υπόθεση εάν η Ποιότητα Ζωής στην Αθήνα υπέστη βελτίωση μετά από τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004. Για την επίτευξη του σκοπού της εργασίας τέθηκαν τρεις κύριοι στόχοι. Ο πρώτος στόχος ήταν να αξιολογηθούν οι αντιλήψεις των κατοίκων της Αθήνας για τις κυριότερες θετικές και αρνητικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004. Ο δεύτερος στόχος ήταν να αξιολογηθεί η Ποιότητα Ζωής στην Αθήνα μετά από τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004. Ο τρίτος στόχος ήταν η αναζήτηση του ρόλου των δημογραφικών χαρακτηριστικών των κατοίκων στις αντιλήψεις αυτών για τις επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην Ποιότητα της Ζωής τους.

Η εμπειρική έρευνα πραγματοποιήθηκε το καλοκαίρι του 2005 στην Αθήνα και το τυχαίο δείγμα αποτελούνταν από 100 άτομα, κατοίκους Φαλήρου, Αμαρουσίου, Βούλας και Αιγάλεω Αττικής. Από τη στατιστική ανάλυση προέκυψε το δημογραφικό προφίλ των συμμετεχόντων στην έρευνα. Περισσότεροι από τους μισούς ερωτηθέντες (52%) ήταν γυναίκες, 32% είχε ηλικία 40-49 ετών, το 26% ήταν δημόσιοι υπάλληλοι, 26% των ερωτηθέντων ήταν απόφοιτοι Α.Ε.Ι. και 24% είχαν εισόδημα 5.001-10.000€. Ένα μεγάλο ποσοστό του δείγματος (58%) ήταν παντρεμένοι, το 52% είχε παιδιά και το 24% είχε 2 παιδιά. Όσον αφορά στη συμμετοχή των κατοίκων της Αθήνας στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004, διαπιστώθηκε ότι 12 άτομα (12%) ήταν εθελοντές και θεατές, 20 άτομα

(20%) μόνο θεατές, 8 (8%) άτομα μόνο εθελοντές και 60 άτομα (60%) δεν είχαν καμία συμμετοχή.

Οι αντιλήψεις των κατοίκων αξιολογήθηκαν σε τρεις κατηγορίες επιπτώσεων · τις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Όσον αφορά στις οικονομικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, οι περισσότεροι ερωτηθέντες συμφώνησαν με την άποψη ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες έφεραν έσοδα για την τοπική αυτοδιοίκηση και ότι αυξήθηκαν οι οικονομικές επενδύσεις στην Αθήνα. Ακόμη, το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος θεωρεί ότι η αύξηση της εμπορικής κίνησης που συνέβη κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων, διατηρήθηκε αναλλοίωτη ένα χρόνο μετά από την διεξαγωγή τους. Επιπρόσθετα, διαπιστώθηκε ότι ένα πολύ μεγάλο ποσοστό του δείγματος, το 72% συμφώνησε με τον ισχυρισμό «Οι Ολυμπιακοί Αγώνες αποτέλεσαν κίνητρο για την ανάπτυξη του τουρισμού». Εξάλλου, σύμφωνα με το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών η αφίξεις τουριστών από το εξωτερικό αυξήθηκε κατά 8% στο πρώτο εξάμηνο του 2005.

Παρόλα αυτά, τα περισσότερα άτομα διαφώνησαν με την άποψη ότι βελτιώθηκε το οικονομικό επίπεδο στην Αθήνα, ενώ αντίθετα πίστευαν ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες τους επιβάρυναν οικονομικά, επιφέροντας αύξηση στις τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών και στη φορολογία. Συμπεραίνουμε ότι είναι πιθανόν οι κάτοικοι της Αθήνας να θεωρούν ότι μέρος του κόστους της πραγματοποίησης των Ολυμπιακών Αγώνων μετακυλίστηκε στη φορολογία τους. Έντονη δυσαρέσκειά εξέφρασαν οι κάτοικοι της Αθήνας για την οικονομική διαχείριση των Ολυμπιακών Αγώνων, και η πλειοψηφία συμφώνησε ότι δαπανήθηκαν χρήματα που θα μπορούσαν να είχαν αξιοποιηθεί με άλλο τρόπο για την καλυτέρευση της ζωής τους. Τα συμπεράσματα συμφωνούν με τους Fredline and Faulkner (2000), οι οποίοι βρήκαν ότι η διεξαγωγή του Indy στην Αυστραλία συντελεί στην αύξηση των τιμών των αγαθών, των υπηρεσιών και των ακινήτων.

Όσον αφορά στις κοινωνικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, οι περισσότεροι ερωτηθέντες συμφώνησαν με την άποψη ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες βελτίωσαν την εικόνα της Αθήνας, αφήνοντας κληρονομιά μία πιο όμορφη πόλη, με περισσότερο πράσινο και προσφέροντας καλύτερη αισθητική τοπίου και περισσότερες ευκαιρίες αναψυχής στους κατοίκους της Αθήνας. Ακόμη, διαπιστώθηκε ότι η πλειοψηφία των κατοίκων συμφώνησε ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες της Αθήνας συνέβαλαν σημαντικά στη βελτίωση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς και του οδικού δικτύου. Συμπεραίνουμε ότι το δίκτυο μετακινήσεων στην Αττική, προσφέρει υψηλότερου επιπέδου υπηρεσίες στους κατοίκους της Αθήνας. Σημαντική κληρονομιά θεώρησαν οι κάτοικοι της Αθήνας

τα μεγάλα Αθλητικά Ολυμπιακά έργα, τις βελτιωμένες τουριστικές εγκαταστάσεις και το βελτιωμένο τομέα της υγείας. Επιπλέον, η πραγματοποίηση των Ολυμπιακών Αγώνων επέδρασε θετικά στον πατριωτισμό των κατοίκων της Αθήνας αυξάνοντας την υπερηφάνεια για τη χώρα τους.

Αν και καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι οι κοινωνικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων ήταν θετικές για τους κατοίκους της Αθήνας, οι περισσότεροι κάτοικοι της Αθήνας είχαν την άποψη ότι ένα χρόνο μετά από τους Ολυμπιακούς Αγώνες, η Αθήνα είναι πλουσιότερη σε κτιριακές εγκαταστάσεις (αθλητικές και μη). Από αυτή τη διαπίστωση προκύπτει το συμπέρασμα ότι η αυξημένη οικοδομική δραστηριότητα επιβάρυνε το δομημένο περιβάλλον αυξάνοντας τους ήδη υψηλούς συντελεστές δόμησης στην Αθήνα και προκαλώντας ίσως δυσφορία στους κατοίκους της Αθήνας.

Όσον αφορά στις κοινωνικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, από την έρευνα εξήχθη το συμπέρασμα ότι οι κάτοικοι της Αθήνας είχαν την άποψη ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες επέδρασαν θετικά στο περιβάλλον της Αθήνας, αποτελώντας κίνητρο για την εφαρμογή προγραμμάτων καθαριότητας, αντιμετώπισης των αδέσποτων ζώων και φύτευσης εστιών πρασίνου στην πόλη, καθιστώντας την Αθήνα περισσότερο βιώσιμη πόλη, σε σχέση με την κατάσταση που επικρατούσε πριν από τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Ακόμη, από την έρευνα διαπιστώθηκε ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες της Αθήνας, είχαν ως αποτέλεσμα την συντήρηση του πολιτισμικού πλούτου και, πιο συγκεκριμένα, των αρχαίων μνημείων που κοσμούν διάφορες περιοχές της Αθήνας.

Από την έρευνα προέκυψε το συμπέρασμα ότι η δημιουργία και χρήση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς, ελάχιστα μόνο συνέβαλε στην ελάττωση της προκαλούμενης ατμοσφαιρικής ρύπανσης από τα ΙΧ, ενώ η αυξημένη ανάπτυξη τουριστικών εγκαταστάσεων (π.χ. ξενοδοχείων) έβλαψε το περιβάλλον της Αθήνας.

Η στάση των κατοίκων της Αθήνας απέναντι στο ενδεχόμενο να ξαναφιλοξενηθούν οι Αγώνες στο μέλλον στην Αθήνα ήταν θετική. Από την άλλη, διαπιστώθηκε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των κατοίκων της Αθήνας θεωρεί ότι το κόστος των Ολυμπιακών Αγώνων ξεπερνά τα οφέλη. Η θετική στάση των κατοίκων της Αθήνας πιθανόν να οφείλεται σε συναισθηματικούς παράγοντες που συνδέονται με την ιστορική καταγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων από την Ελλάδα και είναι για τους κατοίκους της Αθήνας σημαντικότερα από το πραγματικό κόστος ή όφελος των Αγώνων.

Όσον αφορά στην αξιολόγηση της Ποιότητας Ζωής στην Αθήνα, προέκυψε ότι οι κάτοικοι ήταν ικανοποιημένοι με τις διαπροσωπικές τους σχέσεις, με την υγεία τους και με τα περιουσιακά τους στοιχεία. Ωστόσο, διαπιστώθηκε ότι οι κάτοικοι ήταν

δυσανεστημένοι με το ατομικό τους εισόδημα, με τις τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών, με τη φορολογία τους και με την κατάσταση του περιβάλλοντος στην Αθήνα μετά από τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004. Το ποσοστό εκείνων, οι οποίοι ήταν ικανοποιημένοι από τις ευκαιρίες αναψυχής στην Αθήνα, ήταν περίπου ίδιο με το ποσοστό όσων αισθάνονται δυσανεσκεια.

Στο τρίτο μέρος της εργασίας πραγματοποιήθηκε Ανάλυση Διακύμανσης Μονής Κατεύθυνσης για την εύρεση των αιτιών στις διαφορετικές αντιλήψεις των κατοίκων της Αθήνας σε σχέση με τις επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων. Διαπιστώθηκε ότι οι κάτοικοι της Αθήνας είχαν παρόμοιες αντιλήψεις για το σύνολο των επιπτώσεων των Ολυμπιακών Αγώνων, ασχέτως φύλου και ηλικίας. Ακόμη, προέκυψε το συμπέρασμα ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες επιβάρυναν οικονομικά τους κατοίκους της Δυτικής Αττικής, ενώ συνέβαλαν στη βελτίωση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος στα Βόρεια Προάστια της Αττικής.

Οι Δημόσιοι Υπάλληλοι θεωρούσαν τις οικονομικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων περισσότερο αρνητικές σε σχέση με τις υπόλοιπες επαγγελματικές ομάδες, ενώ οι ελεύθεροι επαγγελματίες ήταν οι περισσότερο αισιόδοξοι. Οι Kim and Petrick (2005) βρήκαν ότι οι Δημόσιοι Υπάλληλοι πίστευαν ότι το Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου βελτίωσε την οικονομία στη Σεούλ περισσότερο σε σχέση με τα άλλα επαγγέλματα. Οι άνεργοι αντιλαμβάνονταν τις κοινωνικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων περισσότερο αρνητικές από τους υπόλοιπους εργαζόμενους. Ταυτόχρονα, οι συνταξιούχοι θεωρούσαν ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες είχαν θετικές επιπτώσεις στον περιβάλλον τις Αθήνας

Τα άτομα υψηλότερου μορφωτικού επιπέδου εμφανίστηκαν περισσότερο προβληματισμένα σχετικά με τις αρνητικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, σε σχέση με τα άτομα χαμηλότερης μόρφωσης. Οι κάτοικοι με παιδιά ήταν περισσότερο θετικοί με τις Θετικές Περιβαλλοντικές και Κοινωνικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων σε σχέση με τους κατοίκους χωρίς παιδιά. Το αποτέλεσμα αυτό συμφωνεί με τον Waitt (2003), ο οποίος βρήκε ότι οι οικογενειάρχες με παιδιά, επέδειξαν μεγάλη ευφορία ως προς τις επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων του Σίδνευ.

Εν κατακλείδι, θα μπορούσε να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι η γενική στάση των κατοίκων της Αθήνας υποδήλωσε ότι οι ίδιοι δεν επωφελήθηκαν άμεσα οικονομικά από τους Ολυμπιακούς Αγώνες, ενώ αντίθετα υπέστησαν οικονομικές επιβαρύνσεις. Εντούτοις, η εμπειρία έχει δείξει ότι οι κυριότερες θετικές οικονομικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων προέρχονται από την τουριστική ανάπτυξη, η οποία οφείλεται στη

μεγάλη προβολή που λαμβάνει η εκάστοτε Ολυμπιακή πόλη και πραγματοποιείται σε αρκετά μεγάλο χρονικό βάθος. Για παράδειγμα, πριν από τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1992, η Βαρκελώνη εθεωρείτο η 16^η πιο δημοφιλής τουριστική περιοχή της Ευρώπης και μέχρι το 1999, είχε φτάσει την 3^η θέση. Λαμβάνοντας υπόψη το δεδομένο ότι η έρευνα πραγματοποιήθηκε μόλις 11 μήνες μετά από τη διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, χρονικό διάστημα αρκετά μικρό για να εκφραστεί η εν δυνάμει τουριστική ανάπτυξη της χώρας, συμπεραίνουμε ότι είναι πολύ πιθανό οι αντιλήψεις των κατοίκων σχετικά με τις οικονομικές συνέπειες των Ολυμπιακών Αγώνων να μεταβληθούν στο μέλλον.

Παρά την αρνητική στάση των κατοίκων για τις οικονομικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων, από την έρευνα προέκυψε ότι οι συνθήκες διαβίωσης στην Αθήνα βελτιώθηκαν με τη δημιουργία εγκαταστάσεων και υποδομών, οι οποίες ένα χρόνο μετά από τους Αγώνες, εξυπηρετούν αποτελεσματικά τους κατοίκους της Αθήνας και θα συνεχίσουν να αποτελούν τη σημαντικότερη κληρονομιά των Ολυμπιακών Αγώνων σε βάθος χρόνου. Από την έρευνα συμπεραίνουμε ακόμη, ότι οι κάτοικοι της Αθήνας στη μετα-ολυμπιακή περίοδο απολαμβάνουν ένα καλύτερο δίκτυο μετακινήσεων, έχουν στη διάθεσή τους υπερσύγχρονες αθλητικές εγκαταστάσεις και εγκαταστάσεις περίθαλψης, καθώς και περισσότερες ευκαιρίες αναψυχής, ενώ η αστική ανάπτυξη της πόλης, η οποία πραγματοποιήθηκε κατά την προετοιμασία των Ολυμπιακών Αγώνων, προσφέρει στους κατοίκους της Αθήνας την ευκαιρία να ζουν σε μία πιο όμορφη, «πράσινη» και καθαρή πόλη.

Θα ήταν θεμιτό να σχεδιαστούν εγκαίρως νέες δράσεις, οι οποίες να στοχεύουν στη σωστή συντήρηση των Ολυμπιακών έργων και στη συνέχιση της εφαρμογής των προγραμμάτων, τα οποία πραγματοποιήθηκαν εξαιτίας των Ολυμπιακών Αγώνων και σύμφωνα με τους κατοίκους της Αθήνας, συνέβαλαν στην βελτίωση της Ποιότητας της Ζωής τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ξενόγλωση

1. Andersson T.D., Rustad A. and H. A. Solberg (2004), “Local Residents’ Monetary Evaluation of Sports Events”, *Managing Leisure*, Vol. 9, pp. 145-158
2. Akis, S., Peristianis, N. and J. Warner (1996), “Residents’ Attitudes to Tourism Development: the Case of Cyprus”, *Tourism Management*, Vol. 17, No. 7, pp. 481-494
3. Andranovitch, G., Burbank, M. J. and C. H. Heying (2001), “Olympic Cities: Lessons Learned from Mega-Event Politics”, *Journal of Urban Affairs*, Vol. 23, No. 2, pp. 113-131
4. Basu D. (2004), “Quality-Of-Life Issues in Mental Health Care: Past, Present and Future”, *German Journal of Psychiatry*, Issue 7, Vol. 3, pp. 35-43
5. Bramwell, B. (1997), “Strategic Planning Before and After a Mega-Event”, *Tourism Management*, Vol. 18, No. 3, pp. 167-176
6. Brown, Indy , Brown, R., Cummins, R. A., Felce, D., Matikka, L., Keith, K., Parmenter, T. and R. Schalock (2000), “*Quality of Life: Its Conceptualization, Measurement and Application, A Consensus Document*” , WHO-IASSID Work Plan-Draft, August 2000
7. Cashman, R. (2003), “*Impact of the games on Olympic host cities*”, Centre d’ Estudis Olympics (UAB), International Chair in Olympism
(available at: <http://olympicstudies.uab.es/eng/blue/lessons/fl8.html>)
8. Claussen, C. (2004), “Using Quality of Life Measures for Program Evaluation: A Review of the Literature”, *Rehabilitation Review VRRRI*, Vol. 15, No. 1

9. Cummins, R. A. (2000), "Objective and Subjective Quality of Life: An Interactive Model", *Social Indicators Research*, Vol. 52, pp. 55-72

10. Cummins, R. A. (1997), "Comprehensive Quality of Life Scale-Adults", *Manual-Fifth Edition, Published by Deakin University-The School of Psychology*,
(available at: http://www.acqol.deakin.edu.au/instruments/ComQol_A5.rtf)

11. Day, H., Jutal, J. and A. Campbell (2002), "Development of a Scale to Measure the Psychosocial Impact of Assistive Devices: Lessons Learned and the Road Ahead", *Disability and Rehabilitation*, Vol. 24, No. 1/2/3, 31-37

12. Deccio, G. and S. Baloglu (2002), "Nonhost Community Resident Reactions to the 2002 Winter Olympics: The Spillover Impacts", *Journal of Travel Research*, Vol. 41, pp. 46-56

13. Delamere, T. (2001), "Development of a Scale to Measure Resident Attitudes Toward the Social Impacts of Community Festivals, Part II: Verification of the Scale", *Event Management*, Vol. 7, pp. 25-38

14. Diener, E. (2000), "Subjective Well-being/ The Science of Happiness and a Proposal for a National Index", *American Psychologist*, Vol. 55, No. 1, pp. 34-43

15. Diener, E. and E. Suh (1997), "Measuring Quality of Life: Economic, Social and Subjective indicators", *Social Indicators Research*, Vol. 40, pp. 189-216

16. Farquhar, M. (1995), "Elderly People's Definitions of Quality of Life", *Social Science and Medicine*, Vol. 41, No. 10, pp. 1439-1446

17. Filkins, R., Allen, J. C. and S. Cordes (1999), "Predicting Community Satisfaction among Rural Residents: An Interactive Model", *Journal Series No. 12451*, Agricultural Research Division, University of Nevada, NE

18. Fredline, E. and B. Faulkner (2000), "Host Community Reactions, A Cluster Analysis", *Annals of Tourism Research*, Vol. 27, No. 3, pp. 763-784

19. Gravetter, F. and L. Wallnau (1995), *Essentials of Statistics for the Behavioral Sciences*, West Publishing Company
20. Gursoy, D., Jurowski, Cl. and M. Uysal, (2002), "Resident Attitudes: A Structural Modeling Approach", *Annals of Tourism Research*, Vol. 29, Issue 1, pp. 79-105
21. Gursoy, D. , Kim, K. and M. Uysal (2004), "Perceived Impacts of Festivals and Special Events by Organizers: an Extension and Validation", *Tourism Management*, Vol. 25, pp. 171- 181
22. Hancock (2000), "*Quality of Life Indicators and the DHC*", Paper for the Health Promotion Consultant, Ontario (available at:
http://www.cedworks.com/files/pdf/papers/Sources_and_Resources_for_Community_Info.dc)
23. Hubbard, P. (1995), "Urban Design and Local Economic Development: A Case Study in Birmingham", *Cities*, Vol. 12, No. 4, pp. 243-251
24. Jeong, G. H. and B. Faulkner (1996), "Resident Perceptions of Mega-Event Impacts: the Taejon International Exposition Case", *Festival Management and Event Tourism*, Vol. 4, pp. 3-11
25. Kim, S.S., and J.F. Petrick (2005), "Residents' Perceptions on Impacts of the FIFA 2002 World Cup: the Case of SEOUL as a Host City", *Tourism Management*, Vol. 26, pp. 25-38
26. Lau A. L .D, Mckenna K., Chan C. C. H. and R. A. Cummins (2003), "Defining Quality of Life for Chinese Elderly Stroke Survivors", *Disability and Rehabilitation*, Vol. 25, No. 13, pp. 699-711
27. Leidy, N. K. , Revicki, D. and B. Genesté (1999), "Recommendations for Evaluating the Validity of Quality of Life Claims for Labeling and Promotion", *Value in Health*, Vol. 2, No. 2, pp. 113-127

28. Marans, R. W. (2002), "Understanding Environmental Quality through Quality of Life Studies: the 2001 DAS and its Use of Objective and Subjective Indicators", Working Paper Series, University of Michigan, available at: www.caup.umich.edu/workingpapers
29. Mason, P. and J. Cheyne, (2000), "Residents' Attitudes to Proposed Tourism Development", *Annals of Tourism Research*, Vol. 27, No. 2, pp. 391-411
30. Meeberg, G. A. (1993), "Quality of Life: a concept analysis", *Journal of Advanced Nursing*, Vol. 18, pp. 32-38
31. Mihalik, B. and L. Simonetta (1999), "A Mid-Term Assessment of the Host Population's Perceptions of the 1996 Summer Olympics: Support, Attendance, Benefits and Liabilities", *Journal of Travel Research*, Vol. 37, pp. 242-248
32. Owen, K.A. (2002), "The Sydney 2000 Olympics and Urban Entrepreneurialism: Local Variations in Urban Governance", *Australian Geographical Studies*, Vol. 40, No. 3, pp. 323-336
33. Raphael, D., Renwick, R., Brown, Indy, Steinmetz, Br., Sehdev, H. and S. Phillips (2001), "Making the Links Between Community Structure and Individual Well-being: Community Quality of Life in Riverdale, Toronto, Canada", *Health & Place*, Vol. 7, Issue 3, pp. 179-196
34. Raj, R. (2003), Paper Titled: The Impact of Festivals on Cultural Tourism, *The 2nd DeHaan Tourism Management Conference "Developing Cultural Tourism"*, Nottingham: December 16th
35. Ritchie, J. R. B. and M. Lyons (1987), "Olympulse III/Olympulse VI: A Mid-Term Report On Resident Attitudes Concerning The XV Olympic Winter Games", *Journal of Travel Research*, Vol. 21, No. 1, pp. 18-25

36. Ritchie, J.R. B. and M. Lyons (1990), "Olympulse VI: A Post-Event Assessment Of Resident Reaction To The XV Olympic Winter Games", *Journal of Travel Research*, Vol. 23, No. 3, pp. 14-23
37. Ritchie, J.R. B. (1988), "Assessing the Impacts of the 1988 Olympic Winter Games- the Research Program and Initial Results", *Journal of Travel Research*, Vol. 26, No. 1, pp. 17-25
38. Rojas, M. (2005), "The Complexity of Well-Being/A Life-Satisfaction Conception and a Domains-of-Life Approach", *Researching Well-Being in Developing Countries* (submitted for publication)
39. Saxena, S. and Orley, J. (1997), "Quality of Life Assessment: the World Health Organization Perspective", *European Psychiatry*, 1997;12 (Suppl 3), pp. 263-266
40. Shafer, C. S., Lee, B. K. and S. Turner (2000), "A Tale of Three Greenway Trails: User Perceptions Related to Quality of Life", *Landscape and Urban Planning*, Vol. 49, pp. 163-178
41. Sherwood, P., Jago, L. and M. Deery (2005), "Triple Bottom Line Evaluation of Special Events: Does the Rhetoric Reflect Reporting?", Paper presented to Annual Council of Australian Tourism and Hospitality Educators' Conference, Alice Springs (available at : http://www.businessandlaw.vu.edu.au/chtr/conference_papers.asp)
42. Smith, A. (2000), "Quality of life: A Review", *Education and Ageing*, Vol. 15, No. 3
43. Steg, L. & R. Gifford (2005), "Sustainable Transportation and Quality of Life", *Journal of Transport Geography*, Vol. 13, pp. 59-69
44. SOCOG, Olympic Co-Ordination Authority (2001), " , *Special Relationships: Social Interactions and Impact*", Official Report of the XXVII Olympiad (available at: <http://gamesinfo.com.au/postgames/en/pg000392.htm>)
45. Van Kamp, Indy , Leidelmeijer, K. , Marsman, G. and A. De Hollander (2003), "Urban Environmental Quality and Human Well-being. Towards a Conceptual

Framework and Demarcation of Concepts; a Literature Study”, *Landscape and Urban Planning*, Vol. 65, pp. 5-18

46. VanPraag, B. M. S., Frijters, P. and A. Ferrer-i-Carbonell (2002), “The Anatomy of Subjective Well-being”, *Discussion Paper for the Tinbergen Institute, Amsterdam*, available at: www.tinbergen.nl
47. Veenhoven, R. (1991), “Is Happiness Relative?”, *Social Indicators Research*, Vol. 24, pp. 1-34
48. Veenhoven, R. (2004), “*Is Life Getting Better?*”, Paper presented at the 2nd European Conference on Positive Psychology, Pallanza, Italy, July 7th 2004
49. Waite, G. (2003), “Social Impacts of the Sydney Olympics”, *Annals of Tourism Research*, Vol. 30, No. 1, pp. 194-215
50. Yu, M. (2004), “The Economic and Social Impacts of Hosting Selected International Games”, Paper for the Research Library Services Division (Legislative Council Secretariat), Hong Kong Government (available at: <http://www.legco.gov.hk>)
51. WHOQOL – Bref (1996), “*Introduction, Administration, scoring and Generic Version of the Assessment*”, Program on Mental Health, World Health Organization, Geneva
52. Yiannakis, A., J. Douvis and J. Murdy (2003), “Perceived Impacts of Sport”, Submitted for publication

Ελληνική

1. Δημητριάδης Ε. (2002), *Στατιστικές Εφαρμογές με SPSS*, Εκδόσεις Κριτική
2. Ε.Ε. (2004), “Ποιότητα Ζωής στην Ευρώπη”, *Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για τη Βελτίωση των συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας*, Ευρωπαϊκή Έρευνα σε θέματα Ποιότητας Ζωής
3. Θεοχάρη Χ. και Μοδινός Μ. (2003), “Ολυμπιακοί Αγώνες και Περιβάλλον: Μία Προσέγγιση”, *Κείμενα Εργασίας του Εθνικού Κέντρου Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης*, Αθήνα
4. Καφφές Δ.Γ. (1989), *Μαθήματα Αναλύσεως Διακυμάνσεως*, Εκδόσεις Σταμούλης
5. Λουκάς Σ. (2003), *Στατιστική*, Εκδόσεις Κριτική
6. Σιάρδος Γ. Κ. (2000), *Μέθοδοι Πολυμετάβλητης Στατιστικής Ανάλυσης- Μέρος Β':Διερεύνηση Εξάρτησης μεταξύ Μεταβλητών*, Εκδόσεις Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
7. Χάλκος Γ. Ε. (2000), *Στατιστική-Θεωρία, Εφαρμογές και Χρήση Στατιστικών Προγραμμάτων*, Εκδόσεις Τυπωθήτω

Διαδικτυακοί Τόποι

Δήμος Αθηναίων	http://www.cityofathens.gr
Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή	http://www.olympic.org
Οργανωτική Επιτροπή των Ολυμπιακών Αγώνων ΑΘΗΝΑ 2004	http://www.athens2004.com
Υπουργείο Δημόσιας Τάξης	http://www.ydt.gr
Υπουργείο Πολιτισμού	http://www.cultural-olympiad.gr
Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης	http://www.gnto.gr

Παράρτημα 1^ο: Ερωτηματολόγιο

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ

Το παρόν ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο.

Οι απαντήσεις σας θα χρησιμοποιηθούν για την εκπλήρωση των σκοπών της πτυχιακής εργασίας με
τίτλο:

**«Η ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΜΕΤΑ ΤΟΥΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥΣ
ΑΓΩΝΕΣ»**

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για τη συμμετοχή σας

MATINA KOYBEΛA

No ερωτηματολογίου:.....

Ημερομηνία συμπλήρωσης:.....

Συμπληρώθηκε πλήρως; .....

ΜΕΡΟΣ Α': ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Παρακαλώ επιλέξτε τα χαρακτηριστικά που σας αντιπροσωπεύουν στις παρακάτω ερωτήσεις:

1. ΦΥΛΟ

Άνδρας	
Γυναίκα	

2. ΗΛΙΚΙΑ

_____ ετών

3. ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ (Παρακαλώ σημειώστε)

4. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Ιδιωτικός Υπάλληλος	
Δημόσιος Υπάλληλος	
Ελεύθερος Επαγγελματίας	
Οικιακά	
Φοιτητής/ Σπουδαστής	
Άνεργος	
Συνταξιούχος	

5. ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Αγράμματος-η	
Απόφοιτος Δημοτικού	
Απόφοιτος Γυμνασίου	
Απόφοιτος Λυκείου	
Απόφοιτος ΙΕΚ	
Απόφοιτος ΤΕΙ	
Απόφοιτος ΑΕΙ	
Κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος	
Κάτοχος Διδακτορικού Τίτλου	
Άλλο	

6. ΚΑΘΑΡΟ ΕΤΗΣΙΟ ΑΤΟΜΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

0 έως 5.000€	
5.001 € έως 10.000 €	
10.001 € έως 15.000 €	
15.001 € έως 20.000 €	
20.001 € έως 25.000 €	
25.001 € έως 30.000 €	
30.001 € έως 35.000 €	
35.001 € έως 40.000 €	
Άνω των 40.001 €	

7. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Ανύπανδρος-η	
Παντρεμένος-η	
Χήρος-α	
Διαζευγμένος-η	
Εν διαστάσει	
Συμβίωση	

8. ΕΧΕΤΕ ΠΑΙΔΙΑ; (εάν ΝΑΙ, παρακαλώ σημειώστε πόσα παιδιά έχετε)		
Ναι		_____ παιδιά
Όχι		

ΜΕΡΟΣ Β' : ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟΥΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Παρακαλώ επιλέξτε με ένα (✓) την απάντηση που σας αντιπροσωπεύει περισσότερο στις παρακάτω ερωτήσεις:

9. Κατά την διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων βρισκόσασταν στην Αθήνα;

ΝΑΙ ☐   ΟΧΙ ☐

Αν **ΟΧΙ**, για ποιο λόγο απουσιάζατε; (παρακαλώ σημειώστε) _____

Αν **ΝΑΙ**, ποια από τα παρακάτω ισχύουν για τη συμμετοχή σας στους Ολυμπιακούς Αγώνες; (μπορείτε να επιλέξετε περισσότερες από 1 απαντήσεις)

Έλαβα μέρος ως εθελοντής	
Έλαβα μέρος ως διοργανωτής	
Έλαβα μέρος ως αθλητής	
Έλαβα μέρος ως θεατής	
Δεν είχα καμία άμεση συμμετοχή	
Άλλο (Παρακαλώ σημειώστε) _____	

10. Παρευρεθήκατε στη διεξαγωγή κάποιου αθλήματος των Ολυμπιακών Αγώνων ως θεατής;

ΝΑΙ ☐   ΟΧΙ ☐

Αν **ΝΑΙ**, πόσες φορές; (σημειώστε αριθμητικά) _____

ΜΕΡΟΣ Γ': ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

11. Παρακαλώ σημειώστε το επίπεδο Συμφωνίας ή Διαφωνίας σας με τους παρακάτω ισχυρισμούς σχετικά με τις ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ των Ολυμπιακών Αγώνων ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ:

(επιλέξτε με ένα ΜΟΝΟ ✓ σε κάθε γραμμή)

	Διαφωνώ απόλυτα	Μάλλον διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Μάλλον συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
Δημιουργήθηκαν νέες θέσεις εργασίας και μειώθηκε η ανεργία					
Βελτιώθηκε το οικονομικό επίπεδο των κατοίκων της Αθήνας					
Επιταχύνθηκε η οικονομική ανάπτυξη της Αθήνας					
Έφεραν έσοδα για την τοπική αυτοδιοίκηση					

Αυξήθηκαν οι οικονομικές επενδύσεις					
Αυξήθηκε το εμπόριο					
Αυξήθηκε η επιχειρηματική δραστηριότητα					
Αποτέλεσαν κίνητρο για μεγαλύτερη ανάπτυξη του τουρισμού					
Αυξήθηκαν οι τιμές των ακινήτων					
Αυξήθηκαν οι τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών					
Αυξήθηκε η φορολογία					
Οι Ολυμπιακοί Αγώνες απέσπασαν εθνικούς οικονομικούς πόρους από πιο αξιόλογες εργασίες					
Δαπανήθηκαν υπερβολικά ποσά για την προετοιμασία των Ολυμπιακών Αγώνων					
Αυξήθηκε η κερδοσκοπία					

12. Παρακαλώ σημειώστε το επίπεδο Συμφωνίας ή Διαφωνίας σας με τους παρακάτω ισχυρισμούς σχετικά με τις ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ των Ολυμπιακών Αγώνων ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ:

(επιλέξτε με ένα ΜΟΝΟ ✓ σε κάθε γραμμή)

	Διαφωνώ απόλυτα	Μάλλον διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Μάλλον συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
Βελτιώθηκε το επίπεδο παροχής υπηρεσιών					
Η Αθήνα έγινε πιο όμορφη πόλη					
Αυξήθηκαν τα πάρκα και οι εγκαταστάσεις αναψυχής					
Βελτιώθηκαν τα υπάρχοντα μέσα μαζικής μεταφοράς					
Δημιουργήθηκαν νέα και καλύτερα μέσα μαζικής μεταφοράς					
Βελτιώθηκε το οδικό δίκτυο					
Βελτιώθηκαν οι αεροπορικές μετακινήσεις					
Βελτιώθηκε το κυκλοφοριακό πρόβλημα					
Ενισχύθηκαν οι εγκαταστάσεις υγείας και περίθαλψης (π.χ. νοσοκομεία)					
Βελτιώθηκαν οι συνθήκες υγιεινής στα εστιατόρια					
Αναπτύχθηκαν οι τουριστικές εγκαταστάσεις (ξενοδοχεία, εστιατόρια κ.α.)					
Αυξήθηκαν τα εμπορικά καταστήματα					
Αυξήθηκε η ποικιλία των προϊόντων στα εμπορικά καταστήματα					
Δημιουργήθηκαν νέες σύγχρονες αθλητικές εγκαταστάσεις					
Αυξήθηκαν οι ευκαιρίες για δραστηριότητες στον ελεύθερο χρόνο					
Αυξήθηκε η εθνική υπερηφάνεια των κατοίκων της Αθήνας					
Αναπτύχθηκε η βιομηχανία ψυχαγωγίας (bar, nightclubs, casino κ.α.)					
Αυξήθηκε η οικοδομική δραστηριότητα					
Ενισχύθηκε η ξενοφοβία και ο ρατσισμός					

13. Παρακαλώ σημειώστε το επίπεδο Συμφωνίας ή Διαφωνίας σας με τους παρακάτω ισχυρισμούς σχετικά με τις ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ των Ολυμπιακών Αγώνων ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ:

(επιλέξτε με ένα ΜΟΝΟ ✓ σε κάθε γραμμή)

	Διαφωνώ απόλυτα	Μάλλον διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	Μάλλον συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
Αντιμετωπίστηκε το πρόβλημα με τα αδέσποτα ζώα στους δρόμους της Αθήνας					
Αυξήθηκε το πράσινο στα πάρκα και τις πλατείες					
Μειώθηκε η ατμοσφαιρική ρύπανση εξαιτίας της χρήσης των νέων Μέσων Μαζικής Μεταφοράς και τη μείωση της χρήσης Ι.Χ.					
Εντάθηκαν οι προσπάθειες για την καθαριότητα στην Αθήνα (περισσότεροι κάδοι, απορριμματοφόρα κ.α.)					
Εντάθηκαν οι προσπάθειες για την ανακύκλωση					
Οι Ολυμπιακοί Αγώνες αποτέλεσαν κίνητρο για τη συντήρηση πολιτισμικών μνημείων					
Προκλήθηκε ρύπανση των υδάτων					
Η κατασκευή ξενοδοχείων και άλλων τουριστικών εγκαταστάσεων προκάλεσε την καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος					
Η κατασκευή των Ολυμπιακών έργων προκάλεσε καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος					
Η μεγάλη συσσώρευση πληθυσμού επιβάρυνε την Αθήνα με επιπλέον τόνους απορριμμάτων					
Καταπατήθηκαν χώροι φυσικού κάλλους					
Καταστράφηκαν ιστορικά και πολιτισμικά αξιοθέατα					

14. Παρακαλώ επιλέξτε με ένα (✓) τη δήλωση που σας αντιπροσωπεύει στις παρακάτω ερωτήσεις:

Τα οφέλη των Ολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα είναι μεγαλύτερα από το κόστος	
Το κόστος των Ολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα ισοσταθμίζει τα οφέλη	
Το κόστος των Ολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα ξεπερνά τα οφέλη	

Είμαι θετικός-ή στο ενδεχόμενο να φιλοξενηθούν ξανά στο μέλλον οι Ολυμπιακοί Αγώνες στην Αθήνα	
Είμαι αρνητικός-ή στο ενδεχόμενο να φιλοξενηθούν ξανά στο μέλλον οι Ολυμπιακοί Αγώνες στην Αθήνα	
Είμαι αδιάφορος-ή στο ενδεχόμενο να φιλοξενηθούν ξανά στο μέλλον οι Ολυμπιακοί Αγώνες στην Αθήνα	

ΜΕΡΟΣ Δ' : Η ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

Παρακαλώ επιλέξτε με ένα (✓) τη δήλωση που περιγράφει καλύτερα το πόσο ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ αισθάνεστε με τους ΔΙΑΦΟΡΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΣΑΣ ΜΕΤΑ από τους Ολυμπιακούς Αγώνες.

15. Πόσο ικανοποιημένος είστε από το ΑΤΟΜΙΚΟ ΣΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑ;

Πολύ δυσανεστημένος	Μάλλον δυσανεστημένος	Ούτε δυσανεστημένος ούτε ικανοποιημένος	Μάλλον ικανοποιημένος	Πολύ ικανοποιημένος

16. Πόσο ικανοποιημένος είστε από τις TIMES ΤΩΝ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ στην Αθήνα;

Πολύ δυσανεστημένος	Μάλλον δυσανεστημένος	Ούτε δυσανεστημένος ούτε ικανοποιημένος	Μάλλον ικανοποιημένος	Πολύ ικανοποιημένος

17. Πόσο ικανοποιημένος είστε από τη ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΣΑΣ;

Πολύ δυσανεστημένος	Μάλλον δυσανεστημένος	Ούτε δυσανεστημένος ούτε ικανοποιημένος	Μάλλον ικανοποιημένος	Πολύ ικανοποιημένος

18. Πόσο ικανοποιημένος είστε από τα ΥΛΙΚΑ ΑΓΑΘΑ ΠΟΥ ΕΧΕΤΕ ΣΤΗΝ ΚΑΤΟΧΗ ΣΑΣ;

Πολύ δυσανεστημένος	Μάλλον δυσανεστημένος	Ούτε δυσανεστημένος ούτε ικανοποιημένος	Μάλλον ικανοποιημένος	Πολύ ικανοποιημένος

19. Πόσο ικανοποιημένος είστε από τις ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΑΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ;

Πολύ δυσανεστημένος	Μάλλον δυσανεστημένος	Ούτε δυσανεστημένος ούτε ικανοποιημένος	Μάλλον ικανοποιημένος	Πολύ ικανοποιημένος

20. Πόσο ικανοποιημένος είστε από το ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ που σας παρέχονται στην Αθήνα;

Πολύ δυσανεστημένος	Μάλλον δυσανεστημένος	Ούτε δυσανεστημένος ούτε ικανοποιημένος	Μάλλον ικανοποιημένος	Πολύ ικανοποιημένος

21. Πόσο ικανοποιημένος είστε από τις ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΑΝΑΨΥΧΗΣ που σας παρέχονται στην Αθήνα;

Πολύ δυσανεστημένος	Μάλλον δυσανεστημένος	Ούτε δυσανεστημένος ούτε ικανοποιημένος	Μάλλον ικανοποιημένος	Πολύ ικανοποιημένος

22. Πόσο ικανοποιημένος είστε από τις ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ στην Αθήνα;

Πολύ δυσανεστημένος	Μάλλον δυσανεστημένος	Ούτε δυσανεστημένος ούτε ικανοποιημένος	Μάλλον ικανοποιημένος	Πολύ ικανοποιημένος

23. Πόσο ικανοποιημένος είστε από την ΥΓΕΙΑ σας;

Πολύ δυσανεστημένος	Μάλλον δυσανεστημένος	Ούτε δυσανεστημένος ούτε ικανοποιημένος	Μάλλον ικανοποιημένος	Πολύ ικανοποιημένος

24. Πόσο ικανοποιημένος είστε από την ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ στην Αθήνα;

Πολύ δυσανεστημένος	Μάλλον δυσανεστημένος	Ούτε δυσανεστημένος ούτε ικανοποιημένος	Μάλλον ικανοποιημένος	Πολύ ικανοποιημένος

25. Πόσο ικανοποιημένος είστε από τα ΕΠΙΠΕΔΑ ΤΗΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ ΤΗΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΔΑΤΩΝ στην Αθήνα;

Πολύ δυσανεστημένος	Μάλλον δυσανεστημένος	Ούτε δυσανεστημένος ούτε ικανοποιημένος	Μάλλον ικανοποιημένος	Πολύ ικανοποιημένος

Παράρτημα 2^ο: Πίνακες Συχνοτήτων

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 1: ΦΥΛΟ

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΑΝΤΡΑΣ	48	48,0	48,0
ΓΥΝΑΙΚΑ	52	52,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 2: ΗΛΙΚΙΑ

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
20-29	17	17,0	17,0
30-39	21	21,0	38,0
40-49	32	32,0	70,0
50-59	24	24,0	94,0
60-69	6	6,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 3: ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΙΑΜΟΝΗΣ

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΜΑΡΟΥΣΙ	25	25,0	25,0
ΝΕΟ ΦΑΛΗΡΟ	25	25,0	50,0
ΒΟΥΛΑ	25	25,0	75,0
ΑΙΓΑΛΕΩ	25	25,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 4: ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	20	20,0	20,0
ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ	26	26,0	46,0
ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ	23	23,0	69,0
ΟΙΚΙΑΚΑ	9	9,0	78,0
ΦΟΙΤΗΤΗΣ/ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ	8	8,0	86,0
ΑΝΕΡΓΟΣ	2	2,0	88,0
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΣ	12	12,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 5: ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	2	2,0	2,0
ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΛΥΚΕΙΟΥ	19	19,0	21,0
ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΙΕΚ	15	15,0	36,0
ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΤΕΙ	21	21,0	57,0

ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΑΕΙ	26	26,0	83,0
ΚΑΤΟΧΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΤΙΤΛΟΥ	12	12,0	95,0
ΚΑΤΟΧΟΣ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟΥ ΤΙΤΛΟΥ	5	5,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 6: ΚΑΘΑΡΟ ΕΤΗΣΙΟ ΑΤΟΜΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
0-5000 €	9	9,0	9,0
5001-10000 €	24	24,0	33,0
10001-15000 €	21	21,0	54,0
15001-20000 €	14	14,0	68,0
20001-25000 €	15	15,0	83,0
25001-30000 €	5	5,0	88,0
30001-35000 €	5	5,0	93,0
35001-40000 €	4	4,0	97,0
> 40001 €	3	3,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 7: ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΑΝΥΠΙΑΝΔΡΟΣ	23	23,0	23,0
ΠΑΝΤΡΕΜΕΝΟΣ	58	58,0	81,0
ΧΗΡΟΣ	6	6,0	87,0
ΔΙΑΖΕΥΓΜΕΝΟΣ	6	6,0	93,0
ΕΝ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙ	1	1,0	94,0
ΣΥΜΒΙΩΣΗ	6	6,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 8: ΕΧΕΤΕ ΠΑΙΔΙΑ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΝΑΙ	52	52,0	52,0
ΟΧΙ	48	48,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 9: ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΙΔΙΩΝ

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
0	48	48,0	48,0
1	17	17,0	65,0
2	24	24,0	89,0
3	6	6,0	95,0
4	5	5,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 10: ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΝ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΝΑΙ	67	67,0	67,0
ΟΧΙ	33	33,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 11: ΑΝ ΟΧΙ, ΓΙΑ ΠΟΙΟ ΛΟΓΟ ΑΠΟΥΣΙΑΖΑΤΕ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΕΡΓΑΣΙΑ	7	7,0	21,2
ΔΙΑΚΟΠΕΣ	26	26,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	33	33,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 12: ΛΑΒΑΤΕ ΜΕΡΟΣ ΣΤΟΥΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ ΩΣ ΕΘΕΛΟΝΤΗΣ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΟΧΙ	47	47,0	70,1
ΝΑΙ	20	20,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	67	67,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 13: ΛΑΒΑΤΕ ΜΕΡΟΣ ΣΤΟΥΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ ΩΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΤΗΣ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΟΧΙ	67	67,0	100,0
ΝΑΙ	0	0,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	67	67,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 14: ΛΑΒΑΤΕ ΜΕΡΟΣ ΣΤΟΥΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ ΩΣ ΑΘΛΗΤΗΣ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΟΧΙ	67	67,0	100,0
ΝΑΙ	0	0,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	67	67,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 15: ΛΑΒΑΤΕ ΜΕΡΟΣ ΣΤΟΥΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ ΩΣ ΘΕΑΤΗΣ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΟΧΙ	35	35,0	52,2
ΝΑΙ	32	32,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	67	67,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 16: ΚΑΜΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΟΧΙ	40	40,0	59,7
ΝΑΙ	27	27,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	67	67,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 17: ΑΛΛΟ

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΟΧΙ	67	67,0	100,0
ΝΑΙ	0	0,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	67	67,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 18: ΠΑΡΕΥΡΕΘΗΚΑΤΕ ΣΤΟΥΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ ΩΣ ΘΕΑΤΗΣ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΟΧΙ	68	68,0	68,0
ΝΑΙ	32	32,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 19: ΠΟΣΕΣ ΦΟΡΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΤΕ ΚΑΠΟΙΟ ΑΘΛΗΜΑ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
1	9	9,0	28,1
2	8	8,0	53,1
3	5	5,0	68,8
4	7	7,0	90,6
5	1	1,0	93,8
7	2	2,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	32	32,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 20: ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΗΚΑΝ ΝΕΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ-ΜΕΙΩΘΗΚΕ Η ΑΝΕΡΓΙΑ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	6	6,0	6,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	29	29,0	35,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	20	20,0	55,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	28	28,0	83,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	17	17,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 21: ΒΕΛΤΙΩΘΗΚΕ ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	26	26,0	26,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	23	23,0	49,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	23	23,0	72,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	13	13,0	85,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	15	15,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 22: ΕΠΙΤΑΧΥΝΘΗΚΕ Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	17	17,0	17,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	17	17,0	34,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	28	28,0	62,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	31	31,0	93,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	7	7,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 23: ΟΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΕΦΕΡΑΝ ΕΣΟΔΑ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	5	5,0	5,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	20	20,0	25,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	17	17,0	42,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	36	36,0	78,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	22	22,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 24: ΑΥΞΗΘΗΚΑΝ ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	10	10,0	10,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	5	5,0	15,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	17	17,0	32,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	49	49,0	81,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	19	19,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 25: ΑΥΞΗΘΗΚΕ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	7	7,0	7,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	20	20,0	27,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	22	22,0	49,0

ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	27	27,0	76,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	24	24,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 26: ΑΥΞΗΘΗΚΕ Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	5	5,0	5,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	25	25,0	30,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	24	24,0	54,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	31	31,0	85,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	15	15,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 27: ΟΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΑΝ ΚΙΝΗΤΡΟ ΓΙΑ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	5	5,0	5,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	12	12,0	17,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	11	11,0	28,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	39	39,0	67,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	33	33,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 28: ΑΥΞΗΘΗΚΑΝ ΟΙ ΤΙΜΕΣ ΤΩΝ ΑΚΙΝΗΤΩΝ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	6	6,0	6,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	7	7,0	13,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	19	19,0	32,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	39	39,0	71,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	29	29,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 29: ΑΥΞΗΘΗΚΑΝ ΟΙ ΤΙΜΕΣ ΤΩΝ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	9	9,0	9,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	12	12,0	21,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	17	17,0	38,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	24	24,0	62,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	38	38,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 30: ΑΥΞΗΘΗΚΕ Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	5	5,0	5,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	14	14,0	19,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	12	12,0	31,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	40	40,0	71,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	29	29,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 31: ΟΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΑΠΕΣΠΑΣΑΝ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ ΑΠΟ ΠΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	9	9,0	9,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	6	6,0	15,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	21	21,0	36,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	23	23,0	59,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	41	41,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 32: ΔΑΠΑΝΗΘΗΚΑΝ ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΑ ΠΟΣΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	5	5,0	5,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	6	6,0	11,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	5	5,0	16,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	14	14,0	30,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	70	70,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 33: ΑΥΞΗΘΗΚΕ Η ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΑ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	5	5,0	5,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	9	9,0	14,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	5	5,0	19,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	29	29,0	48,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	52	52,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 34: ΒΕΛΤΙΩΘΗΚΕ ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	9	9,0	9,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	30	30,0	39,0

ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	25	25,0	64,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	23	23,0	87,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	13	13,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 35: Η ΑΘΗΝΑ ΕΓΙΝΕ ΠΙΟ ΟΜΟΡΦΗ ΠΟΛΗ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	7	7,0	7,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	21	21,0	28,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	8	8,0	36,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	46	46,0	82,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	18	18,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 36: ΑΥΞΗΘΗΚΑΝ ΤΑ ΠΑΡΚΑ ΚΑΙ ΟΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑΨΥΧΗΣ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	10	10,0	10,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	11	11,0	21,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	19	19,0	40,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	40	40,0	80,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	20	20,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 37: ΒΕΛΤΙΩΘΗΚΑΝ ΤΑ ΥΠΑΡΧΟΝΤΑ ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	6	6,0	6,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	8	8,0	14,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	6	6,0	20,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	33	33,0	53,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	47	47,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 38: ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΗΚΑΝ ΝΕΑ ΚΑΙ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	9	9,0	9,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	5	5,0	14,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	16	16,0	30,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	32	32,0	62,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	38	38,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 39: ΕΝΙΣΧΥΘΗΚΑΝ ΟΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	7	7,0	7,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	12	12,0	19,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	23	23,0	42,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	42	42,0	84,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	16	16,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 40: ΒΕΛΤΙΩΘΗΚΑΝ ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΣΤΑ ΤΟΠΙΚΑ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	10	10,0	10,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	24	24,0	34,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	23	23,0	57,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	31	31,0	88,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	12	12,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 41: ΒΕΛΤΙΩΘΗΚΕ ΤΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	6	6,0	6,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	15	15,0	21,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	10	10,0	31,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	32	32,0	63,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	37	37,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 42: ΒΕΛΤΙΩΘΗΚΑΝ ΟΙ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	8	8,0	8,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	13	13,0	21,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	26	26,0	47,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	27	27,0	74,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	26	26,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 43: ΒΕΛΤΙΩΘΗΚΕ ΤΟ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	13	13,0	13,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	10	10,0	23,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	28	28,0	51,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	21	21,0	72,0

ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	28	28,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 44: ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ ΟΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	6	6,0	6,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	16	16,0	22,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	8	8,0	30,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	48	48,0	78,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	22	22,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 45: ΑΥΞΗΘΗΚΑΝ ΤΑ ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	9	9,0	9,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	15	15,0	24,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	41	41,0	65,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	26	26,0	91,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	9	9,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 46: ΑΥΞΗΘΗΚΕ Η ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΣΤΑ ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	9	9,0	9,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	18	18,0	27,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	24	24,0	51,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	28	28,0	79,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	21	21,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 47: ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΗΚΑΝ ΝΕΕΣ, ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	5	5,0	5,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	6	6,0	11,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	6	6,0	17,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	35	35,0	52,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	48	48,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 48: ΑΥΞΗΘΗΚΑΝ ΟΙ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΓΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΧΡΟΝΟ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	8	8,0	8,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	14	14,0	22,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	21	21,0	43,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	33	33,0	76,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	24	24,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 49: ΑΥΞΗΘΗΚΕ Η ΕΘΝΙΚΗ ΥΠΕΡΗΦΑΝΕΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	5	5,0	5,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	11	11,0	16,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	16	16,0	32,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	42	42,0	74,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	26	26,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 50: ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΕ Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑΣ (BAR, CASINO);

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	9	9,0	9,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	19	19,0	28,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	24	24,0	52,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	30	30,0	82,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	18	18,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 51: ΑΥΞΗΘΗΚΕ Η ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	5	5,0	5,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	13	13,0	18,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	26	26,0	44,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	40	40,0	84,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	16	16,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 52: ΕΝΙΣΧΥΘΗΚΕ Η ΞΕΝΟΦΟΒΙΑ ΚΑΙ Ο ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	19	19,0	19,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	53	53,0	72,0

ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	13	13,0	85,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	10	10,0	95,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	5	5,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 53: ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΤΗΚΕ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΜΕ ΤΑ ΑΔΕΣΠΟΤΑ ΖΩΑ ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	11	11,0	11,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	24	24,0	35,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	15	15,0	50,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	28	28,0	78,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	22	22,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 54: ΑΥΞΗΘΗΚΕ ΤΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΣΤΑ ΠΑΡΚΑ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΠΛΑΤΕΙΕΣ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	13	13,0	13,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	19	19,0	32,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	18	18,0	50,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	30	30,0	80,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	20	20,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 55: ΜΕΙΩΘΗΚΕ Η ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ ΕΞΑΙΤΙΑΣ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΜΕΣΩΝ ΜΑΖΙΚΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ Ι.Χ.;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	11	11,0	11,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	27	27,0	38,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	27	27,0	65,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	16	16,0	81,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	19	19,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 56: ΕΝΤΑΘΗΚΑΝ ΟΙ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ (περισσότεροι κάδοι, απορριμματοφόρα κ.ά.);

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	13	13,0	13,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	15	15,0	28,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	16	16,0	44,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	39	39,0	83,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	17	17,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 57: ΕΝΤΑΘΗΚΑΝ ΟΙ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	13	13,0	13,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	18	18,0	31,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	44	44,0	75,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	15	15,0	90,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	10	10,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 58: ΟΙ ΟΛΥΜΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΑΝ ΚΙΝΗΤΡΟ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	6	6,0	6,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	9	9,0	15,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	19	19,0	34,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	38	38,0	72,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	28	28,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 59: ΠΡΟΚΛΗΘΗΚΕ ΡΥΠΑΝΣΗ ΤΩΝ ΥΔΑΤΩΝ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	16	16,0	16,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	21	21,0	37,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	36	36,0	73,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	20	20,0	93,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	7	7,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 60: Η ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΠΡΟΚΑΛΕΣΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	12	12,0	12,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	17	17,0	29,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	29	29,0	58,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	36	36,0	94,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	6	6,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 61: Η ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΡΟΚΑΛΕΣΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	15	15,0	15,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	25	25,0	40,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	17	17,0	57,0

ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	25	25,0	82,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	18	18,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 62: Η ΜΕΓΑΛΗ ΣΥΣΣΩΡΕΥΣΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΕΠΙΒΑΡΥΝΕ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΜΕ ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΤΟΝΟΥΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	9	9,0	9,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	14	14,0	23,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	16	16,0	39,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	31	31,0	70,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	30	30,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 63: ΚΑΤΑΠΑΤΗΘΗΚΑΝ ΧΩΡΟΙ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΛΟΥΣ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	16	16,0	16,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	25	25,0	41,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	19	19,0	60,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	17	17,0	77,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	23	23,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 64: ΚΑΤΑΣΤΡΑΦΗΚΑΝ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	31	31,0	31,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΙΑΦΩΝΩ	29	29,0	60,0
ΟΥΤΕ ΣΥΜΦΩΝΩ/ΟΥΤΕ ΔΙΑΦΩΝΩ	21	21,0	81,0
ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΩΝΩ	12	12,0	93,0
ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ	7	7,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 65: ΠΟΣΟ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΕΙΣΤΕ ΑΠΟ ΤΟ ΑΤΟΜΙΚΟ ΣΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΠΟΛΥ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ	10	10,0	10,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ	41	41,0	51,0
ΟΥΤΕ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ /ΟΥΤΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	21	21,0	72,0
ΜΑΛΛΟΝ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	18	18,0	90,0
ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	10	10,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 66: ΠΟΣΟ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΕΙΣΤΕ ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΙΜΕΣ ΤΩΝ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΠΟΛΥ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ	38	38,0	38,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ	39	39,0	77,0
ΟΥΤΕ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ /ΟΥΤΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	7	7,0	84,0
ΜΑΛΛΟΝ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	10	10,0	94,0
ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	6	6,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 67: ΠΟΣΟ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΕΙΣΤΕ ΑΠΟ ΤΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΣΑΣ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΠΟΛΥ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ	27	27,0	27,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ	39	39,0	66,0
ΟΥΤΕ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ /ΟΥΤΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	16	16,0	82,0
ΜΑΛΛΟΝ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	10	10,0	92,0
ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	8	8,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 68: ΠΟΣΟ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΕΙΣΤΕ ΑΠΟ ΤΑ ΥΛΙΚΑ ΑΓΑΘΑ ΠΟΥ ΕΧΕΤΕ ΣΤΗΝ ΚΑΤΟΧΗ ΣΑΣ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΠΟΛΥ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ	5	5,0	5,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ	14	14,0	19,0
ΟΥΤΕ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ /ΟΥΤΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	36	36,0	55,0
ΜΑΛΛΟΝ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	39	39,0	94,0
ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	6	6,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 69: ΠΟΣΟ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΕΙΣΤΕ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΑΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΠΟΛΥ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ	6	6,0	6,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ	10	10,0	16,0
ΟΥΤΕ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ /ΟΥΤΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	33	33,0	49,0
ΜΑΛΛΟΝ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	41	41,0	90,0
ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	10	10,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 70: ΠΟΣΟ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΕΙΣΤΕ ΑΠΟ ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΟΥ ΣΑΣ ΠΑΡΕΧΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΠΟΛΥ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ	22	22,0	22,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ	19	19,0	41,0
ΟΥΤΕ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ /ΟΥΤΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	32	32,0	73,0
ΜΑΛΛΟΝ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	21	21,0	94,0
ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	6	6,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 71: ΠΟΣΟ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΕΙΣΤΕ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΠΟΥ ΣΑΣ ΠΑΡΕΧΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΠΟΛΥ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ	28	28,0	28,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ	8	8,0	36,0
ΟΥΤΕ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ /ΟΥΤΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	32	32,0	68,0
ΜΑΛΛΟΝ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	23	23,0	91,0
ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	9	9,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 72: ΠΟΣΟ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΕΙΣΤΕ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΠΟΛΥ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ	24	24,0	24,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ	14	14,0	38,0
ΟΥΤΕ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ /ΟΥΤΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	27	27,0	65,0
ΜΑΛΛΟΝ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	26	26,0	91,0
ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	9	9,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 73: ΠΟΣΟ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΕΙΣΤΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΣΑΣ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΠΟΛΥ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ	5	5,0	5,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ	8	8,0	13,0
ΟΥΤΕ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ /ΟΥΤΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	23	23,0	36,0
ΜΑΛΛΟΝ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	47	47,0	83,0
ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	17	17,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 74: ΠΟΣΟ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΕΙΣΤΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΠΟΛΥ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ	29	29,0	29,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ	39	39,0	68,0
ΟΥΤΕ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ /ΟΥΤΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	16	16,0	84,0
ΜΑΛΛΟΝ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	11	11,0	95,0
ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	5	5,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ 75: ΠΟΣΟ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΕΙΣΤΕ ΑΠΟ ΤΑ ΕΠΙΠΕΔΑ ΤΗΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ ΤΗΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΔΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ;

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
ΠΟΛΥ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ	48	48,0	48,0
ΜΑΛΛΟΝ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ	26	26,0	74,0
ΟΥΤΕ ΔΥΣΑΡΕΣΤΗΜΕΝΟΣ /ΟΥΤΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	13	13,0	87,0
ΜΑΛΛΟΝ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	8	8,0	95,0
ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ	5	5,0	100,0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100,0	

Παράρτημα 3^ο: Test Levene's

TEST LEVENE'S 1: Έλεγχος ισότητας των διακυμάνσεων κατά φύλο**Test of Homogeneity of Variances**

	Levene Statistic	df1	df2	Sig.
ΘΕΤΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	,007	1	98	,933
ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	1,136	1	98	,289
ΘΕΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	,664	1	98	,417
ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	,835	1	98	,363
ΘΕΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	,118	1	98	,732
ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	,420	1	98	,519

TEST LEVENE'S 2: Έλεγχος ισότητας των διακυμάνσεων κατά επάγγελμα**Test of Homogeneity of Variances**

	Levene Statistic	df1	df2	Sig.
ΘΕΤΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	3,121	4	95	,019
ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	1,043	4	95	,390
ΘΕΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	3,808	4	95	,006
ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	1,004	4	95	,409
ΘΕΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	3,377	4	95	,012
ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	2,888	4	95	,026

TEST LEVENE'S 3: Έλεγχος ισότητας των διακυμάνσεων κατά περιοχή διαμονής**Test of Homogeneity of Variances**

	Levene Statistic	df1	df2	Sig.
ΘΕΤΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	,862	3	96	,464
ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	,419	3	96	,740
ΘΕΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	,318	3	96	,812
ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	,732	3	96	,535
ΘΕΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	,995	3	96	,399
ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	,513	3	96	,675

TEST LEVENE'S 4: Έλεγχος ισότητας των διακυμάνσεων κατά επάγγελμα**Test of Homogeneity of Variances**

	Levene Statistic	df1	df2	Sig.
ΘΕΤΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	1,708	6	93	,128
ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	1,247	6	93	,290
ΘΕΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	2,932	6	93	,012
ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	2,161	6	93	,054
ΘΕΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	1,018	6	93	,419
ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	1,022	6	93	,416

TEST LEVENE'S 5: Έλεγχος ισότητας των διακυμάνσεων κατά μορφωτικό επίπεδο**Test of Homogeneity of Variances**

	Levene Statistic	df1	df2	Sig.
ΘΕΤΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	1,759	6	93	,116
ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	3,166	6	93	,007
ΘΕΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	3,698	6	93	,002
ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	1,555	6	93	,169
ΘΕΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	2,999	6	93	,010
ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	1,547	6	93	,172

TEST LEVENE'S 6: Έλεγχος ισότητας των διακυμάνσεων κατά κατηγορία εισοδήματος**Test of Homogeneity of Variances**

	Levene Statistic	df1	df2	Sig.
ΘΕΤΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	1,625	8	91	,129
ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	1,043	8	91	,410
ΘΕΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	1,810	8	91	,085
ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	3,967	8	91	,000
ΘΕΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	1,486	8	91	,173
ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	,946	8	91	,483

TEST LEVENE'S 7: Έλεγχος ισότητας των διακυμάνσεων κατά οικογενειακή κατάσταση

Test of Homogeneity of Variances

	Levene Statistic	df1	df2	Sig.
ΘΕΤΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	3,066	5	94	,013
ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	2,667	5	94	,027
ΘΕΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	3,005	5	94	,015
ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	4,069	5	94	,002
ΘΕΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	2,179	5	94	,063
ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	3,119	5	94	,012

TEST LEVENE'S 7: Έλεγχος ισότητας των διακυμάνσεων κατά άτομα με ή χωρίς παιδιά

Test of Homogeneity of Variances

	Levene Statistic	df1	df2	Sig.
ΘΕΤΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	,890	1	98	,348
ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	4,460	1	98	,037
ΘΕΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	2,965	1	98	,088
ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	,002	1	98	,969
ΘΕΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ	1,885	1	98	,173
ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	,197	1	98	,658

